

Lokalna razvojna strategija LAG-a Zrinska gora-Turopolje za razdoblje 2023. – 2027.

OVAJ PROJEKT SUFINANCIRAN JE SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj

Podmjera 19.1. „Pripremna pomoć” – provedba tipa operacije
19.1.1. » Pripremna pomoć“

LAG ZRINSKA GORA - TUROPOLJE

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014. - 2020.
Udio sufinanciranja: 90% EU, 10% RH

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

Veljača 2025.

SADRŽAJ

1. OPIS PODRUČJA KOJE OBUHVAĆA LRS.....	5
1.1. Osnovne zemljopisne značajke područja LAG-a.....	5
1.1.1. Područje LAG-a.....	5
Slika 1. Karta LAG područja s vidljivim granicama JLS-ova u LAG-u	6
Slika 2: Karta položaja LAG-a na karti Republike Hrvatske.....	6
Tablica 1: Osnovni podaci o LAG-u	7
1.1.2. Geomorfološke i klimatske karakteristike na području LAG-a	7
1.1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština na području LAG-a	8
1.1.3.1. Kulturno-povijesna baština	8
Tablica 2: Zaštićena kulturno-povijesna baština na području LAG-a	9
1.1.3.2. Prirodna baština na području LAG-a	9
Tablica 3: Zaštićeni prirodni lokaliteti na području LAG-a.....	9
Slika 3: Ekološka mreža Natura 2000 na području LAG-a.....	10
1.1.4. Stanje komunalne infrastrukture na području LAG-a	11
Tablica 4: Stanje komunalne infrastrukture na području LAG-a	12
1.1.5. Stanje društvene infrastrukture na području LAG-a	12
Tablica 5: Stanje društvene infrastrukture na području LAG-a	13
1.2. Gospodarske značajke područja LAG-a	14
Tablica 6: Osnovni razvojni pokazatelji LAG područja.....	16
Tablica 7: Broj osoba zaposlenih u pravnim osobama po djelatnosti (NKD 2007) u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a	16
Tablica 8: Poduzetnici u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a	17
Tablica 9: Obrti u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a.....	17
Tablica 10: Struktura poljoprivrednih gospodarstva na području LAG-a	18
Tablica 11: Veličina poljoprivrednih gospodarstva na području LAG-a.....	18
Tablica 12: Poljoprivredne i šumske površine na području LAG-a	19
Tablica 13: Brojno stanje stoke na području LAG-a.....	19
Tablica 14: Dolasci turista i noćenja u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a.....	20
Tablica 15: Dobna struktura nezaposlenih na području LAG-a	20
Tablica 16: Dobna struktura zaposlenih na području LAG-a	21
1.3. Demografske značajke LAG područja	22
Tablica 17: Natalitet, mortalitet i vitalni indeks na području LAG-a	22
Tablica 18: Obrazovna struktura stanovništva na području LAG-a	23
2. REZULTATI PROVEDBE LRS U RAZDOBLJU 2014. – 2022.	24

3. OPIS UKLJUČENOSTI LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS	25
3.1. Opis partnerstva	25
Tablica 20: Članovi LAG-a (Skupština LAG-a).....	26
Tablica 21: Tijelo LAG-a nadležno za donošenje odluka koje su vezane za sadržaj i provedbu LRS (Skupština LAG-a)	26
Tablica 22: Tijelo LAG nadležno za odabir projekata na LAG natječaju (Upravni odbor LAG-a) ...	27
3.2. Opis tijeka izrade LRS i sudjelovanja različitih interesnih skupina u izradi LRS	27
Tablica 23: Događaji i sudionici tijekom izrade LRS.....	27
4. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA	28
4.1. Rezultati analize stanja područja na temelju SWOT analize	28
Tablica 24: SWOT analiza LAG-a	28
5. OPĆI CILJEVI, SPECIFIČNI CILJEVI I INTERVENCIJE LRS	32
5.1. Prikaz potreba LAG područja	32
Tablica 25: Potrebe LAG područja	32
5.2. Opis općih i specifičnih ciljeva LRS.....	34
Tablica 26: Opći i specifični ciljevi LRS.....	34
5.3. Opis intervencija LRS uključujući projekte suradnje.....	36
Tablica 27: Intervencije u LRS.....	36
Tablica 28: Projekti suradnje	40
Tablica 29: Opis intervencija	41
5.4. Opis procesa odabira projekata na LAG natječajima	56
5.5. Usklađenost LRS sa ZPP	57
Tablica 30: Usklađenost LRS sa SP ZPP	57
6. KAPACITET LAG-a ZA PROVEDBU LRS.....	59
6.1. Kapacitet LAG-a za upravljanje LAG-om i provedbom LRS.....	59
Tablica 31: Kapacitet LAG-a za upravljanje LAG-om i provedbu LRS.....	59
6.2. Opis praćenja (monitoring) i procjene (evaluacija) provedbe LRS	60
Tablica 32: Plan pokazatelja – pokazatelji rezultata ZPP	61
7. FINANCIJSKI I AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS	65
7.1. Financijski plan provedbe LRS	65
Tablica 33: Financijski plan provedbe LRS	66
7.2. Akcijski plan provedbe LRS	66
Tablica 34: Akcijski plan provedbe LRS.....	67
8. PRILOZI	67
Prilog 1. Naselja u sastavu LAG-a	67
Prilog 2. Kulturna dobra	74

Prilog 3. Prometna infrastruktura	80
Prilog 4. Pregled usluga zdravstvene zaštite na području LAG-a	82
Prilog 5. Usluge prilagođene za treću životnu dob na području LAG-a	82
Prilog 6. Gospodarski pregled JLS-a a području LAG-a	83
Prilog 7. Indeks turističke razvijenosti JLS-a a području LAG-a	83
Prilog 8. Zaključak održanih radionica.....	84
Prilog 9. Upravna tijela LAG-a.....	87
Prilog 10. Opis intervencija – proširena verzija	89
9. POJMOVI I KRATICE	103

1. OPIS PODRUČJA KOJE OBUHVAĆA LRS

1.1. Osnovne zemljopisne značajke područja LAG-a

1.1.1. Područje LAG-a

LAG Zrinska gora - Turopolje obuhvaća osam jedinica lokalne samouprave na području Sisačko-moslavačke i Zagrebačke županije.

Jedinice lokalne samouprave na području Sisačko-moslavačke županije:

- Grad Petrinja,
- Grad Glina,
- Ruralno područje Grada Sisak,
- Općina Donji Kukuruzari,
- Općina Martinska Ves i
- Općina Lekenik.

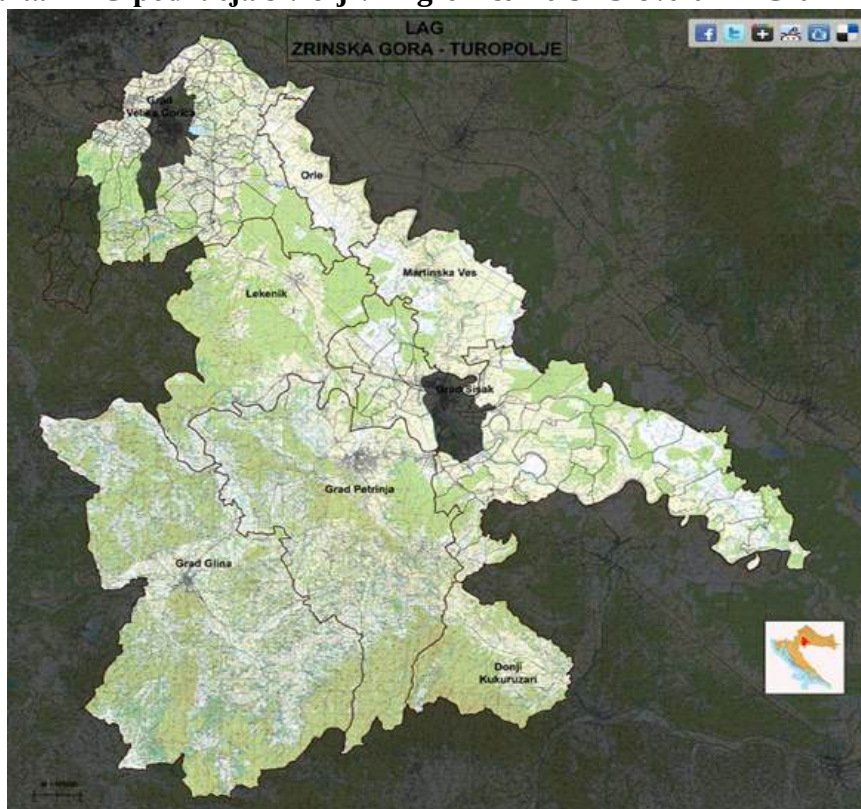
Jedinice lokalne samouprave na području Zagrebačke županije:

- Ruralno područje Grada Velika Gorica i
- Općina Orle.

Da je riječ o jednom od najvećih LAG-ova na području Hrvatske potvrđuje i podatak da su obuhvaćena 274 naselja na području 2.231,19 km² u kojima prema podacima iz 2021. godine živi 81.416 stanovnika. Na području Sisačko-moslavačke županije LAG obuhvaća 207 naselja ukupne površine 1.876,44 km² u kojima živi 48.612 stanovnika, a na području Zagrebačke županije obuhvaćeno je 67 naselja ukupne površine 354,75 km² u kojima živi 32.804 stanovnika. U pravilu je riječ o izrazito slabo razvijenom i rijetko naseljenom području što potvrđuje podatak da prosječna gustoća naseljenosti iznosi 36,49 st/km², a prema indeksu razvijenosti većina jedinica lokalne samouprave (sve jedinice lokalne samouprave izuzev Grada Velike Gorice i Grada Siska) spadaju u potpomognuta područja, odnosno područja koja prema stupnju razvijenosti zaostaju za prosjekom Republike Hrvatske te im je potrebna dodatna podrška u razvoju.

Sjedište LAG-a je u Sisačko-moslavačkoj županiji, u Gradu Petrinji, na adresi Šetalište Kajetana Knežića 11. Podružnica LAG-a u Zagrebačkoj županiji je smještena u naselju Vukovine, na adresi Stara cesta 14.

Slika 1. Karta LAG područja s vidljivim granicama JLS-ova u LAG-u

Izvor: LAG Zrinska Gora- Turopolje

Slika 2: Karta položaja LAG-a na karti Republike Hrvatske

Izvor: LAG Zrinska Gora- Turopolje

Tablica 1: Osnovni podaci o LAG-u

Osnovni statistički podaci o LAG-u						
Naziv JLS	Broj stanovnika u JLS	Naselja iz JLS u sastavu LAG-u ¹	Broj stanovnika u naselju ²	Površina JLS km ²	Gustoća stanovnika u JLS (stan/km ²)	Broj kućanstava u JLS
Donji Kukuruzari	1.080	15	1.080	113,00	9,56	435
Lekenik	5.343	18	5.343	224,40	23,81	1.946
Martinska Ves	2.861	16	2.861	124,70	22,94	1.032
Glina	7.116	69	7.116	544,10	13,08	2.768
Petrinja	19.950	55	19.950	380,94	52,37	7.377
Sisak – ruralno područje	12.262	34	12.262	489,30	25,06	4.339
Orle	1.765	10	1.765	57,61	30,64	594
Velika Gorica – ruralno područje	31.039	57	31.039	297,14	104,46	9.731
Ukupno LAG	81.416	274	81.416	2.231,19	36,49	28.222
Osobna iskaznica LAG-a						
OIB	76000315477					
Adresa sjedišta	Šetalište Kajetana Knežića 11, Petrinja					
Adresa podružnica	Stara cesta 14, 10 419 Vukovina					
Kontakt telefon	091/954-6405					
Kontakt e-mail	ured@lag-zrinskagora-turopolje.hr					
Mrežna stranica	https://lag-zrinskagora-turopolje.hr/					

Izvor: Državni zavod za statistiku – za osnovni statistički podaci o LAG-u

1.1.2. Geomorfološke i klimatske karakteristike na području LAG-a

Geomorfološke karakteristike čine tri različita područja:

- Južni dio područja LAG-a čini Zrinska gora - staro geološko područje koje pripada skupini unutrašnjih Dinarida. Ovo brjegovito područje nalazi se između rijeka Kupe, Save, Une i Gline s više relativno zasebnih cjelina (Zrinska gora, Trgovska gora ili Bužimska gora i Hrastovačka gora). Ubraja se u tri najbogatije regije u Hrvatskoj po zalihama pitke vode i najbogatije je područje pod kestenovom šumom u Jugoistočnoj Europi. Izgrađeno je od uzvisina do kojih je najviša Šamarica - vrh Piramida (616 mnv).
- Sjeverni dio područja LAG-a je područje Turopolja koje čini ravničarski dio uz rijeku Savu na sjeveru i blago brežuljkasti dio u Vukomeričkim goricama na jugu. Prosječna nadmorska visina je između 100 i 120 mnv. Ravničarski prostor čine turopoljska ravnica i močvarna područja na jugoistoku u šumovitom prostoru Turopoljskog luga, zaštićenog kao značajni

¹ Navedeno u Prilogu 1

² Navedeno u Prilogu 1

krajobraz. Nizinski krajobraz rijeka Kupe i Odre, kao južnog dijela karakteriziraju plodna poplavna polja, očuvane vegetacije nizinskih poplavnih šuma, livade i pašnjaci, čija je geološka podloga fluvijalnog porijekla, izuzev manjih eolskih naslaga na prostoru sjevernog dijela.

- Istočni dio područja LAG-a pripada jedinstvenom posavskom području koje se geografski može podijeliti na sisačku Gornju Posavinu (područje Martinske Vesi) i Donju Posavinu (područje Siska). Iako su na najvećem dijelu Sisačko-moslavačke županije zastupljena tla II. i III. kategorije, na ovom su području prisutna tla I. kategorije izrazito pogodna za poljoprivrednu proizvodnju. Uz specifične savske rukavce i matricu ruralnih cjelina koje slijede tok rijeke od posebne je važnosti i područje sisačke Donje Posavine u kojoj se nalazi i Park prirode "Lonjsko polje".

Klima je umjereno kontinentalna odnosno umjereno topla vlažna klima što znači da područje nema značajna sušna razdoblja, a oborine su jednako raspoređene kroz cijelu godinu. Prosječna godišnja razina padalina iznosi 1050 mm/m², a prosječna temperatura zimi iznosi -1°C dok je prosječna ljetna temperatura 21°C. Prostor obiluje rijekama tako da dolazi do velikog broja mikroklimatskih zona što je vidljivo u dolinama rijeka gdje često dolazi do temperaturne inverzije koja je izražena zimi kada je tlo pod snijegom, a iznad prostora rijeka stvara se područje visokog tlaka zraka. S obzirom na to da je obuhvat LAG-a nizinsko područje s velikim brojem rijeka uz koje se nalaze poplavna područja i močvare, česta je pojava mraza i magle od rane jeseni dok je na obroncima obližnjih brežuljaka vedro. Iako je ovo područje umjereno tople i vlažne klime veliki broj mikroklimatskih područja doprinosi raznolikosti što se tiče uzgoja različitih poljoprivrednih kultura, a samo tlo je kvalitetno i bogato mineralima.

1.1.3. Kulturna, povijesna i prirodna baština na području LAG-a

1.1.3.1. Kulturno-povijesna baština

Područje LAG-a naseljeno je od prapovijesti i ima bogatu kulturno-povijesnu baštinu što pokazuje i podatak da je registrirano 184 zaštićenih kulturnih dobara dok je 10 lokaliteta kategorizirano kao preventivno zaštićeno kulturno dobro. Područje LAG-a bogato je arheološkim nalazištima, konkretno na području LAG-a se nalazi 5 arheoloških nalazišta. Zaštićeno je 15 kulturno povijesnih cjelina, 168 nepokretnih pojedinačnih kulturnih dobara te 6 nematerijalnih kulturnih dobara. U razornom potresu u 2020. godini velik dio kulturno - povijesne baštine na području LAG-a je uništen ili je pretrpio značajna oštećenja stoga je u ovom gotovo nemoguće procijeniti stanje kulturno - povijesne baštine na ovim prostorima.

Cijelo područje LAG-a ima izrazitu tradiciju drvenih građevina, uglavnom od hrastovine i tlocrtno uvijek izduženog oblika. Ova arhitektura, koja se u Posavini i Pokuplju naziva "iža na trem" ili turcizmom "čardak" predstavlja hrvatsko predajno graditeljstvo i karakterizira tipološku poveznicu Pokuplja, Banije, Posavine i Turopolja. Posebnu, izdvojenu i najznačajniju skupinu tradicijske graditeljske baštine čine male drvene kapele karakterističnog oblika i načina gradnje. One su ujedno i najstarije sakralne građevine na ovom području LAG-a i zaštićene su kulturna dobra.

Prvi tragovi života na ovim prostorima sežu još u bakreno doba gdje su pronađeni arheološki ostaci koji pripadaju nositeljima kasne vučedolske kulture. Na području Zrinske gore i Turopolja pronađen je veći broj arheoloških nalazišta iz doba antike. Na području Siska pronađeni su ostaci keltskog naselja Segestice i rimskog naselja Siscije, dok na području Ščitarjeva u Turopolju se nalazi Arheološki park Andautonija. Nakon antike, prvi povijesni zapisi su iz srednjeg vijeka kada se na ovom području podižu srednjovjekovni utvrđeni gradovi i brojne crkve. Nešto kasnije zbog turske opasnosti se grade novi oblici utvrđenja – kašteli. Tako na južnim padinama Zrinske gore nalazimo ruševine srednjovjekovnih gradova Zrina i Pedalj grada čija je prošlost povezana uz poznatu hrvatsku vlastelu Zrinske, koji su vladali tim prostorom. Prapovijesni nalazi zatupljeni su i na lokalitetu Brekinjova Kosa u Bojni gdje je ustanovljeno postojanje gradine iz starijeg željeznog doba. Tok rijeke Sunje u Općini Donji Kukuruzari je u rimsko doba bilo prepoznat kao značajna prometna

komunikacija o čemu svjedoče i dvije vrlo važne rimske ceste. I ovdje se ističe Stari grad Prekovršac koji se nalazi na brdu iznad sela Prevršca, a podigli su ga hrvatski knezovi Zrinski kao važan dio protuturskog obrambenog sustava. Petrinjsko i glinsko područje također je poznato po brojnim kamenim kulama podignutim sredinom 16. stoljeća.

Tablica 2: Zaštićena kulturno-povijesna baština na području LAG-a

JLS	Vrsta kulturnog dobra						
	Nepokretno kulturno dobro				Pokretno kulturno dobro		Nematerijalno kulturno dobro (navedeno u Prilogu 2)
	Pojedinačno (navedeno u Prilogu 2)	Kulturno-povijesna cjelina (navedeno u Prilogu 2)	Kulturni krajolik	Arheologija (navedeno u Prilogu 2)	Pojedinačno	Zbirka	
Donji Kukuruzari	1	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Glina	13	1	n/p	1	n/p	n/p	n/p
Lekenik	12	1	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Martinska Ves	14	1	n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Petrinja	50	1	n/p	2	n/p	n/p	2
Orle	2		n/p	n/p	n/p	n/p	n/p
Sisak – ruralno područje	31	3	n/p	n/p	n/p	n/p	3
Velika Gorica – ruralno područje	45	8	n/p	2	n/p	n/p	1
Ukupno LAG	168	15	0	5	0	0	6

Izvor: Ministarstvo kulture i medija

1.1.3.2. Prirodna baština na području LAG-a

Područje LAG-a prepoznatljivo je po značajnim prirodnim vrijednostima te NATURA 2000 područjima, od kojih je moguće istaknuti krajobrazne specifičnosti turopoljskog prostora, Park prirode "Lonjsko polje", poplavna staništa sa biljnim zajednicama crne johe i hrasta lužnjaka na glinskom području te dolinske i močvarne livade uz rijeku Kupu i Glinu. Istaknute prirodne vrijednosti prisutne su i na petrinjskom području: ekološki očuvano tlo, netaknute šumske zajednice (lipa, bukva i kesten), vrijedni krajobrazni Zrinske i Hrastovičke gore te brojni speleološki objekti i podzemne termalne vode. Na području LAG-a sveukupno je utvrđeno 8 zaštićenih područja prirode, a njihova sveukupna površina iznosi 89.591,78 ha. Najveću površinu zauzima Park prirode Lonjsko polje koji je najveće zaštićeno močvarno područje, ne samo u Republici Hrvatskoj, već i u cijelom dunavskom porječju. Na području LAG-a nalazi se 12 NATURA 2000 područja sveukupne površine 265.777,97 ha.

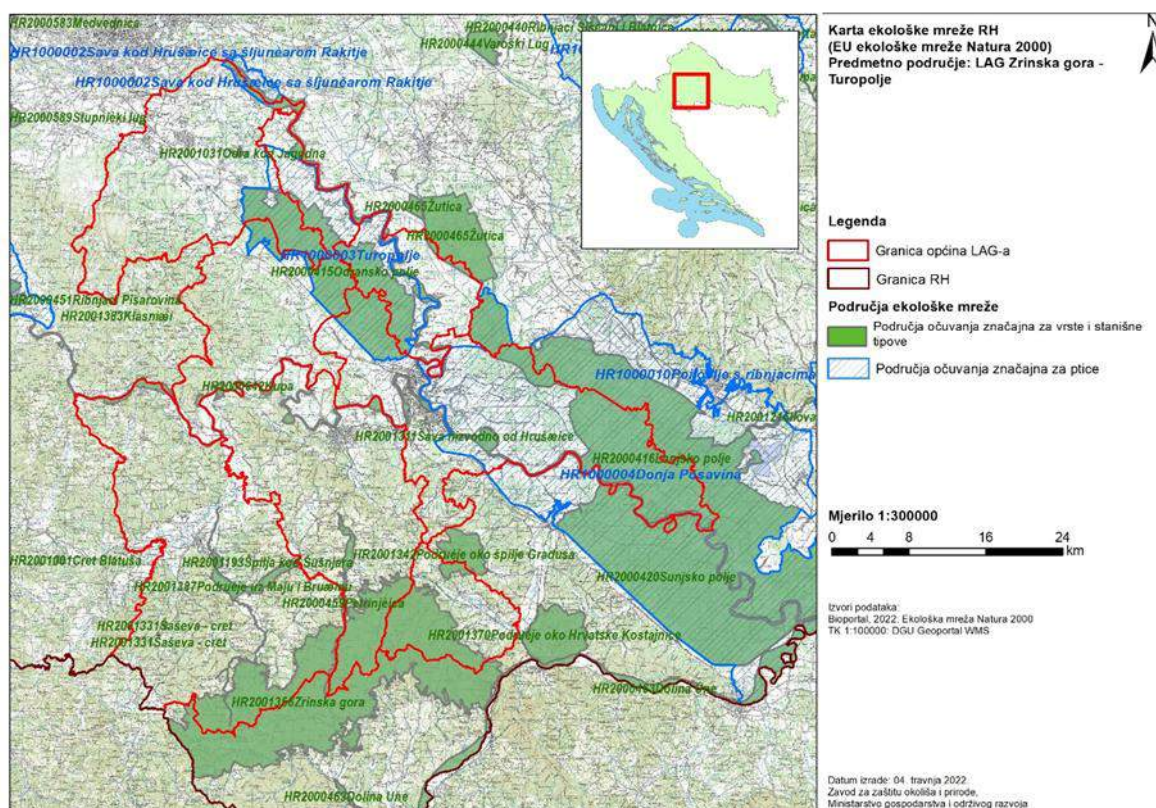
Tablica 3: Zaštićeni prirodni lokaliteti na području LAG-a

Kategorija zaštite	Naziv	Površina u ha	Godina proglašenja	JLS-ovi u LAG-u na čijem području se nalazi
Značajni krajobraz	Odransko polje	9399.47	2006	Martinska Ves, Lekenik, Sisak, Orle, Velika Gorica

Značajni krajobraz	Turopoljski lug	3343,56	2003	Martinska Ves, Lekenik, Sisak, Orle, Velika Gorica
Značajni krajobraz	Područje Kotar – Stari Gaj	5378,55	1975	Petrinja, Sisak
Spomenik Parkovne arhitekture	Petrinja – Strossmayerovo šetalište	1,51	1969	Petrinja
Posebni rezervat - ornitološki	Rakita	148,63	1969	Sisak
Park prirode	Lonjsko polje	51.173,29	1990	Sisak, Martinska Ves
Značajni krajobraz	Sunjsko polje	20.270,25	2013	Sisak
Spomenik prirode	Hrast u Rakitovcu	0	2001	Velika Gorica
Ukupno LAG	8			

Izvor: Bioportal, web portal informacijskog sustav zaštite prirode, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Slika 3: Ekološka mreža Natura 2000 na području LAG-a

Izvor: Bioportal, web portal informacijskog sustav zaštite prirode, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

1.1.4. Stanje komunalne infrastrukture na području LAG-a

Prometna infrastruktura

Područje LAG-a je cestovno dobro povezano sa administrativnim i gospodarskim središtem Hrvatska – Gradom Zagrebom, kao i ostalim ključnim prometnim pravcima te se značajna financijska sredstva ulažu u daljnje povezivanje prvenstveno cestovnom infrastrukturom. Zbog bolje preglednosti stanje prometne infrastrukture na području LAG-a Zrinska Gora - Turopolje detaljno prikazano u Prilogu 3³.

Informacijsko-komunikacijska infrastruktura

Informacijsko-komunikacijska infrastruktura na području LAG-a obuhvaća široku paletu dostupnosti brzina širokopojasnog interneta. Na ruralnom području Velike Gorice prosječna brzina iznosi 30 – 100 Mbit/s dok je na većem području Mraclin-a dostupna brzina i preko 100 Mbit/s. 60% Općine Lekenik, Petrinje ima prosječnu brzinu 30 do 100 Mbit/s kao i 50% Gline. Najlošija pokrivenost je u Općini Donji Kukuruzari gdje je dostupnost brzine 30 do 100 Mbit/s ispod 15% površine, a najbolja pokrivenost je u Općini Orle i ruralnih dijelova Grada Siska gdje je pokrivenost brzine od 30 do 100 Mbit/s preko 90% površine.

Vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje

Na području Sisačko-moslavačke županije (Petrinja, Lekenik, Sisak, Donji Kukuruzari, Martinska Ves) voda za ljudsku potrošnju proizvodi se u postrojenju za pripremu vode u Novom Selištu kod Petrinje. Postojeći kapacitet iznosi 800l/s, a projektiran je na način da se zahvaća voda iz otvorenog vodotoka rijeke Kupe. Stvarna iskorištenost iznosi oko 15.000 m³ dnevno. Prosječni gubici vodovodne mreže u 2020. godini su iznosili 45,73% što je značajan udio. Ukupni godišnji gubici iznosili su 2.568.707 m³. Kvaliteta pitke vode je na zadovoljavajućoj razini (ispitano na 1642 redovna uzorka – 2020.). Vodoopskrba se vrši putem distributera Sisački vodovod d.o.o., i djelomično putem Privrede d.o.o. u Gradu Petrinji. Na području vodoopskrbe Grada Gline vrši se distribucija ukupne mreže 120 km, prosječne dnevne potrošnje 1100 m³. Vodoopskrba na području Velike Gorice vrši se putem tvrtke VG Vodoopskrba d.o.o.. Vodoopskrbni sustav Velika Gorica zasniva se na crpilištu “Velika Gorica” kapaciteta 903 l/s. Prosječna mjesečna potrošnja iznosi 1.000.000 m³ vode. Otpadne vode unutar Sisačko-moslavačke županije ispuštaju se u rijeku Savu. Prije ispuštanja vrši se obrada putem uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Na području Grada Siska prisutan je mješoviti kanalizacijski sustav otpadnih i oborinskih voda. Trenutno na području LAG-a postoji 140 km² kanalizacijske mreže. Ukupni broj kanalizacijskih priključaka u 2020. godini iznosi 41 što predstavlja rast od 25% u odnosu na 2019. Odvodnja na području Velike Gorice i Općine Orle vrši se putem tvrtke VG Vodoopskrba d.o.o. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda sastavni je dio sustavne javne odvodnje grada Velike Gorice i okolnih naselja. Smješten je istočno od grada Velike Gorice. Ima kapacitet 35 000 ES.

Gospodarenje otpadom

Na području Velike Gorice gospodarenje otpadom vrši se putem komunalne tvrtke VG Čistoća d.o.o. Prosječna godišnja količina sakupljenog otpada iznosi 17.818 t/godišnje odnosno 280,52 kg/stanovniku. Velika Gorica raspolaže kapacitetima 3 reciklažna dvorišta i jednim odlagalištem otpada (Mraclinska Dubrava). Na području Sisačko - moslavačke županije gospodarenje otpadom se vrši putem komunalnih poduzeća Gospodarenje otpadom Sisak d.o.o., Komunalac Petrinja d.o.o. i Komunalac Gline d.o.o. Odlagališta otpada na kojima se vrši odlaganje su odlagalište otpada „Gmajna“ u Glini, odlagalište otpada „Taborište“ i odlagalište otpada Goričica. Osim odlagališta otpad se odlaže i u reciklažnom dvorištu Novi Sisak, reciklažno dvorište Lekenik, reciklažno dvorište Petrinja, reciklažno dvorište Gline.

Energetika

Distribucija i održavanje mreže električne energije vrši se putem ovlaštenog distributera Elektre Sisak, Elektre Križ i Elektre Zagreb (za područje Velike Gorice). Ukupna potrošnja električne energije u periodu 2017. – 2019. ostvarila je pad od 0,44%. Proizvodnja električne energije se vrši u

³ Navedeno u Prilogu 3

Termoelektrani Sisak, industrijske elektrane Petrokemije Kutina i INA Rafinerije Sisak. Na području postoji i tridesetak objekata za proizvodnju el. energije na obnovljive izvore energije. Na području Grada Velike Gorice nema izvora električne energije. Najveće transformatorsko postrojenje je TS 220/110 kV Mraclin, koje je jedno od četiri izvora opskrbe cijele Zagrebačke županije i Grada Zagreba. Prosječna potrošnja električne energije po stanovniku Grada iznosi 3.420 kWh. Kroz plinovodnu mrežu 2019. godine na području Sisačko-moslavačke županije utrošeno je oko 500.000.000 m³ plina. Lokalna distribucija plina, na području LAG-a, vrši se putem tvrtki RWE Hrvatska – Montcogim Plinara d.o.o. Najveći potrošači plina su industrija (84,3%), kućanstva (7,6%), poduzetništvo (5,1%) i kotlovnice (3%). Osim plinovoda transportna i skladišna postrojenja nafte imaju INA d.d. i JANAF d.d. Za distribuciju plina na području Velike Gorice odgovorna je tvrtka Gradska plinara Zagreb-opskrba d.o.o. koja je podružnica Zagrebačkog Holdinga d.o.o.

Tablica 4: Stanje komunalne infrastrukture na području LAG-a

Vrsta infrastrukture	Mjerna jedinica	Ukupno
Autocesta	Km	82,00
Državna cesta	Km	343,31
Županijska cesta	Km	368,11
Lokalna cesta	Km	284,16
Nerazvrstana cesta	Km	1.688,69
Željeznička pruga	Km	87,08
Biciklističke staze	Km	215,52
Međunarodne zračne luke	Broj	1,00
Ostale zračne luke	Broj	2,00
Morske luke	Broj	n/p
Riječne luke	Broj	1
Električni energetske kablovi	Km	
Pokrivenost elektroničko-komunikacijske infrastrukture	% pokrivenosti EK infrastrukture – bakrena parica	46,26
	% pokrivenosti EK infrastrukture – svjetlovod	6,29
	% pokrivenosti EK infrastrukture – koaksijalni kabel	0,87
Plinovod	Km	1.061,52
Vodovod	Km	233,00
Kanalizacija	Km	1.520,03
Pročišćivači otpadnih voda	Broj	4,00
Centri za gospodarenje otpadom	Broj	2,00
Pretovarni centri	Broj	n/p

Izvor: Jedinice lokalne samouprave

1.1.5. Stanje društvene infrastrukture na području LAG-a

Velik dio društvene infrastrukture je tijekom razornog potresa uništen ili je zadobio značajna oštećenja stoga je neophodno ulaganje u izgradnju nove, ali i obnovu postojeće društvene infrastrukture u skladu sa potrebama lokalnog stanovništva.

Odgoj i obrazovanje

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku⁴ na području LAG-a u pedagoškoj godini 2020./2021. godini bilo je bilo 46 ustanova koje su obavljale djelatnost dječjih vrtića i ostalih pravnih osoba koje ostvaruju program predškolskog odgoja. Upisano je bilo 4.784 djece, a zaposleno 883 djelatnika. Programi osnovnoškolskog obrazovanja provode se u 60 osnovnih škola koje je pohađalo sveukupno 11.135 učenika. Iako na ovom području postoji i 12 srednje škole u koje je na početku školske godine 2020./2021. bilo upisano 4.465 učenika, potrebno je napomenuti kako određen broj učenika, posebno iz turopoljskog kraja, upisuje i srednje škole u Zagrebu. U sustavu visokog obrazovanja djeluju Metalurški fakultet u Sisku, Učiteljski fakultet u Petrinji te Veleučilište Velika Gorica.

Zdravstvo⁵

Prema podacima o ugovorenim sadržajima primarne zdravstvene zaštite, na području LAG-a djeluje 81 ordinacija opće medicine i 78 ordinacija dentalne zaštite. Za zdravstvenu zaštitu žena brine se 9 ordinacija, a za zdravstvenu zaštitu djece predškolske dobi 12 ordinacija. Za bolničke potrebe stanovnici LAG-a s područja Zagrebačke županije gravitiraju Gradu Zagrebu dok je na područja Sisačko-moslavačke županije organizirana bolnička njega u Općoj bolnici "Dr. Ivo Pedišić" Sisak koja djelatnost obavlja na području Siska i Petrinje.

Socijalna skrb⁶

Na području LAG-a djeluju četiri Centra za socijalnu skrb. Što se tiče brige za starije osobe, na području LAG-a djelatnost obiteljskih domova i smještaja za starije i nemoćne obavlja 13 fizičkih osoba i 10 pravnih osoba. Uslugu pomoći u kući starijim i nemoćnim osobama pruža 10 subjekata. Na području LAG-a postoje i ustanove za poludnevni boravak osoba s djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, dvije ustanove za rehabilitaciju ovisnika, jedna ustanova za smještaj osoba s invaliditetom te dva doma za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Jedan od dva spomenuta Dječja doma je ujedno i nacionalno značajna organizacija - SOS dječje selo u Lekeniku.

Sportska infrastruktura

Sportsku infrastrukturu na području LAG-a čini ukupno 66 objekata, od kojih je 13 zatvorenih sportskih građevina. 53 objekta su otvorenog tipa.

Kultura

Kulturne aktivnosti u općinama i ruralnim naseljima uglavnom su zastupljene kroz velik broj lokalnih kulturnih manifestacija te događanja u društvenim domovima. Veća urbana naselja, s druge strane te blizina gradova Siska i Velike Gorice pružaju dodatnu ponudu koja može odgovoriti na potrebe stanovništva. Na području LAG-a postoji 106 društvenih/kulturnih domova, 4 kazališta, 4 kinodvorane, 7 knjižnica i 4 muzeja.

Tablica 5: Stanje društvene infrastrukture na području LAG-a

Vrsta infrastrukture	Mjerna jedinica	Količina
Društveni/kulturni dom, dom za mlade	Broj	106
Kazališta	Broj	4
Kino dvorane	Broj	4
Knjižnice	Broj	7
Muzeji	Broj	4
Vatrogasni dom	Broj	45
Ambulanta	Broj	180
Dom zdravlja	Broj	7

⁴ Izvor: Državni zavod za statistiku, Gradovi u statistici (<https://www.dzs.hr/hrv/publication/StatisticsInLine.htm>), datum preuzimanja 20.03.2022.)

⁵ Navedeno u Prilogu 4

⁶ Navedeno u Prilogu 5

Bolnica	Broj	2
Vrtići	Broj	22
Ostali predškolski objekti	Broj	12
Osnovne škole	Broj	58
Srednje škole	Broj	12
Sportske građevine (zatvorene) ne uključujući školske dvorane	Broj	9
Sportske građevine (otvorene)	Broj	57
Dom za nezbrinutu djecu	Broj	2
Dom za starije i nemoćne	Broj	22
Ustanove za rehabilitaciju ovisnika (koje ne spadaju pod bolnice)	Broj	2

Izvor: Jedinice lokalne samouprave

1.2. Gospodarske značajke područja LAG-a

Područje LAG-a karakteriziraju značajne razlike u gospodarskoj i društvenoj razvijenosti pojedinih područja. Velika Gorica spada u najrazvijenija područja u Hrvatskoj što potvrđuje i indeks razvijenosti (VIII. skupina, ujedno i najrazvijenija skupina) dok ostale jedinice lokalne samouprave, izuzev Siska (VI. Skupina) spadaju u najnerazvijenija (potpomognuta) područja: Donji Kukuruzari, Glina (I. skupina), Martinska Ves (II. Skupina), Orle (III. skupina), Petrinja i Lekenik (IV. skupina).

Poduzetništvo i obrtništvo

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore na području LAG-a u 2020. godini bilo je registrirano 3.210 poslovnih subjekata. U odnosu na prethodne godine, vidljivo je povećane gospodarske aktivnosti u vidu broja registriranih poslovnih subjekata od kojih većina posluje u djelatnostima trgovine i prerađivačkoj industriji, a zatim slijede intelektualne usluge (stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti) te građevinske djelatnosti. U prerađivačkoj industriji su najčešće zastupljene sljedeće grane: prehrambena proizvodnja, drveno prerađivačka industrija i proizvodnja namještaja, tiskarska industrija, proizvodnja proizvoda od gume i plastike i metaloprerađivačka industrija.

U poslovnim subjektima je zaposleno 37.020 djelatnika. Najveću zaposlenost generira prerađivačka industrija gdje je bilo zaposleno više od 25% ukupno zaposlenih osoba. Kada se pogledaju ostvareni prihodi u 2020. godini najveću vrijednost generirala je trgovačka industrija, čak 55% ukupno ostvarenih prihoda. Poslovni subjekti na području LAG-a u 2020. godini su ostvarili 18.607.092.003 kn/2.469.585.507,07 EUR prihoda. Isto vrijedi za ostvarenu dobit – najveći generatori dobiti su subjekti koji posluju u djelatnostima trgovine (93% ukupno ostvarene dobiti), dok je ukupno ostvaren dobit poslovnih subjekata koji posluju na području LAG-a iznosila 520.480.644 kn/69.079.652,80 EUR. Porast gospodarske aktivnosti potvrđuje i povećanje broja registriranih obrta na području LAG-a koji je u 2020. godini iznosio 2640 obrta koji su u pravilu uslužni obrti, a manji dio obavlja djelatnost proizvodnje.

Neravnomjernu razvijenost LAG-a potvrđuju i podaci o broju poduzetnika, broju zaposlenih, ostvarenim prihodima i dobiti. Prema očekivanjima, najviše poduzetnika je registrirano na područjima LAG-a koji pripadaju Velikoj Gorici, Sisku i Petrinji. Ipak, na području Velike Gorice registrirano je 1818 tvrtki dok je u općinama Donji Kukuruzari i Orle registrirano 25 tvrtki. Navedeno pravilo je vidljivo i na poslovanju obrtnika - najviše ih je na područjima gradova, a najmanje u općinama Donji Kukuruzari i Orle.

Poljoprivreda i šumarstvo

U području poljoprivrede i šumarstva u 2020. godini poslovalo je 114 pravnih subjekata od koji je 89 poslovalo u djelatnostima primarne poljoprivredne proizvodnje, 22 u djelatnosti šumarstva i 3 u djelatnosti ribarstva. Pravne osobe u sektoru poljoprivrede i šumarstva zapošljavale su 267 djelatnika. Podaci o poljoprivrednoj djelatnosti na području LAG-a prikazuju da je u 2021. godini bilo

registrirano 6.040 poljoprivrednih gospodarstava od koji je gotovo 85% obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Najveći broj poljoprivrednih gospodarstava ima sjedište na području Siska i Velike Gorice, dok je najmanji broj na području Općine Donji Kukuruzari. Od ukupnog broja, samo 2% poljoprivrednih gospodarstava deklarirani su kao ekološki proizvođači. U pravilu je riječ o manjim poljoprivrednim gospodarstvima gdje više od 80% ukupnih poljoprivrednih gospodarstava ima manju ekonomsku veličinu od 8.000 EUR. Prema vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta, najviše je oranica, livada i pašnjaka. Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta iznosi 35.726,03ha, dok je pod šumama 82.565,37 ha. Najvažnije grane poljoprivrede na području LAG-a su stočarstvo gdje je zastupljeno svinjogojstvo i govedarstvo, a od ratarskih kultura, najviše se uzgajaju žitarice i krmno bilje. Područje LAG-a (pogotovo područje LAG-a u Sisačko-moslavačkoj županiji) poznato i po pčelarstvu i proizvodnji visokokvalitetnog meda pa se na ovom području nalazi 13.904 košnica. Šume i šumske površine na području LAG-a iznose 82.565,37 ha, a najviše su rasprostranjene na području Gline. Više od polovice šumskih površina nalazi se u državnom vlasništvu, a njima upravljaju Hrvatske šume d.o.o. putem svojih podružnica u Zagrebu i Sisku. Na šumarstvo se nadovezuje i drveno prerađivačka industrija koja, s obzirom na prirodne potencijale, dodatno može povećati svoj udio u gospodarskoj strukturi - u navedenim djelatnostima posluje 87 poslovnih subjekata koji zapošljavaju 1.343 djelatnika, što je relativno nizak udio u cjelokupnoj gospodarskoj aktivnosti.

Turizam

Na području LAG-a, osim županijskih turističkih zajednica, turističke zajednice imaju samo gradovi Velika Gorica, Sisak i Petrinja i Općina Lekenik. Prema podacima o broju noćenja i dolazaka, na području LAG-a ostvareno je 17.575 dolazaka i 31.674 noćenja. Što se tiče strukture gostiju, u pravilu je riječ o stranim gostima. Da je riječ o turistički nerazvijenom području potvrđuje i podaci indeksa turističke razvijenosti za 2020. godinu koji kategorizira jedinice lokalne samouprave u IV. skupine razvijenosti od kojih je I. najrazvijenija. Za Općinu Orle i Donje Kukuruzare ne postoji indeks razvijenosti iz razloga što nemaju smještajne objekte, dok su ostale jedinice lokalne samouprave smještene u III. i IV. kategoriju razvijenosti.

Tržište radne snage

U prosincu 2021. godine prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na području LAG-a evidentirano je 4.216 nezaposlenih osoba. Prema spolnoj strukturi nezaposlenih prevladavaju žene, a prema razini obrazovanja najviše je osoba sa završenom srednjom školom. Najviše nezaposlenih osoba je preko 50 godina, čak 40%, dok udio mladih osoba od 30 godina iznosi 24%.

Poslovna infrastruktura

U Jedinstveni registar poduzetničke infrastrukture na području LAG-a evidentirano je 8 poduzetničkih zona. Poduzetničke zone su smještene u Sisku (Poslovne zone Komunalna zona, Barutana, Tanina-Gorički i Južna industrijska zona), Martinskoj Vesi (Poduzetnička zona Mahovo), Petrinji (Poduzetnička zona Mošćenica-Poljana) i Velikoj Gorici (Radna zona Rakitovec). Poduzetnički centar je smješten u Velikoj Gorici, a poduzetnički inkubatori smješteni su u Sisku i Donjim Kukuruzarima. Na području LAG-a djeluju dvije lokalne razvojne agencije (Velika Gorica, Petrinja) i Županijska razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije. Iako nisu evidentirane u Jedinstvenom registru poduzetničke infrastrukture, važno je spomenuti da u Glini postoje Poduzetnička zona Željezara, Zvonimirova, Jukinac 1 i Jukinac 2 koje se međusobno razlikuju po stupnju infrastrukturne dovršenosti. Na području Velike Gorice je smješten Meridian 16 Business Park, privatna poslovna zona koja se prostire na više od milijun četvornih metara te je jedna od najvećih poslovnih zona u Hrvatskoj. Zbog dobre prometne povezanosti sve je atraktivnija i Poslovna zona Lekenik, dok se u Općini Donji Kukuruzari gradi poslovna zona Veleška polja.

Tablica 6: Osnovni razvojni pokazatelji LAG područja

JLS	Razvojna skupina prema IR	Indeks razvijenosti JLS	Prosječan dohodak po stanovniku, eura	Prosječni izvorni prihodi po stanovniku, eura	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva	Indeks starenja	Visoko obrazovano stanovništvo (VŠS, VSS)
Donji Kukuruzari	1	83,110	1.740,02	64,10	0,5080	63,90	120,3	0,0611
Lekenik	4	99,600	3.672,92	223,60	0,2104	96,59	109,9	0,0840
Martinska Ves	2	94,195	2.748,60	156,05	0,2618	88,00	146,4	0,0664
Glina	1	91,167	3.021,09	196,17	0,3094	69,83	190,6	0,0982
Petrinja	4	98,690	3.461,25	207,11	0,2540	87,79	116,0	0,1555
Sisak	6	102,913	4.390,82	397,25	0,2193	88,10	141,2	0,2149
Orle	3	97,745	2.937,97	153,70	0,1411	96,19	130,3	0,0596
Velika Gorica	8	108,378	4.663,43	368,80	0,0871	100,94	95,5	0,2060
Ukupno LAG	n/p	n/p	3.329,51	220,85	0,2489	86,42	131,28	0,1182

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije, stanje 01.01.2023. godine

Tablica 7: Broj osoba zaposlenih u pravnim osobama po djelatnosti (NKD 2007) u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a

Godina	Broj zaposlenih prema području djelatnosti – NKD 2007																				Broj zaposlenih ukupno za sva područja	
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T		U
2018.	385	43	5.257	492	882	1329	4.713	3.027	488	276	492	109	601	457	6.657	3.480	2.462	332	265	0	0	31.747
2019.	403	56	5.545	483	956	1.592	5.288	3.185	688	262	526	96	685	593	6.183	3.574	2.602	349	307	0	0	33.263
2020.	446	68	5.378	440	966	2.093	5.947	4.794	855	338	567	98	729	640	6.629	3.595	2.689	430	318	0	0	37.020

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 8: Poduzetnici u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a

Godina	Broj poduzetnika prema području djelatnosti – NKD 2007																					Broj poduzetnika ukupno za sva područja
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	
2018.	105	8	423	21	25	357	733	173	213	143	9	55	393	94	0	28	48	20	124	0	0	2.972
2019.	113	8	446	23	28	402	731	186	233	149	8	57	433	95	1	33	46	22	128	0	0	3.142
2020.	114	10	447	20	28	426	740	191	246	159	9	60	437	85	1	32	49	23	133	0	0	3.210

Izvor: Hrvatska gospodarska komora

Tablica 9: Obrti u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a

Godina	Broj obrta prema djelatnosti		Broj obrta ukupno za sve djelatnosti
	Proizvodna djelatnost	Uslužna djelatnost	
2018.	323	1977	2300
2019.	327	2206	2533
2020.	322	2318	2640

Izvor: Hrvatska obrtnička komora

Tablica 10: Struktura poljoprivrednih gospodarstva na području LAG-a

JLS	Organizacijski oblik poljoprivrednika						
	OPG	SOPG	Obrt	Trgovačko društvo	Zadruga	Druga pravna osoba i ostalo	Od toga broj ekoloških proizvođača
Donji Kukuruzari	92	10	0	1	1	0	5
Lekenik	283	45	1	3	0	0	5
Martinska Ves	478	72	0	2	0	0	14
Glina	706	123	2	8	4	0	22
Petrinja	844	146	10	31	5	3	29
Sisak	1.264	221	17	18	0	0	24
Orle	188	10	2	2	0	0	3
Velika Gorica	1.230	154	13	45	3	3	17
Ukupno LAG	5.085	781	45	110	13	6	119

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju - AGRONET

Tablica 11: Veličina poljoprivrednih gospodarstva na području LAG-a

JLS	Ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva (EUR)					
	do 3.000	3.001 – 8.000	8.001 – 15.000	15.001 – 50.000	50.001 – 100.000	100.001 i više
Donji Kukuruzari	57	27	14	7	1	0
Lekenik	223	74	20	18	1	0
Martinska Ves	229	183	61	61	20	7
Glina	472	207	94	62	9	3
Petrinja	548	247	85	83	14	6
Sisak	882	308	135	105	34	19
Orle	98	65	19	18	0	3
Velika Gorica	1.075	243	75	63	11	8
Ukupno LAG	3.584	1.354	503	417	90	46

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

Tablica 12: Poljoprivredne i šumske površine na području LAG-a

JLS	Ukupna poljoprivredna površina (ha)	Ukupan broj parcela u ARKOD-u	Livade (ha)	Voćnjaci (ha)	Vinogradi (ha)	Maslinici (ha)	Pašnjaci (ha)	Oranice (ha)	Šume i šumsko zemljište (ha)
Donji Kukuruzari	578,44	724,00	168,94	37,64	n/p	n/p	96,80	268,72	6.681,28
Lekenik	1.583,76	2.706,00	321,19	94,53	11,74	n/p	55,86	1.089,33	12.825,66
Martinska Ves	6.283,39	6.035,00	492,55	89,45	0,16	n/p	1.175,16	4.523,54	1.496,41
Glina	4.500,51	6.739,00	1.727,25	188,71	6,39	n/p	920,96	1.632,25	22.253,03
Petrinja	5.670,98	7.260,00	1.471,57	299,97	4,18	n/p	1.144,17	2.732,74	14.412,59
Sisak	10.148,16	9.334,00	1.284,01	203,46	3,08	n/p	1.622,60	7.011,45	11.527,70
Orle	1.737,24	3.032,00	351,38	48,34	n/p	n/p	13,44	1.319,79	297,36
Velika Gorica	5.223,55	9.457,00	821,90	337,62	10,57	n/p	65,14	3.938,47	13.071,34
Ukupno LAG	35.726,03	45.287,00	6.638,79	1.299,72	36,12	0,00	5.094,13	22.516,29	82.565,37

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede i Hrvatske šume d.o.o.

Tablica 13: Brojno stanje stoke na području LAG-a

JLS	Kategorija stoke							
	Govedo, br. grla	Ovca, br. grla	Koza, br. grla	Konj, br. grla	Svinja, br. grla	Perad, br. grla	Magarac, br. grla	Pčela (pčelinje zajednice)
Donji Kukuruzari	186	985	47	50	747	4.120	4	276
Lekenik	287	753	113	79	1.652	11.299	2	162
Martinska Ves	2.329	529	36	1.446	4.668	21.510	1	10
Glina	1.950	8.887	413	84	4.565	17.717	33	2.764
Petrinja	3.932	5.157	316	164	10.364	67.318	7	4.781
Sisak	3.606	2.647	353	1.786	7.462	42.230	32	5.675
Orle	399	316	15	384	1.207	4.727	9	137
Velika Gorica	3.858	1.294	184	276	5.479	42.230	8	99
Ukupno LAG	16.547	20.568	1.477	4.269	36.144	284.954	96	13.904

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

Tablica 14: Dolasci turista i noćenja u 2018., 2019. i 2020. na području LAG-a

JLS	Godina																	
	2018.						2019.						2020.					
	dolasci turista			noćenja turista			dolasci turista			noćenja turista			dolasci turista			noćenja turista		
	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani
Donji Kukuruzari	0	0	0	0	0	0	n/p	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lekenik	0	0	0	0	0	0	n/p	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Martinska Ves	119	0	119	497	0	497	96	1	95	271	1	270	0	0	0	0	0	0
Glina	0	0	0	0	0	0	117	0	117	1.018	31	987	117	34	83	864	82	782
Petrinja	1.531	861	670	4.754	2.519	2.235	1.306	766	540	3.831	1.879	1.952	771	502	269	1.975	1.174	801
Sisak	9.817	4.794	5.023	20.676	9.135	11.541	11.311	5.049	6.262	23.522	10.071	13.451	3.860	2.386	1.474	7.402	4.338	3.064
Orle	0	0	0	0	0	0	n/p	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velika Gorica	43.882	7.516	36.366	61.938	10.996	36.366	48.451	8.653	39.798	65.540	13.163	52.377	12.827	4.138	8.689	21.433	6.763	14.670
Ukupno LAG	55.349	13.171	42.178	87.865	22.650	50.639	61.281	14.469	46.812	94.182	25.145	69.037	17.575	7.060	10.515	31.674	12.357	19.317

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 15: Dobna struktura nezaposlenih na području LAG-a

JLS	Dobna struktura																														
	15-19			20-24			25-29			30-34			35-39			40-44			45-49			50-54			55-59			60 i više			ukupno
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U				
Donji Kukuruzari	1	1	2	1	6	7	1	2	3	0	3	3	0	7	7	0	2	2	2	9	11	7	11	18	10	16	26	7	11	18	97
Lekenik	8	3	11	4	4	8	6	9	15	1	4	5	4	13	17	6	9	15	9	7	16	6	13	19	14	10	24	18	12	30	160
Martinska Ves	2	3	5	1	5	6	4	8	12	1	3	4	1	6	7	1	5	6	6	6	12	3	7	10	5	6	11	4	4	8	81
Glina	5	10	15	12	13	25	11	20	31	3	11	14	6	9	15	9	26	35	12	25	37	15	28	43	22	43	55	23	25	48	328
Petrinja	34	19	53	38	49	87	31	35	66	14	31	45	22	46	68	24	45	69	26	54	80	31	73	104	45	88	133	38	51	89	794
Sisak	43	39	82	62	83	145	64	93	157	52	72	124	55	86	141	60	91	151	73	95	168	62	111	173	129	152	281	92	110	202	1624
Orle	0	3	3	1	0	1	3	3	6	1	0	1	0	4	4	5	4	9	2	4	6	0	4	4	5	3	8	2	4	6	46
Velika Gorica	21	21	42	51	44	95	54	76	130	37	62	99	34	68	102	45	51	96	41	55	96	51	53	104	52	62	114	33	34	67	945
Ukupno LAG	114	99	213	170	204	374	174	246	420	109	186	295	122	239	361	150	233	383	171	255	426	175	300	475	282	380	652	217	251	468	4075

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje (<https://statistika.hzz.hr/>)

Tablica 16: Dobna struktura zaposlenih na području LAG-a

JLS	Dobna struktura																																	
	15-19			20-24			25-29			30-34			35-39			40-44			45-49			50-54			55-59			60-64			65 i više			ukupno
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U				
Donji Kukuruzari	0	1	1	11	9	20	25	6	31	25	14	39	28	12	40	36	17	53	23	16	39	17	9	26	10	5	15	7	0	7	1	0	1	272
Lekenik	8	8	16	89	77	166	179	112	291	158	111	269	158	134	292	153	111	264	164	112	276	134	99	233	98	48	146	37	15	52	3	1	4	2.009
Martinska Ves	6	5	11	47	21	68	75	51	126	86	46	122	81	55	136	82	59	141	83	54	137	82	26	108	49	19	68	26	2	28	6	1	7	952
Glina	15	8	23	111	62	173	167	133	300	196	114	310	177	113	290	144	112	256	168	126	294	143	89	232	118	64	182	91	18	109	12	4	16	2.185
Petrinja	35	16	51	320	249	569	506	470	976	611	469	1.080	607	496	110	537	481	1.018	474	427	901	856	479	377	538	31	207	121	80	201	8	6	14	5.504
Sisak	44	45	89	531	402	933	1.059	954	2.013	1.269	1.105	2.374	1.274	1.079	2.353	1.116	1.110	2.226	1.129	1.200	2.329	1.082	1.063	2.145	871	581	1.452	344	231	575	40	9	49	16.538
Osje	5	5	10	38	24	62	45	32	77	55	28	83	44	32	76	39	42	81	49	48	97	49	35	84	31	12	43	11	6	17	6	3	9	639
Velika Gorica	111	94	205	872	699	1.571	1.614	1.614	3.228	2.011	1.919	3.930	1.970	1.935	3.905	1.786	1.647	3.433	1.529	1.618	3.147	1.378	1.447	2.825	1.239	772	2.011	519	263	782	55	25	80	25.117
Ukupno LAG	224	182	406	2.019	1.543	3.562	3.670	3.372	7.042	4.411	3.806	8.207	4.339	3.856	7.202	3.893	3.579	7.472	3.619	3.601	7.220	3.741	3.247	6.030	2.954	1.532	4.124	1.156	615	1.771	131	49	180	53.216

Izvor: Državni zavod za statistiku

1.3. Demografske značajke LAG područja

Demografska slika stanovništva na području LAG-a je izrazito nepovoljna, a karakterizira ju starenje stanovništva, negativan prirodni prirast, depopulacija i nedovoljna razina obrazovanosti.

Na području LAG-a postoji uočen trend depopulacije stanovništva. Prema službenim podacima Popisa stanovništva 2021. godine vidljivo je da se broj stanovnika na području LAG-a smanjio za 14%, odnosno na području LAG-a živi 12.077 stanovnika manje nego 2011. godine. U postotku, najveće smanjenje broja stanovnika je na području Donjih Kukuruzara gdje se ukupni broj stanovnika smanjio 34%. Na području Gline manje je 23% stanovnika, a na području Petrinje 18%. Smanjenje broja stanovnika posljedica je dugogodišnjeg trenda iseljavanja stanovništva u urbana središta, u pravilu zbog potrage za boljim životnim uvjetima, ali i zbog visoke stope mortaliteta koja je posljedica starenja stanovništva. Osim trenda iseljavanja veliku ulogu u padu broja stanovništva odigrao je i razorni potres krajem 2020. godine koji je uništio veliki broj stambenih jedinica i poslovnih prostora te su stanovnici bili prisiljeni napustiti ovo područje.

Demografski pokazatelji za ovo područje su loši te bilježe konstantan pad nataliteta i porast mortaliteta. U 2020. godini u odnosu na 2011. rođeno je 174 djece manje dok se broj umrlih povećao za 316 osoba. U svim jedinicama lokalne samouprave, prirodni prirast je negativan. Ako se promatra vitalni indeks (broj živorođenih u odnosu na 100 umrlih) vidljive su značajne razlike u odnosu na 2011. godinu. U najnepovoljnijem položaju je Općina Donji Kukuruzari gdje vitalni indeks iznosi 20 dok najviša vrijednost vitalnog indeksa je u Velikoj Gorici i iznosi 81,5.

Ako se promatra obrazovna struktura na području LAG-a vidljivo je da najveći broj stanovnika ima srednjoškolsko obrazovanje - konkretno 57% stanovništva. 30% stanovništva ima završenu osnovnu školu, a samo 14% stanovništva je visokoobrazovano. Analizom obrazovne strukture stanovništva s obzirom na spol uočljivo je kako u segmentu niske razine obrazovanja najveći udio čine žene, čak 64%.

Tablica 17: Natalitet, mortalitet i vitalni indeks na području LAG-a

Naziv JLS	Natalitet		Mortalitet		Vitalni indeks		Prosječna starost stanovnika
	2011.	2020.	2011.	2020.	2011.	2020.	
Donji Kukuruzari	13	4	31	20	41,9	20,0	42,9
Lekenik	55	44	75	84	73,3	52,4	41,7
Martinska Ves	25	24	70	49	35,7	49,0	44,3
Glina	68	60	187	185	36,4	32,4	45,8
Petrinja	218	178	351	342	62,1	52,0	42,0
Sisak	406	329	679	765	59,8	43,0	43,5
Orle	22	9	26	34	84,6	26,5	42,9
Velika Gorica	670	600	555	736	120,7	81,5	39,9
Ukupno LAG	1.422	1.248	1.899	2.215	74,88	56,34	42,8

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica 18: Obrazovna struktura stanovništva na području LAG-a

Naziv JLS	Bez škole			Osnovna škola			Srednja škola			Visokoškolsko obrazovanje															Nepoznato	
										Svega			Viša i stručni studij			Fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni studij			Magisterij			Doktorat				
	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M		U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U	M	Ž	U		
Donji Kukuruzari	7	20	27	146	160	306	289	185	474	29	32	61	14	19	33	15	13	28	- ⁷	-	-	-	-	-	-	6
Lekenik	12	21	33	474	643	1.117	1.518	1.185	2.703	247	283	530	112	111	223	130	168	298	-	2	2	5	2	7	1	
Martinska Ves	8	10	18	313	490	803	753	570	1.323	93	133	226	47	61	108	44	72	116	1	-	1	1	0	1	0	
Glina	35	108	143	842	947	1789	1.958	1.284	3.242	309	333	642	165	179	344	142	152	294	-	-	-	2	2	4	5	
Petrinja	33	155	188	1.250	2.164	3.414	5.840	4.595	10.435	1.216	1.651	2.867	544	733	1.277	648	903	1.551	6	9	15	18	6	24	11	
Sisak	69	270	339	1.756	3.403	5.159	11.228	9.977	21.205	3.177	4.380	7.557	1.287	1.708	2.995	1.854	2.619	4.473	6	29	35	30	24	54	56	
Orle	4	8	12	170	305	475	499	378	877	54	76	130	29	37	66	25	39	64	-	-	-	-	-	-	-	
Velika Gorica	69	210	279	2.746	4.925	7.671	16.197	14.565	30.762	5.371	6.744	12.115	2.310	2.435	4.745	2.946	4.163	7.109	17	49	66	98	97	195	14	
Ukupno LAG	237	802	1039	7697	13037	20734	38282	32739	71021	10496	13632	24128	4508	5283	9791	5804	8129	13933	30	89	119-	154	131	285	93	

Izvor: Državni zavod za statistiku (podaci za stanovništvo prema najviše završenoj školi i spolu - <https://www.dzs.hr/hrv/censuses/census2011/results/censustabsxls.htm>)

⁷ Unutar tablice u poljima gdje je navedeno „-“ označava se da u obrazovnoj strukturi stanovništva na području LAG-a nitko od stanovnika nema završen magisterij ili doktorat

2. REZULTATI PROVEDBE LRS U RAZDOBLJU 2014. – 2022.

Tablica 19: Rezultati provedbe LRS u razdoblju 2014. – 2022. i provedbe drugih projekata⁸

Provedba LRS 2014. – 2022.											
Tip operacije	Natječaj LAG-a		Odobreni projekti od strane LAG-a		Odobreni projekti od strane APPRRR		Potpuno isplaćeni projekti		Pokazatelji		
	br	Alokacija, eura	br	Iznos, eura	br	Iznos, eura	Br	Iznos, eura	Br. novostvo renih radnih mjesta (u isplaćeni m projektima)	Pokazatelji LAG-a	Pokazatelji LAG-a
4.1.1.	3	445.004	20	494.993	14	381.523	10	236.238	0	Najmanje 16 poljoprivrednih gospodarstava primilo potporu za povećanje konkurentnosti	10 primljenih potpora u iznosu od 236237,59 EUR -a
4.2.1.	1	21.913	1	21.913	1	21.913	0	0	0	n/p	n/p
6.1.1.	n/p										
6.3.1.	3	795.627	54	810.662	54	810.662	24	359.526	1	Najmanje 52 potpore za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	24 primljene potpore u iznosu od 359525,81 EUR
6.4.1.	n/p										
7.4.1.	4	387.555	13	636.959	11	552.707	2	98.790	0	najmanje 7 potpora za poboljšanje društvene infrastrukture na području LAG-a	2 isplaćene potpore u iznosu od 98789,62 EUR
Provedba drugih projekata u razdoblju 2014. – 2022.											
Naziv projekta	Izvor financiranja projekta		Ukupni iznos projekta, eura		Iznos učešća LAG-a, eura		Razdoblje provedbe projekta		Uloga LAG-a u provedbi projekta		Rezultati i pokazatelji
TELI2	ERASMUS+		281.962,46		17.307.01		2016. – 2018.		partner		2 diplome djelatnika LAG-a za provedbu LEADER projekata
EDUKACIJO, PROMOCIJO, PODRŠKOM DO BOLJEG UPRAVLJANJA NA LOKALNOJ RAZINI	EU / IPA 2011 ODRAZ		173.918,93		27.944,65		2015-2016		partner		Studijsko putovanje u Belgiju, 25 predstavnika završilo edukaciju o načelima i metodama dobrog upravljanja i participativnog razvoja, 6 novih međusektorskih projektnih partnerstava, 20 lokalnih dionika upoznato s primjerima dobre prakse iz Belgije, 3 javna događanja, 10 medijskih nastupa i objava
Razvoj cikloturističkog sadržaja	Zagrebačka županija		2.747,36		2.252,24		2018		nositelj		2 servisne stanice za bicikle

⁸ stanje zaključno na dan 1. lipnja 2023.

Obilježavanje stoljetne tradicije izrade tamburice u Preloščici	Sisačko moslavačka županija	3.052,62	2.521,73	2019	nositelj		postavljen „spomenik“ tamburici i informativna ploča
Pametne klupe za pametne zajednice	HEP - Svjetlo na zajedničkom putu	5.574,36	796,34	2016	nositelj		4 pametne klupe
Pametna solarna drvena klupa	HEP - Svjetlo na zajedničkom putu	1.990,84	1.061,78	2020	nositelj		1 mobilna drvena solarna klupa
Mobilni timovi konzultanata	Solidarna i Fond 5.5	23.226,49	3.318,07	2021	nositelj		24 prijave na Natječaj Mjere 5.2.1. za obnovu poljoprivrednog potencijala nakon potresa
Mobilni štandovi za izlaganje članova LAG-a	Sisačko moslavačka županija	3.318,07	597,25	2018	nositelj		5 mobilnih štandova

Izvor: LAG Zrinska Gora Turopolje

3. OPIS UKLJUČENOSTI LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS

3.1. Opis partnerstva

Članovi LAG-a relevantni su i reprezentativni predstavnici javnih i privatnih lokalnih socio-ekonomskih interesa.⁹ LAG broji 118 članova koje je moguće podijeliti u sljedeće skupine:

- Predstavnici gospodarske interesne skupine,
- Predstavnici civilne interesne skupine i
- Predstavnici javne interesne skupine.

Najveći broj članova LAG-a pripada gospodarskoj skupini - 58 člana, nakon čega slijedi civilna skupina s 35 udruge članice te javna skupina s 25 člana.

Gospodarsko interesna skupina (58)

⁹ Sukladno NN 69/2023 (28.6.2023.), Pravilnik o provedbi intervencije 77.06. »Potpora LEADER (CLLD) pristupu« iz Strateškog plana Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.

(2) Javnim sektorom smatraju se:

– jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

– trgovačka društva, ustanove, agencije i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnosti od općeg interesa odnosno kojima su povjereni poslovi u općem interesu, a kojima je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ili njihovi pravni slijednici.

(3) Gospodarskim sektorom smatraju se:

– trgovačka društva, zadruge, ustanove, obrti, obiteljska poljoprivredna gospodarstva i druge fizičke osobe koje gospodarsku djelatnost obavljaju samostalno, trajno i radi ostvarivanja dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi, osim ako je riječ o pravnoj osobi iz stavka 2. alineje 2. ovog članka

– pravne osobe koje zastupaju interese gospodarskog sektora, neovisno o svom pravnom obliku.

(4) Civilnim sektorom smatraju se udruge i druge pravne osobe upisane u registar neprofitnih organizacija sukladno propisima koji uređuju područje neprofitnih organizacija, osim ako je riječ o pravnoj osobi iz stavka 2. alineje 2. ovog članka ili pravnoj osobi iz stavka 3. alineje 2. ovog članka.

Članovi koji pripadaju gospodarskoj interesnoj skupini su prema strukturi u najvećem broju obiteljska poljoprivredna gospodarstva (46 člana od toga 4 pridružena bez prava glasa), obrti (3 člana od toga 1 pridružena bez prava glasa), domaće radinosti (3 člana od toga 1 pridružen bez prava glasa), trgovačka društva (1 član), zadruga (1 član) i 3 udruge sa pravom glasa + 1 pridruženi bez prava glasa). Pravo glasa ima ukupno 52 člana.

Civilna interesna skupina (35)

Civilnu interesnu skupinu čini 35 udruga koje djeluju u području kulture, sporta, gospodarstva, ljudskih prava, zdravstva i socijalnih prava. (35 članova od toga 6 pridružena). Pravo glasa ima 29 članova.

Javna interesna skupina (25)

Javnu interesnu skupinu čine predstavnici jedinica lokalne samouprave (8 članova) i javne ustanove u području odgoja i obrazovanja, turizma, gospodarstva i zaštite i spašavanja (17 članova od toga dva pridružena bez prava glasa). Prava glasa imaju 23 člana.

Od ukupnog broja članova LAG-a, što obuhvaća gospodarsku, civilnu i javnu interesnu skupinu, 42,37% čine članice (50 žena) te 20,34% čine mladi (24 mladih).

Upravna tijela LAG-a su:

- Skupština (118 članova)
- Predsjednik
- Zamjenik Predsjednika
- Upravni odbor (9 članova)
- Nadzorni odbor (5 članova)

Skupština je najviše tijelo upravljanja te ju čine svi redovni članovi LAG-a, a radom skupštine predsjedava Predsjednik udruge (u njegovoj odsutnosti za ovu ulogu su zaduženi Zamjenik predsjednika ili Voditelj ili osoba koju Predsjednik ovlasti). Predsjednik udruge obavlja sve izvršne funkcije i ostale poslove koji su određeni Statutom. Upravni odbor izvršava odluke skupštine te se sastoji od 9 članova. Nadzorni odbor je tijelo kontrole rada, a čini ga 5 članova koji su i članovi skupštine.

Tablica 20: Članovi LAG-a (Skupština LAG-a)

Gospodarska interesna skupina (broj)	Civilna interesna skupina (broj)	Javna interesna skupina (broj)	Ukupno (broj)	Od toga žena (broj)	Od toga mladih (broj) ¹⁰
58	35	25	118	50	24

Izvor: LAG Zrinska Gora Turopolje

Tablica 21: Tijelo LAG-a nadležno za donošenje odluka koje su vezane za sadržaj i provedbu LRS (Skupština LAG-a)¹¹

Gospodarska interesna skupina (broj)	Civilna interesna skupina (broj)	Javna interesna skupina (broj)	Ukupno (broj)	Od toga žena (broj)	Od toga mladih (broj) ¹²
52	29	23	104	45	24

Izvor: LAG Zrinska Gora Turopolje

¹⁰ osobe do uključujući 40. godina

¹¹ Navedeni su samo oni članovi koji imaju pravo glasa

¹² osobe do uključujući 40. godina

Tablica 22: Tijelo LAG nadležno za odabir projekata na LAG natječaju (Upravni odbor LAG-a)

Gospodarska interesna skupina (broj)	Civilna interesna skupina (broj)	Javna interesna skupina (broj)	Ukupno (broj)	Od toga žena (broj)	Od toga mladih (broj) ¹³
4	2	3	9	4	3

Izvor: LAG Zrinska Gora Turopolje

3.2. Opis tijeka izrade LRS i sudjelovanja različitih interesnih skupina u izradi LRS

Razdoblje izrade LRS je 9 mjeseci, u periodu od ožujka do prosinca 2022. godine. U navedenom razdoblju provedene su radionice sa zainteresiranim dionicima te izrađena sva poglavlja LRS. Dinamika izrade LRS definirana je prema poglavljima predmetnog dokumenta:

- do 31. ožujka 2022. godine - poglavlje 1
- do 30. lipnja 2022. godine - poglavlje 2.,3.,4,
- do 30. rujna 2022. godine - poglavlje 5.
- do 31. prosinca 2022. godine - poglavlje 6. i 7.

U procesu izrade nove Lokalne razvojne strategije održane su radionice u cilju definiranja potreba i prioriteta za razvoj područja koje obuhvaća LAG, a u koje su bili uključeni svi zainteresirani dionici.

Ukupno je organizirano 10 radionica:

- 2 radionice za predstavnike JLS-a
- 8 radionica otvorenih za javnost gdje su mogli prisustvovati svi zainteresirani dionici područja LAG-a

Radionice otvorene za javnost su održane kroz svibanj 2022. godine u svim jedinicama lokalne samouprave koji pripadaju obuhvatu LAG-a, a u radionicama su aktivno sudjelovali dionici iz gospodarskog, civilnog i javnog sektora koji su kroz zajedničku raspravu iznosili probleme i potrebe s kojima se susreću u svakodnevnom radu te su zajednički predlagali rješenja koja mogu dodatno pomoći u razvoju ovog područja. Osim toga, sudionici radionica su sudjelovali u kreiranju analize razvojnih potreba i potencijala te su im naknadno dostavljeni izrađeni materijalni na komentiranje kao i obrasci za projektne ideje koje žele realizirati u budućem razdoblju, a vezani su za razvoj ruralnog područja. Radionice za predstavnike JLS-a održane su prije početka izrade analize razvojnih potreba i potencijala te nakon izrade cjelokupnog dokumenta. Osim tijekom radionica, predstavnici interesnih skupina bili su u mogućnosti uključiti se u izradu LRS-a svojim prijedlozima u cjelokupnom postupku kroz individualne sastanke ili putem e-maila.

Nakon izrade inicijalne verzije dokumenta, isti je bio na javnom savjetovanju na web stranici LAG-a i poslan elektronskim putem članovima te su komentari i prijedlozi djelomično prihvaćeni i ugrađeni u finalnu verziju dokumenta.

Tablica 23: Događaji i sudionici tijekom izrade LRS

Naziv događaja (sastanak, radionica i sl.)	Broj sudionika	Mjesto održavanja događaja	Datum održavanja događaja
Uvodna radionica sa predstavnicima jedinica lokalne samouprave	7	Lekenik	04.05.2022.
Radionica sa zainteresiranom javnosti	4	Donji Kukuruzari	05.05.2022.
Radionica sa zainteresiranom javnosti	3	Martinska Ves	09.05.2022.

¹³ osobe do uključujući 40. godina

Radionica sa zainteresiranom javnosti	6	Petrinja	10.05.2022.
Radionica sa zainteresiranom javnosti	14	Glina	11.05.2022.
Radionica sa zainteresiranom javnosti	6	Sisak	12.05.2022.
Radionica sa zainteresiranom javnosti	7	Lekenik	24.05.2022.
Radionica sa zainteresiranom javnosti	7	Orle	25.05.2022.
Radionica sa zainteresiranom javnosti	7	Velika Gorica	26.05.2022.
Završna radionica sa predstavnicima jedinica lokalne samouprave	13	Lekenik	01.02.2023

Izvor: LAG Zrinska Gora Turopolje

4. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA

4.1. Rezultati analize stanja područja na temelju SWOT analize

Tablica 24: SWOT analiza LAG-a

SNAGE	SLABOSTI
- Blizina Zagreba kao velikog emitivnog tržišta - Bogati prirodni resursi - Obradive površine kvalitetom i površinom omogućavaju razvoj poljoprivrede - Postojanje raspoloživih i neiskorištenih gospodarskih kapaciteta koji se brzo mogu staviti u funkciju - Postojanje proizvodnih kapaciteta za poljoprivrednu i prehrambenu industriju - Pogodni klimatski uvjeti - Bogata i očuvana prirodna baština - Bogato i raznovrsno kulturno i povijesno naslijeđe - Njegovanje tradicijskih vrijednosti, lokalne kulture i običaja - Očuvane autohtone pasmine i sorte (s mogućnošću brandiranja i zaštite geografskog podrijetla proizvoda) - Razvijena drvna industrija - Tradicija mesne industrije - Razvijeno pčelarstvo i voćarstvo - Prepoznata ekološka proizvodnja - Velik broj udruga različitog područja djelovanja - Postojanje uvjeta za razvoj različitih oblika turizma (lovni, ribolovni, robinzonski, seoski, rekreativni, vjerski, cikloturizam, gastro turizam i sl.)	- Nedostatak prometne, komunalne, komunikacijske i društvene infrastrukture, - Nedovoljno iskorišten geoprometni položaj - Posljedice razornog potresa, - Nepovoljna demografska situacija, - Odseljavanje radno sposobnog stanovništva, - Niska razina obrazovanosti stanovništva - Nezainteresiranost lokalnog stanovništva za pokretanje samostalnog poslovanja - Nedovoljno iskorišteni prirodni i kulturni potencijal, - Zastarjeli način poljoprivredne proizvodnje - Neujednačena kvaliteta poljoprivrednih proizvoda - Usitnjenost poljoprivrednih površina i niska orijentiranost na ekološku proizvodnju - Nedovoljno razvijena poljoprivredna infrastruktura - Nesklonost suradnji i zajedničkim nastupima na tržištu - Civilni sektor je nedovoljno aktivan - Neiskorištenost potencijala proizvodnje energije iz obnovljivih izvora - Loše gospodarenje šumama i prekomjerna sječa šuma - Zapuštenost i neodržavanje zemljišta - Neriješeni imovinsko - pravni odnosi

	- Nedovoljno investicijskog potencijala za značajnija ulaganja - Nedovoljna razina digitalizacije
PRILIKE	PRIJETNJE
- Obnova potresom razrušenih prostora - Osigurana sredstava za ulaganje u prometnu infrastrukturu - Razvoj sporta, izgradnja sportsko-rekreacijskih objekata i sadržaja za djecu i mlade - Revitalizacija zapuštene imovine - Poticanje ulaganja razvoj poduzetničke potporne infrastrukture - Bespovratna sredstva iz nacionalnih i EU fondova - Potencijali za razvoj ekološke poljoprivrede - Razvoj specifičnih oblika turizma i ugostiteljskih sadržaja - Poticanje ulaganja u turističku infrastrukturu s ciljem valorizacije kulturne i povijesne baštine - Razvoj proizvodnje poljoprivrednih proizvoda visoke dodane vrijednosti - Nove metode poljoprivredne proizvodnje - Digitalizacija društva i poslovanja - Korištenje obnovljivih izvora energije - Međusektorsko i sektorsko povezivanje subjekata - Poticanje ulaganja u održivu proizvodnju i energetske učinkovitost - Društvene promjene (povratak stanovništva iz grada u selo, „home office“ mogućnosti rada)	- Administrativne barijere i sporost u provođenju administrativnih poslova javne uprave (dodjela državnog zemljišta, otežano ishodenje dokumentacije za gradnju i sl.) - Nejasni kriteriji u javnim pozivima - Kašnjenje obnove od potresa - Sporost administracije u provedbi javnih poziva za bespovratna sredstva - Kašnjenje objave javnih poziva za bespovratna sredstva - Financijske korekcije zbog utvrđenih nepravilnosti - Pad gospodarske aktivnosti - Neriješeni imovinsko-pravni odnosi - Nedostatak radne snage - Nedovoljna zainteresiranost mladih za pojedinim zanimanjima (poljoprivreda, tradicijski obrti) - Rastući troškovi poslovanja - Nepovoljna gospodarska situacija koja ima implikacije na rast nezaposlenosti, rezultate poslovanja u gospodarstvu, pad platežne moći i sl. - Odljev stručne i kvalitetne radne snage

Analiza stanja na području LAG-a prikazala je izraziti nesrazmjer između razvoja sjevernih i južnih dijelova LAG-a. Kao što je i u prethodnim poglavljima naglašeno, sjeverni dio LAG-a se ubraja u najrazvijenija područja Republike Hrvatske zbog svoje blizine i izrazito dobre povezanosti sa emitivnim tržištem Zagreba. Navedeno područje ima razvijenu infrastrukturu i visok životni standard.

S druge strane, južni dio LAG-a je izrazito nerazvijen te je dodatno pogođen razornim potresom u 2020. godini što ga stavlja u još nepovoljniji položaj. Južni dio LAG-a ima izražene razvojne probleme koji su vezani uz nedostatak opće infrastrukture, nizak životni standard i odumiranje ruralnih područja uzrokovanih starenjem i odseljavanjem stanovništva.

Kada se pogledaju zajedničke karakteristike prostora, kao osnovne prednosti ovog područja može se istaknuti blizina Grada Zagreba kao velikog emitivnog tržišta. Osim toga, područje je izrazito bogato prirodnim resursima (voda, šume, poljoprivredno zemljište), kao i kulturnom baštinom. Na ovom području postoji tradicija bavljenja poduzetništvom (drvena industrija u Glini, industrijsko središte u Sisku, mesna industrija u Petrinji, poduzetničke zone u Velikoj Gorici), ali i poljoprivredom-stočarstvo, ratarstvo, voćarstvo i pčelarstvo. Prostor ima značajne obradive poljoprivredne površine kao i raspoložive neiskorištene gospodarske kapacitete koji mogu biti podloga za razvoj ovoga prostora u budućem razdoblju. Na području LAG-a postoji bogato i kulturno povijesno nasljeđe te tradicija njegovanja lokalne kulture i običaja kroz djelovanje brojnih kulturnih društava i udruga. Osim toga, klimatski uvjeti, prirodna, kulturna baština i geografski položaj stvaraju uvjete za razvoj specifičnih oblika turizma.

Osnovni nedostaci na području LAG-a odnose se na nedostatak opće infrastrukture i usluga (lokalne i nerazvrstane ceste, nepovezanost državnim cestama i neiskorištenje potencijala željezničkog i riječnog prometa; nedostatak obrazovne, odgojne, socijalne i zdravstvene infrastrukture; nepokrivenost internetskom vezom; nepostojanje javnog prijevoza i sl.). Osim toga, na području LAG-a izrađena je nepovoljna demografska slika - na ruralnim područjima ostaje staro stanovništvo dok se mlado, obrazovano i radno stanovništvo odseljava u urbane sredine u potrazi za boljim životnim uvjetima. Navedeni problem dodatno je produbio razorni potres u kojem je uništen velik broj stambenih, javnih i gospodarskih objekata koji je uzrokovao pad gospodarske aktivnosti na ovom području i dodatno iseljavanje stanovništva. Iako područje obiluje kulturnim i prirodnim bogatstvima turistička ponuda je nedovoljno razvijena te su potrebni dodatni naponi kako bi se isto valoriziralo.

Sama poljoprivredna proizvodnja na području LAG-a se u pravilu odvija sezonski, uz zastarjele metode proizvodnje. Iako se velik broj subjekata bavi poljoprivrednom većinom je riječ o malim proizvođačima kojima je bavljenje poljoprivrednom dopunska djelatnost. Isto za posljedicu ima neujednačenu kvalitetu poljoprivrednih proizvoda, proizvodnju malih količina nedostasnih za ozbiljniji tržišni nastup (nesklonost suradnji i umrežavanju) i relativno nisku orijentiranost na ekološku proizvodnju. S obzirom na niski investicijski potencijal, uz zastarjelu mehanizaciju i nedostatak infrastrukturnih uvjeta, u pravilu subjekti koji posluju na ovom području nisu značajno ulagali u nove metode proizvodnje (navodnjavanje, plastenička proizvodnja, digitalizacija) te je nedovoljno iskorišten potencijal proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Iako je područje bogato šumama, ono što se može istaknuti kao problem je loše gospodarenje istima i prekomjerna sječa šuma koja za posljedicu ima probleme lokalnog stanovništva sa divljim životinjama koja su zbog uništavanja prirodnih staništa prisiljena uništavati poljoprivredne usjeve u potrazi za hranom, što predstavlja značajan problem na ovom području.

Prilike ovog područja ogledaju se u iskorištenju bespovratnih sredstava namijenjenih obnovi ovog područja koja će omogućiti razvoj prijeko potrebne prometne i opće infrastrukture koja će biti podloga za daljnji razvoj ovog područja i bolje iskorištenosti blizine Grada Zagreba. Osim toga, prilika se ogleda u revitalizaciji zapuštene imovine, privlačenju i poticanju mladog stanovništva za ostanak, odnosno dolazak u ruralne krajeve (povratak stanovništva iz grada u selo zbog nižih troškova života, mirnijeg stila života, „home office“ mogućnosti rada) te poticanje ulaganja u razvoj poduzetničke i poljoprivredne infrastrukture čime će se poboljšati poduzetnička klima ovog područja. Jedna od prilika je zasigurno i iskorištenje potencijala za daljnji razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje poljoprivrednih proizvoda visoke dodane vrijednosti, okretanje novim metodama poljoprivredne proizvodnje i uvođenje dodatnih djelatnosti u vidu ugostiteljskih usluga, smještajnih kapaciteta te razvoj pružanja usluga na ruralnim područjima. Razvoj ruralnog turizma svakako mora biti uspoređan sa ulaganjima u turističku infrastrukturu s ciljem valorizacije kulturne i povijesne baštine ovog područja te brandiranjem turističkih destinacija. Kao osnova za ispunjenje navedenih

prilika su bespovratna sredstva iz nacionalnih i EU izvora čime će se anulirati slabosti koje su definirane u ovoj analizi i stvoriti uvjete za oporavak, odnosno daljnji razvoj ovog područja. Osim bespovratnih sredstava, važno je naglasiti i potrebu edukacije lokalnog stanovništva i motiviranje na pokretanje poslovanja, povećanje kvalitete svojih proizvoda te umrežavanje na sektorskim i međusektorskim razinama čime će se stvoriti multiplikativni učinak na gospodarstvo ovog područja.

Utvrđene prijetnje ostvarenju prilika u najvećoj mjeri se odnose na sporost javne administracije koja se ogleda u kašnjenju objave javnih poziva (potpore, natječaji za državno zemljište), obradi prijava kao i izdavanju dokumentacije koja je osnova za obnovu i razvoj ovog područja. U navedenom području također postoji prijetnja nejasnih pravila i kriterija propisanih od javnih tijela koji mogu dovesti do propuštanja prilika za kandidiranje, ali i financijskim korekcijama za korisnike EU potpora ili neostvarivanje prava na korištenje državne zemlje. Druga kategorija prijetnji su posljedice pandemije, potresa i svjetskih događanja koja mogu uzrokovati daljnji pad gospodarske aktivnosti i nepovoljnu gospodarsku situaciju koja ima implikacije na rast nezaposlenosti, pad platežne moći i sl. Odljev stručne i kvalitetne radne snage. Osim navedenih značajna prijetnja je i nastavak odseljavanja radno sposobnog stanovništva koje vodi do nedostatka radne snage, odljeva stručne i kvalitetne radne snage, ali i uočen trend nedovoljne zainteresiranosti mladih za pojedinim zanimanjima (poljoprivreda, tradicijski obrti).

5. OPĆI CILJEVI, SPECIFIČNI CILJEVI I INTERVENCIJE LRS

5.1. Prikaz potreba LAG područja

Tablica 25: Potrebe LAG područja

Naziv potrebe	Opis potrebe	Naziv općeg cilja LRS kojim se ispunjava potreba	Naziv specifičnog cilja LRS kojim se ispunjava potreba
1. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	Poljoprivredni proizvođači trebaju povećati produktivnost rada i resursa te ulagati u rješenja koji se odnose na energetske učinkovitost i kružno gospodarstvo kako bi se povećala konkurentnost poljoprivredne proizvodnje.	1. Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području	1.1. Unaprjeđenje primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade poljoprivrednih proizvoda te poticanje ulaganja mladih poljoprivrednika i generacijske obnove poljoprivrednih gospodarstava
2. Povećanje konkurentnosti gospodarskih subjekata	Potrebno je ulaganje u nepoljoprivredne djelatnosti s ciljem stvaranja dodane vrijednosti za lokalno stanovništvo kroz očuvanje i promociju tradicijskih vrijednosti	1. Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području	1.2. Povećanje konkurentnosti i usmjerenost na tržište kroz poticanje poslovnih pothvata u nepoljoprivrednom sektoru lokalnog stanovništva
3. Razvoj i unaprjeđenje lokalne infrastrukture i usluga	Ulaganje u infrastrukturu i usluge je preduvjet da lokalno stanovništvo ima želju i resurse ostati na svojoj zemlji te tamo kvalitetno živjeti od svoga rada.	2. Unapređenje kvalitete života stanovnika LAG područja	2.1. Promicanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima i povećanje kvalitete lokalne infrastrukture
4. Poticanje suradnje razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima	Projektima suradnje omogućuje se transfer znanja, jačanje vlastitih kapaciteta, razmjene iskustava te uspješnija provedba i ostvarenja ciljeva postavljenih u LRS.	2. Unapređenje kvalitete života stanovnika LAG područja	2.2. Promicanje zapošljavanja, rasta i lokalnog razvoja u ruralnim područjima kroz pojačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti, uključujući stavljanje većeg naglaska na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju

Osnovna potreba na području LAG-a je unaprijediti konkurentnost subjekata koji posluju na području LAG-a te povećati kvalitetu životnih uvjeta.

Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje

Iako poljoprivredni proizvođači na području LAG-a posjeduju prirodne predispozicije za proizvodnju raznih vrsta hrane, za kvalitetne poljoprivredne proizvode i proizvode dodane vrijednosti, kako za domaće tržište, tako i za turističku potrošnju i izvoz, samo prirodni potencijali nisu za to dovoljni. Konkurentnost poljoprivredne proizvodnje se uz prirodni potencijal kao preduvjet očituje i kroz ulaganje u modernizaciju proizvodnje, digitalizaciju i nove tehnologije. Poljoprivredni proizvođači, kao i prerađivači poljoprivrednih proizvoda imaju potrebu povećanja produktivnost rada, uvođenje novih metoda proizvodnje (navodnjavanje, plastenička proizvodnja, digitalizacija) i bolje iskorištenosti proizvodnih resursa kroz modernizaciju i povećanje proizvodnih kapaciteta te ulaganje u rješenja koji se odnose na energetska učinkovitost i kružno gospodarstvo. Nadalje, mali proizvođači imaju potrebu za povećanjem razine poljoprivredno-financijske pismenosti i digitalnih sposobnosti kako bi mogli proizvoditi na financijski isplativ način.

Povećanje konkurentnosti gospodarskih subjekata

Osim ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju, nužno je razvijati i dodatne djelatnosti na ruralnom prostoru. Prilikom interakcije sa lokalnim stanovništvom, utvrđena je potreba ulaganja u razvoj ruralnog turizma i tradicijskih obrta. Ulaganjem u turizam u ruralnim područjima osigurat će se konkurentnost LAG područja te će se omogućiti stvaranje dodatne vrijednosti za lokalno stanovništvo. Nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima pokretač su svake ruralne sredine te su izrazito bitne za vrednovanje i očuvanje lokalne baštine, kulture i prirodnih znamenitosti. LAG područja imaju detektirane razne turističke mogućnosti s kojima bi se moglo privući turiste, smanjiti nezaposlenost i odlazak aktivne radne snage. Pored navedenog, dodana vrijednost se očituje i kroz očuvanje i razvoj gospodarskih subjekata na području LAG-a koji baštine posebne zanatske vještine i umijeće oslanjajući se na obrasce tradicijske kulture, umjetničkih obrta koji se odlikuju proizvodima i uslugama visoke estetske vrijednosti.

Razvoj i unaprjeđenje lokalne infrastrukture i usluga

Potreba ulaganja u razvoj i unaprjeđenje lokalne infrastrukture i usluga očituje se u nedostatku osnovne infrastrukture i adekvatnih javnih usluga na području LAG-a. Ulaganje u infrastrukturu je preduvjet da lokalno stanovništvo ima želju i resurse ostati na svojoj zemlji te tamo kvalitetno živjeti od svoga rada. Cilj infrastrukturnih ulaganja i razvoj usluga na ruralnom području je osigurati što bolje uvjete za život u ruralnim zajednicama te zadržati radnu snagu na područjima koja su izložena depopulaciji. Navedene aktivnosti će značajno poboljšati kvalitetu života na području LAG-a, omogućit će napredak i razvoj ruralnog gospodarstva kroz poticanje društveno-ekonomske održivosti.

Poticanje suradnje razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima

Projektima suradnje omogućuje se transfer znanja, jačanje vlastitih kapaciteta, razmjene iskustava te uspješnija provedba i ostvarenja ciljeva postavljenih u LRS. Uz navedeno, projektima suradnje se omogućuje zajedničko razvijanje modela pristupa razvojnim problemima što će omogućiti LAG-u jačanje konkurentnosti kroz jačanje vlastitih kapaciteta, ali i lokalne zajednice. Predviđene teme projekata suradnje su bazirane i usklađene sa općim i strateškim ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027., a odnose se na digitalizaciju i inovacije u ruralnim sredinama.

5.2. Opis općih i specifičnih ciljeva LRS

Tablica 26: Opći i specifični ciljevi LRS

Naziv općeg cilja	Kratki opis općeg cilja	Naziv specifičnog cilja	Kratki opis specifičnog cilja
1. Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području	Jačanje tržišne pozicije poljoprivrednih proizvođača i ostalih subjekata na području LAG-a kroz održivo poslovanje i stvaranje dodatne vrijednosti	1.1. Unaprjeđenje primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade poljoprivrednih proizvoda te poticanje ulaganja mladih poljoprivrednika i generacijske obnove poljoprivrednih gospodarstava	Specifični cilj se odnosi na poboljšanje kvalitete imovine poljoprivrednih gospodarstava kako bi se osigurala njihova tehnička i tehnološka učinkovitost koja je važna za rast produktivnosti te kako bi se osigurao temelj za dugoročnu konkurentnost i održiv rast.
		1.2 Povećanje konkurentnosti i usmjerenost na tržište kroz poticanje poslovnih pothvata u nepoljoprivrednom sektoru lokalnog stanovništva	Specifični cilj se odnosi na poboljšanje kvalitete usluga i proizvoda gospodarskih subjekata s ciljem promocije i jačanja turizma kao glavnog pokretača gospodarstva. Isto tako, razvoj i jačanje u području tradicijskih obrta omogućit će njegovanje tradicije uz istovremeno jačanje tržišne pozicije LAG područja.
2. Unapređenje kvalitete života stanovnika LAG područja	Jačanje zajednice LAG područja kroz bolje uvjete za život, rad, razvoj i napredak lokalnog stanovništva	2.1. Promicanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima i povećanje kvalitete lokalne infrastrukture	Specifičnim ciljem se želi osigurati što bolji uvjeti za život u ruralnim zajednicama te zadržati radnu snagu na područjima koja su izložena depopulaciji. Cilj se odnosi na poboljšanje kvalitete života na području LAG-a, napredak i razvoj ruralnog gospodarstva kroz poticanje društveno-ekonomske održivosti.
		2.2. Promicanje zapošljavanja, rasta i lokalnog razvoja u ruralnim područjima kroz pojačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti, uključujući stavljanje većeg naglaska na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju	Poticanje suradnje među zajednicama s ciljem povećanja socijalne uključenosti i lokalnog razvoja te primjena novih tehnologija, prijenos znanja s ciljem jačanja vještina zajednice

Kada je riječ o općim ciljevima, LAG je definirao dva ključna cilja koji su temelj za daljnji rast i napredak ruralnog područja. Naglasak je na stvaranju konkurentnosti na tržištu te na poboljšanju kvalitete života građana zajednice.

Specifični ciljevi prate opće ciljeve i odgovaraju ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027. Specifični ciljevi se odnose na povećanje produktivnosti rada i resursa modernizacijom poslovanja (primjena novih tehnologija, novih procesa u proizvodnji), primjenom inovativnih rješenja i digitalizacijom poslovanja. Jačanje tržišne pozicije se potiče i kroz zajednički nastup na tržištu s ciljem veće vidljivosti proizvoda manjih lokalnih proizvođača. Naglasak je na održivom poslovanju kroz bolju prilagodbu klimatskim promjenama i na ulaganjima u energetska učinkovitost.

Udruživanje proizvođača, posebice malih poljoprivrednih gospodarstava, koja svojim količinama i tehnologijom proizvodnje nisu konkurentna na tržištu, omogućuje se održivost i ekonomska isplativost poljoprivredne proizvodnje pojedinog poljoprivrednog proizvođača.

Pored navedenog, cilj je privlačenje i zadržavanje mladog aktivnog stanovništva na području ruralne sredine kroz razne poslovne prilike (stvaranje pozitivne poduzetničke klime, povećanje razine kvalitete života zajednice), kao i njegovanje tradicije i turizma kao glavnog pokretača gospodarstva. Specifični cilj se odnosi na zdrav kolektiv koji ima osigurane uvjete za dostojanstven život kako bi se spriječio odljev mozgova. Specifični cilj se odnosi i na njegovanje tradicije i vještina te povezivanje kolektiva njegujući tradicijske vrijednosti. Kako postoji potencijal za razvoj ruralnog turizma, strateški cilj podrazumijeva stvaranje pretpostavki za razvoj održivog turizma.

Uz navedeno, cilj je poticati projekte suradnje kako bi se omogućio transfer znanja po pitanju primjene novih tehnologija, novih znanja i pristupa rješavanju problema. Navedeno omogućuje razvoj vještina, jačanje socijalne uključenosti i poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva.

5.3. Opis intervencija LRS uključujući projekte suradnje

Tablica 27: Intervencije u LRS

Opći cilj LRS	Specifični cilj LRS	Potreba	Intervencija
1. Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području	1.1. Unapređenje primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade poljoprivrednih proizvoda te poticanje ulaganja mladih poljoprivrednika i generacijske obnove poljoprivrednih gospodarstava	1. Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	„1.1.1. Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“
	1.2 Povećanje konkurentnosti i usmjerenost na tržište kroz poticanje poslovnih pothvata u nepoljoprivrednom sektoru lokalnog stanovništva	2. Povećanje konkurentnosti gospodarskih subjekata	“1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta“
2. Unapređenje kvalitete života stanovnika LAG područja	2.1. Promicanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima i povećanje kvalitete lokalne infrastrukture	3. Razvoj i unapređenje lokalne infrastrukture i usluga	“2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“
	2.2. Promicanje zapošljavanja, rasta i lokalnog razvoja u ruralnim područjima kroz pojačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti, uključujući stavljanje većeg naglaska na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju	4. Poticanje suradnje razmjenom znanja, inovacija i digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima	n/p ¹⁴

Navedena potreba se planira realizirati putem projekata suradnje, nema LAG intervencije kojom će se realizirati navedena potreba..

Kroz intervenciju „1.1.1. Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“ planirana je potpora povećanju konkurentnosti poljoprivrednika na području LAG-a Zrinska gora - Turopolje. Provedbom ove intervencije će se doprinijeti ostvarenju općeg cilja 1 „Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području“ kroz modernizaciju poslovanja poljoprivrednika što će omogućiti jačanje tržišne pozicije. Također, intervencija doprinosi ostvarenju specifičnog cilja 1.1. Unaprjeđenje primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade poljoprivrednih proizvoda te poticanje ulaganja mladih poljoprivrednika i generacijske obnove poljoprivrednih gospodarstava kroz subvenciju aktivnosti ulaganja u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu s ciljem održivosti poljoprivrednih djelatnosti.

Provedbom intervencije „1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta“ će se doprinijeti ostvarenju općeg cilja 1 „Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području“ jer će se razvojem postojećeg poslovanja omogućiti jačanje tržišne pozicije, što će povećati konkurentnost. Predmetna intervencija doprinosi ostvarenju specifičnog cilja „1.2. Povećanje konkurentnosti i usmjerenost na tržište kroz poticanje poslovnih pothvata u nepoljoprivrednom sektoru lokalnog stanovništva“ kroz doprinos povećanju konkurentnosti kroz poticanje razvoja djelatnosti ruralnog turizma i tradicijskih obrta financiranjem ulaganja u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu te promidžbu čime se povećava konkurentnost subjekata na području LAG-a.

Provedbom intervencije „2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“ doprinosi se ostvarenju općeg cilja 2. „Unapređenje kvalitete života stanovnika LAG područja“ na način da će se osigurati ulaganje u infrastrukturu, sadržaje i usluge što je preduvjet da lokalno stanovništvo ima želju i resurse ostati na svojoj zemlji te tamo kvalitetno živjeti od svoga rada. Također, doprinosi se i ostvarenju specifičnog cilja 2.1. „Promicanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima“ kroz povećanja sadržaja i ispunjenje osnovnih uvjeta za dostojanstven život.

Provođenjem projekata suradnje omogućuje se transfer znanja po pitanju primjene novih tehnologija, novih znanja i pristupa rješavanju problema. Navedeno omogućuje razvoj vještina, jačanje socijalne uključenosti i poboljšanje kvalitete života lokalnog stanovništva što doprinosi ostvarenju specifičnog cilja „2.2. Promicanje zapošljavanja, rasta i lokalnog razvoja u ruralnim područjima kroz pojačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti, uključujući stavljanje većeg naglaska na istraživanje, tehnologiju i digitalizaciju“ kao i općeg cilja 2 „Unapređenje kvalitete života stanovnika LAG područja“.

Zajedničke značajke za sve intervencije LAG-a u okviru LRS

Najviša ukupna vrijednost projekta (ili operacije) kojem će se pružiti potpora je do 300.000,00 eura (bez PDV-a) dok je najviši iznos potpore po projektu koju LAG može dodijeliti do 200.000,00 eura.

Zajednička načela kriterija kojima se postiže **prednost prilikom odabira projekata** (operacija) u okviru provedbe intervencija LAG-a zasnivaju se prvenstveno na doprinosu projekta (operacije) ključnim elementima **dodane vrijednosti LEADER-a** i to:

- povećanju/jačanju socijalnog (društvenog) kapitala u lokalnim zajednicama,
- poboljšanju lokalnog upravljanja te
- poboljšanju rezultata i učinaka politike za područje LAG-a u usporedbi s provedbom bez LEADER pristupa.

Doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a koju LAG planira postići očitovat će se prvenstveno kroz potporu inovacijama (inovativnim pristupima) te poticanju sektorske i međusektorske suradnje

(partnerski projekti), kao i jačem uključivanju osjetljivih društvenih skupina.

Inovacija je horizontalna tema koja prožima cijeli LRS i provedbu LEADER-a u cjelini. Svrha LRS je stvoriti adekvatno okruženje koje će omogućiti potporu promicanju inovacija i inovativnih aktivnosti/projekata.

Operacija odnosno projekt ima inovativne značajke na lokalnoj razini ako operacija rezultira uvođenjem nove aktivnosti ili novog proizvoda ili nove/inovativne metode ili usluge na lokalnoj razini (ukupno područje LAG-a). Važno je istaknuti kako je doprinos inovativnim i pametnim rješenjima u selima ujedno i jedan od kriterija doprinosa provedbi koncepta Pametnih sela.

Osnovni elementi primjene inovativnosti odnosno inovativnih značajki u lokalnom kontekstu sukladno članku 31. stavku 2. (d) Uredbe (EU) br. 2021/1060. za potrebe primjene u kriterijima odabira projekata (operacija) temelje se na:

- projektnim partnerstvima koja donose međusektorsku ili sektorsku suradnju različitih dionika u iznalaženju rješenja za razvojne potrebe područja LAG-a (partnerski projekti);
- potporom društvenim (socijalnim) inovacijama koje dovode do novih proizvoda i usluga kojima se rješavaju potrebe opće zajednice područja LAG-a, poput:
 - novih metoda i pristupa prijenosu znanja iz područja promicanja poduzetništva i poduzetničke kulture, uključujući nalaženje novih rješenja razvoja društvenog poduzetništva i partnerstva
 - inovativnih pristupa i modernih ekoloških praksi u području zaštite okoliša i prirode kao i implementacije aktivnosti biogospodarstva (bioekonomije)
 - novih metoda i pristupa prijenosu znanja u području inovativne proizvodnje lokalne hrane i drugih lokalnih proizvoda, inf. tehnologija, drugih aktivnosti područja, te u razvoju turizma (selektivni oblici, interpretacija baštine i sl.)
 - društvenih inovacija koje razvijaju nove oblike i načine uključivanja osjetljivih skupina društva
 - tehnoloških i netehnoloških inovacija usmjerenih na nove tehnologije i metode koje omogućuju povećanje otpornosti na klimatske promjene, digitalizaciju i zelenu tranziciju.

U svrhu jačanja doprinosa dodanoj vrijednosti LEADER-a u elementu **poboljšanja rezultata i učinaka politike putem načela kriterija odabira** prednost će imati projekti (operacije) „zajedničkog korisnika“ te oni kojima se ostvaruje „zajednički interes“. **Zajedničkim korisnikom** u smislu provedbe intervencija LRS smatraju se gospodarska udruženja (zadruga, klasteri i dr.), organizacije civilnog društva ili javno-pravna tijela te pravne osobe (ustanove i/ili poduzeća u većinskom javnom vlasništvu). Zajedničkim korisnikom smatra se i provedba zajedničkih projekata, odnosno, ako se projekti (operacije) provode u sektorskom ili međusektorskom partnerstvu.

Partnerskim projektom smatra se projekt u kojem više korisnika (projektnih promotora) sudjeluje u provedbi projekta (operacije) u jednoj intervenciji LAG-a. Pri tomu, prije podnošenja Zahtjeva za potporu, projektni partneri moraju imati sklopljen Sporazum o međusobnoj suradnji kojim se ujedno definira glavni partner (nositelj projekta) te u kojem su jasno definirane i razgraničene aktivnosti i zadaće projektnih partnera. Također, svi korisnici (projektni partneri) moraju ispunjavati uvjete prihvatljivosti za intervenciju LAG-a za koju prijavljuju zajednički projekt (zajedničku operaciju).

Projekt odnosno operacija ima **Zajednički interes**, provodi li ga Zajednički korisnik i/ili ako je u kolektivnom interesu članova Zajedničkog korisnika i opće javnosti odnosno od dobrobiti za opću zajednicu. Takav projekt (operacija) treba biti više od zbroya pojedinačnih interesa članova Zajedničkog korisnika.

Temeljni (opći) uvjeti prihvatljivosti svih projekata (operacija), uključujući i partnerske projekte (operacije) u okviru provedbe intervencija LAG-a su:

- usklađenost sa ciljevima LRS,
- usklađenost s jednim ili više specifičnih ciljeva SP ZPP-a navedenim u članku 6. stavku 1. i 2, Uredbe (EU) 2021/2115,
- provedba na području obuhvata LAG-a na kojem korisnik na LAG natječaju podnosi zahtjev za potporu,
- ukupni iznos projekta ne smije biti veći od 300.000,00 EUR (bez PDV-a),
- usklađenost sa pravilima državne potpore, ako će biti primjenjivo i
- usklađenost s EU i RH zakonodavstvom na koje se odnosi predmetni projekt.

Temeljni (opći) uvjeti prihvatljivosti projekta (operacije) se primjenjuju na sve projekte (operacija) za koje se podnosi Zahtjev za potporu, uključujući partnerske projekte (operacije).

Ciljani korisnici (projektni promotori) LRS su sve pravne i fizičke osobe privatnog prava te pravne osobe javnog prava, pri čemu su zajednički temeljni odnosno opći uvjeti prihvatljivosti svih korisnika (pojedinačnih i zajedničkih) sljedeći:

- imati prebivalište ili sjedište, uključujući podružnicu, ovisno o organizacijskom obliku unutar područja LAG-a putem kojeg podnosi zahtjev za potporu, prije dana objave natječaja LAG-a sve do proteka roka od 5 (pet) godina od dana konačne isplate sredstava potpore, osim u slučaju ako odabrani LAG promijeni obuhvat područja ili u slučaju više sile i izvanredne okolnosti sukladno članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2021/2116;
- imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu;
- ne smije biti u postupku predstečaja, stečaja, stečaja potrošača ili likvidacije u skladu s posebnim propisima.

Temeljni uvjeti prihvatljivosti korisnika na LAG natječaju se primjenjuju na sve korisnike na LAG natječaju koji podnose Zahtjev za potporu, uključujući partnerske projekte (operacije).

Intervencija LEADER u okviru SP ZPP-a prvenstveno se provodi na temelju članka 77. Uredbe (EU) br. 2021/2115 pod nazivom “Suradnja”, uključujući i članke 73., 74. te 75. navedene Uredbe.

Sukladno članku 77. stavku 3. Uredbe (EU) br. 2021/2115, intenzitet potpore u LAG intervenciji može iznositi **najviše 100%** prihvatljivih troškova projekta odnosno mogu se pokriti svi troškovi povezani s projektom.

U slučaju kada LAG intervencija uključuje ulaganja u skladu s člankom 73. Uredbe (EU) 2021/2115, intenzitet potpore može iznositi **najviše 65%** prihvatljivih troškova projekta, a iznimno se može povećati u sljedećim slučajevima:

- a) **najviše 80%** kada je korisnik mladi poljoprivrednik¹⁵
- b) **najviše 85%** za ulaganja malih poljoprivrednih gospodarstava¹⁶

¹⁵ **Mladi poljoprivrednik** je osoba starija od 18 i mlađa od 40 godina (do navršene 41 god.) u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu, koja posjeduje odgovarajuće vještine i znanje o poljoprivredi te po prvi puta uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo ekonomske veličine od 10.000 EUR do 100.000 EUR na kojem ima status nositelja/odgovorne osobe ili je status nositelja/odgovorne osobe po prvi put stekla unutar 5 (pet) godina od dana podnošenja zahtjeva za potporu, a u slučaju trgovačkog društva je i odgovorna osoba isključivo ukoliko je vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva.

¹⁶ **Malo poljoprivredno gospodarstvo** predstavlja poljoprivrednika koji ima ekonomsku veličinu od 3.000 do 15.000 EUR-a SO

Tablica 28: Projekti suradnje

Vrsta projekta suradnje	Područje interesa projekta suradnje	Očekivani rezultat provedbe projekta	Indikativni visina proračuna projekta suradnje u odnosu na sredstva koja se planiraju za sve projekte suradnje)
Međuteritorijalni	Poljoprivreda	- Broj održanih događaja u sklopu projekata suradnje -3 Broj sudionika događaja u sklopu projekata suradnje (radionice, seminari, edukacije i sl.) Pokazatelj ostvarenja doprinosi R.41 ZPP-a-50	50%
(Međuteritorijalni	Ruralni turizam	Broj održanih događaja u sklopu projekata suradnje -3 Broj sudionika događaja u sklopu projekata suradnje (radionice, seminari, edukacije i sl.) Pokazatelj ostvarenja doprinosi R.41 ZPP-a-30	50%

Tablica 29: Opis intervencija¹⁷

Naziv i kod intervencije	„1.1.1. Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“
Područje obuhvata	Cjelokupno područje LAG-a „Zrinska Gora - Turopolje“
Kratki opis intervencije: - svrha intervencije - doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS - doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP - pripadnost intervencije nekom od članaka Uredbe (EU) 2021/2115 - doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a - opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije - ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS	Svrha; povećanje konkurentnosti poljoprivrednika na području LAG-a Zrinska gora - Turopolje. Provedbom ove intervencije će se doprinijeti ostvarenju: <u>općeg cilja</u> 1 „Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području“, <u>Obrazloženje</u>: modernizacijom poslovanja poljoprivrednika omogućiti jačanje tržišne pozicije. <u>specifičnog cilja</u> 1.1. Unapređenje primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade poljoprivrednih proizvoda te poticanje ulaganja mladih poljoprivrednika i generacijske obnove poljoprivrednih gospodarstava - kroz subvenciju aktivnosti ulaganja u dug. materijalnu i nematerijalnu s ciljem održivosti poljoprivrednih djelatnosti. <u>Doprinos specifičnim ciljevima ZPP: SC2 i SC4</u> <u>Obrazloženje</u>: Usmjerenost na tehnologiju i digitalizaciju predstavlja preduvjet za konkurentnost. Usmjerenost na OIE, kružno gospodarstvo i energetske učinkovitost predstavlja preduvjet za održivosti. Pored navedenog, intervencija se odnosi na poticanje ulaganja mladih poljoprivrednika. Intervencija, u većini svog obuhvata i aktivnosti, pripada uvjetima iz članaka 73. i 74. Uredbe (EU) br. 2021/2115 <u>Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata</u>: R.9 ZPP-a, <u>Obrazloženje</u>: Očekuje se da će minimalno 15 poljoprivrednika primiti potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju.; R.15 ZPP-a, <u>Obrazloženje</u>: Očekuje se da će instalirani kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije biti minimalno 0,02MW.; R.16 ZPP-a, <u>Obrazloženje</u>: Očekuje se da će minimalno 2 poljoprivrednika primiti potporu za ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora R.3 ZPP-a, <u>Obrazloženje</u>: Kroz provedbu ove intervencije očekuje se da će minimalno 3 poljoprivrednika primiti potporu za ulaganja u digitalnu poljoprivrednu tehnologiju. R.39 Razvoj ruralnog gospodarstva putem minimalno 1 ruralno poduzeće, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a (isključujući nova poduzeća) R.40. Pametna tranzicija ruralnoga gospodarstva putem min. 6 projekata kojima se doprinosi Pametnim selima Broj novostvorenih radnih mjesta 1; Broj sačuvanih radnih mjesta: 5. Broj mladih poljoprivrednika: 2 Posebnost intervencije u odnosu na SP ZPP intervencije vidljiva je u tome da predmetna intervencija omogućuje priliku za sufinanciranje ulaganja i manjim poljoprivrednim proizvođačima (min.2000 € SO) te su kriteriji odabira projekata kao i intenzitet potpore prilagođeni ustanovljenim potrebama područja. Dodana vrijednost LEADER pristupa se temelji na provođenju projekata s jedinstvenim vrijednostima u usporedbi sa standardnim mehanizmima isporuke zbog aktivnijeg uključivanja dionika i boljeg razumijevanja problematike područja LAG-a, pa samim time i donošenjem adekvatnih intervencija. Doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a naveden je prethodno u uvodnom dijelu. U okviru ove intervencije, uz doprinos inovativnosti, izravno i značajno, doprinosi se i sljedećim elementima:

¹⁷ Dodatno opisano u Prilogu 10

	- o socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti očuvanja kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja te jačanja zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja - o lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz LEADER-a, kao i putem promotivnih aktivnosti i medijskih objava o projektima - o rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a (Zeleni plan, digitalna tranzicija i dr.), potpore izvrsnosti, jačanja razmjene znanja i vještina lokalnih razvojnih dionika te društvenih (socijalnih) inovacija Intervencija doprinosi konceptu Pametnih sela kroz digitalizaciju poslovanja - sukladno kriteriju Digitalna i održiva poljoprivreda,, kroz ulaganje u mjere energetske učinkovitosti sukladno kriteriju Doprinosi okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima.
Ciljani korisnici	- pravne i fizičke osobe upisane u relevantan upisnik PG-ova na nacionalnoj razini pri nadležnom tijelu. Detaljan popis bit će naveden u Natječaju LAG-a sukladno LRS.
Uvjeti prihvatljivosti korisnika	Uvjeti prihvatljivosti korisnika između ostalog su ¹⁸ 1. Korisnik mora imati prebivalište ili sjedište, uključujući podružnicu, ovisno o organizacijskom obliku unutar područja LAG-a putem kojeg podnosi zahtjev za potporu, prije dana objave LAG natječaja sve do proteka roka od 5 (pet) godina od dana konačne isplate sredstava potpore, osim u slučaju ako odabrani LAG promijeni obuhvat područja ili u slučaju više sile i izvanredne okolnosti sukladno članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2021/2116; 2. imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu; 3. ne smije biti u postupku predstečaja, stečaja, stečaja potrošača ili likvidacije u skladu s posebnim propisima. Ostali uvjeti prihvatljivosti biti će navedeni u Natječaju LAG-a.
Prihvatljive vrste projekta i uvjeti prihvatljivosti projekta	Prihvatljivi projekti su:- aktivnosti ulaganje u izgradnju nove /rekonstrukciju postojećih i/ili opremanje objekata na poljoprivrednom gospodarstvu koji su u funkciji osnovne djelatnosti, ostalih gospodarskih objekata koje su u funkciji osnovne djelatnosti, postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, novi sustavi za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu ako su dio projekta; kupnja poljoprivredne mehanizacije ili opreme i gospodarskih vozila za vlastitu primarnu poljoprivrednu proizvodnju; restrukturiranje postojećih i/ili podizanje novih višegodišnjih nasada; marketinške aktivnosti; edukacijsko – informativne aktivnosti; promotivne aktivnosti i druge aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRS.. Uvjeti prihvatljivosti projekta između ostalog su :-projekt se mora provoditi na području LAG-a, u naseljima s najviše 25.000 stanovnika; projekt mora biti usklađen sa općim i specifičnim ciljevima LRS, projekt mora biti usklađen sa jednim ili više specifičnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027.; projekt se mora odnositi na proizvodnju primarne poljoprivredne proizvodnje ili proizvode dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda Detaljne prihvatljive vrste projekata i uvjeti prihvatljivosti projekata bit će navedeni u Natječaju LAG-a. Ukupni iznos projekta ne smije biti veći od 300.000,00 EUR (bez PDV-a).

¹⁸ Svi uvjeti prihvatljivosti korisnika će biti navedeni u LAG natječaju

Načela kriterija odabira		-ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva (prioritet imaju gospodarstva čija je SO između 3.000 i 5.000 €), -nositelj poljoprivrednog gospodarstva (prioritet imaju gospodarstva čiji je nositelj mladi poljoprivrednik ¹⁹), -ulaganja u prioritetne sektore (prioritet imaju gospodarstva koji ulažu u sektor stočarstva, pčelarstva, voća i povrća), - -pozitivan utjecaj na okoliš (prioritet imaju gospodarstva s ekološkom proizvodnjom), -stručna sprema korisnika (prioritet imaju nositelji/članovi koji imaju srednjoškolsko ili akademsko obrazovanje iz područja poljoprivrede ili veterine) -zajednički projekt (prioritet imaju zadruge, partnerski projekti) - - doprinos stvaranju novih radnih mjesta. (prioritet imaju projekti čijom provedbom se otvaraju radna mjesta) - doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a (prednost imaju projekti koji doprinose dodanoj vrijednosti LEADER-a) Detaljniji opis predstaviti će se LAG natječajem.
Najniža ukupna vrijednost projekta		Najniža ukupna vrijednost projekta definirati će se Natječajem LAG-a
Najviša ukupna vrijednost projekta		Najviša ukupna vrijednost projekta je do 300.000 EUR (bez PDV-a)
Najniži iznos potpore po projektu		Najniži iznos potpore po projektu definirati će se Natječajem LAG-a
Najviši iznos potpore po projektu		Najviši iznos potpore po projektu je do 200.000 EUR
Intenzitet potpore		Intenzitet potpore definiran je vrstom projekta projekta: zajednički projekti intenzitet potpore 65% ukupno prihvatljivih troškova projekta; zajednički projekti u kojima su partneri samo mala poljoprivredna gospodarstva intenzitet potpore do 85 % ukupno prihvatljivih troškova sukladno čl. 73. Uredbe (EU) br. 2021/2115. ²⁰ , pojedinačni projekti imaju intenzitet potpore do 50%. :-
Pokazatelji		
Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a		1.
Broj sačuvanih radnih mjesta		5.
R.b.		
1.	Naziv pokazatelja	Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava R.9 ZPP
	Mjerna jedinica	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji primaju potporu

¹⁹ Mladi poljoprivrednik je osoba starija od 18 i mlađa od 40 godina (do navršene 41 god.) u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu, koja posjeduju odgovarajuće vještine i znanje o poljoprivredi te po prvi puta uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo ekonomske veličine od 10.000 EUR do 100.000 EUR na kojem ima status nositelja/odgovorne osobe ili je status nositelja/odgovorne osobe po prvi put stekla unutar 5 (pet) godina do dana podnošenja zahtjeva za potporu, a u slučaju trgovačkog društva je i odgovorna osoba isključivo ukoliko je vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva.

²⁰ Malo poljoprivredno gospodarstvo predstavlja poljoprivrednika koji ima ekonomsku veličinu od 3.000 do 10.000 EUR-a u slučaju ulaganja u sektor voća, povrća i cvijeća, odnosno do 15.000 EUR-a za ulaganja u ostalim sektorima.

	Ciljna vrijednost	15
2.	Naziv pokazatelja	Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora R.15 ZPP
	Mjerna jedinica	MW
	Ciljna vrijednost	0,02MW.
3.	Naziv pokazatelja	Ulaganja povezana s klimom R.16 ZPP
	Mjerna jedinica	Broj poljoprivrednih gospodarstva koji primaju potporu
	Ciljna vrijednost	2
4.	Naziv pokazatelja	R.39 Razvoj ruralnog gospodarstva
	Mjerna jedinica	Broj poduzeća
	Ciljna vrijednost	1
5.	Naziv pokazatelja	Digitalizacija poljoprivrede R.3 ZPP
	Mjerna jedinica	Broj poljoprivrednih gospodarstva koji primaju potporu
	Ciljna vrijednost	3
6.	Naziv pokazatelja	R.40. Pametna tranzicija ruralnoga gospodarstva
	Mjerna jedinica	Broj projekata
	Ciljna vrijednost	6
7.	Naziv pokazatelja	Mladi poljoprivrednici koji su ostvarili potporu kroz intervenciju
	Mjerna jedinica	Broj mladih poljoprivrednika

	Ciljna vrijednost	2
Naziv i kod intervencije	„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,	
Područje obuhvata	Cjelokupno područje LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“	
Kratki opis intervencije: - svrha intervencije - doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS - doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP - pripadnost intervencije nekom od članaka Uredbe (EU) 2021/2115 - doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a - opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije - ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS	Svrha: Ulaganje u potporu razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti i nastavak njegovanja tradicijskih zanata od iznimnog su značaja za jačanje tržišne pozicije i povećanja konkurentnosti. Provedbom ove intervencije će se doprinijeti ostvarenju: -opći cilj 1 „Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području“ Obrazloženje: pokretanjem novih poslovnih pothvata omogućit će se jačanje tržišne pozicije, što će povećati konkurentnost. - specifični cilj 1.2. Povećanje konkurentnosti i usmjerenost na tržište kroz poticanje poslovnih pothvata u nepoljoprivrednom sektoru lokalnog stanovništva“ Obrazloženje: Provedbom ove intervencije doprinosi se povećanju konkurentnosti kroz poticanje razvoja djelatnosti ruralnog turizma i tradicijskih obrta financiranjem ulaganja u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu te promidžbu čime se povećava konkurentnost subjekata na području LAG-a. Intervencija u većini obuhvata i aktivnosti pripada uvjetima iz članka 73 Uredbe (EU) br.2021/2115 Doprinos SC8 cilju ZPP-a je kroz promicanje zapošljavanja i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, poticanje okruženja za razvoj aktivnosti tradicijskih obrta i ruralnog turizma te aktivno sudjelovanja lokalnog stanovništva u kreiranju razvojnih pravaca sredine u kojoj žive. R39 ZPP-a: očekuje se da će minimalno 4 poduzeća dobiti potporu. Očekuje se da će ušteda u isporučenoj energiji u odnosu na obnovljive izvori biti do 0,02MW. Očekuje se da će 2 prijavitelja primiti potporu kroz provedbu ove intervencije za ulaganja u uštedu isporučene energije u odnosu na obnovljive izvore energije. Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme): 1; Broj sačuvanih radnih mjesta: 2 Dodana vrijednost provedbe ove intervencije se očituje u povećanju konkurentnosti poljoprivrednika LAG područja čime se doprinosi cjelokupnom održivom razvoju i jačanju identiteta LAG područja. Intervencija slijedi pristup temeljen na osobitostima područja specifičnim za ovo ruralno područje (isključivo poticanje aktivnosti ulaganja u ruralni turizam i tradicijske obrte te poticanje ulaganja u OIE i digitalizaciju, što je razlika u odnosu na SP ZPP). Uz navedeno, intervencija slijedi LEADER pristup kroz povećanje/jačanje socijalnog (društvenog) kapitala u lokalnim zajednicama kroz očuvanje kulturne vrijednosti njegovanjem tradicijskih zanimanja. Doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a naveden je prethodno u uvodnom dijelu. U okviru ove intervencije, uz doprinos inovativnosti, izravno i značajno, doprinosi se i sljedećim elementima:	

	- o socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti jačanja kapaciteta lokalnih razvojnih dionika, očuvanja kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja te jačanja zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja - o lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz LEADER-a, kao i putem promotivnih aktivnosti i medijskih objava o projektima - o rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a (Zeleni plan, digitalna tranzicija i dr.), potpore izvrsnosti, jačanja razmjene znanja i vještina lokalnih razvojnih dionika te društvenih (socijalnih) inovacija Provedba intervencije ima elemente inovativnosti kroz poticanje aktivnosti/ulaganja u digitalizaciju i promociju turističkih usluga ruralnog prostora. Intervencija doprinosi konceptu Pametnih sela jer se potiče digitalizacija poslovanja - transformacija ruralnih područja korištenjem digitalnih i komunikacijskih tehnologija sukladno kriteriju Digitalna i održiva poljoprivreda, kroz ulaganje u mjere energetske učinkovitosti - sukladno kriteriju Doprinos okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima. Različitost intervencije u odnosu na nacionalnu razinu, uz ranije navedeno, očituje se i u potpori malim poduzetnicima kao i projektima kojima se ostvaruje dodana vrijednost LEADER-a.
Ciljani korisnici	-mikro i mali poduzetnici na način i pod uvjetima kako je to propisano Prilogom I Uredbe (EU) br. 702/2014; poljoprivrednici kako je definirano u nadležnom nacionalnom propisu, fizičke osobe koje pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu Detaljan popis prihvatljivih korisnika biti će naveden u Natječaju LAG-a
Uvjeti prihvatljivosti korisnika	Uvjeti prihvatljivosti korisnika između ostalog su ²¹ 1. Korisnik mora imati prebivalište ili sjedište, uključujući podružnicu, ovisno o organizacijskom obliku unutar područja LAG-a putem kojeg podnosi zahtjev za potporu, prije dana objave LAG natječaja sve do proteka roka od 5 (pet) godina od dana konačne isplate sredstava potpore, osim u slučaju ako odabrani LAG promijeni obuhvat područja ili u slučaju više sile i izvanredne okolnosti sukladno članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2021/2116; 2. imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu; 3. ne smije biti u postupku predstečaja, stečaja, stečaja potrošača ili likvidacije u skladu s posebnim propisima. Daljnji uvjeti prihvatljivosti korisnika bit će navedeni u natječaju LAG-a.
Prihvatljive vrste projekta i uvjeti prihvatljivosti projekta	Prihvatljivi projekti su: -ulaganje u adaptaciju objekata i/ili opremanje objekata koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta; postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih potreba korisnika u djelatnosti za koju se dodjeljuje potpora; kupnja strojeva i opreme koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta; kupnja gospodarskih vozila i plovila koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta; edukacije koje su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta; promotivne aktivnosti vezane uz prijavljenu djelatnost ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta i druge aktivnosti koje doprinose ostvarivanju ciljeva LRS Uvjeti prihvatljivosti projekta između ostalog su :

²¹ Svi uvjeti prihvatljivosti korisnika će biti navedeni u LAG natječaju

	projekt se mora provoditi na području LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“ u naseljima s najviše 25.000 stanovnika; biti usklađen sa općim i specifičnim ciljevima LRS; biti usklađen sa jednim ili više specifičnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027.; projekti se moraju odnositi na ulaganje u djelatnost ruralnog turizma i/ ili tradicijskog obrta. Ukupni iznos projekta ne smije biti veći od 300.000,00 EUR (bez PDV-a) Detaljne prihvatljive vrste projekata i uvjeti prihvatljivosti projekata biti će navedeni u Natječaju LAG-a.
Načela kriterija odabira	-dobna skupina korisnika (prednost će imati ona poduzeća/gospodarstva čiji vlasnici/ nositelji su mlađi od 40 godina), -radno iskustvo u ruralnom turizmu ili tradicijskom obrtu (prioritet imaju ona poduzeća/gospodarstva koji posluju dulje od 5 godina) - novi proizvod ili usluga (prednost imaju ulaganja kojima se uvode novi proizvodi ili usluge postojećoj djelatnosti ruralnog turizma ili tradicijskog obrta) -stručna sprema korisnika (prioritet imaju korisnici gdje vlasnici/ nositelji imaju srednjoškolsko ili akademsko obrazovanje iz područja u kojem se prijavljuje projekt) -doprinos stvaranju novih radnih mjesta (prioritet imaju projekti čijom provedbom se otvaraju radna mjesta) - doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a (prednost imaju projekti koji doprinose dodanoj vrijednosti LEADER-a) Detaljniji opis će se definirati LAG natječajem.
Najniža ukupna vrijednost projekta	Najniža ukupna vrijednost projekta definirati će se Natječajem LAG-a
Najviša ukupna vrijednost projekta	Najviša ukupna vrijednost projekta je do 300.000 EUR (bez PDV-a)
Najniži iznos potpore po projektu	Najniži iznos potpore po projektu definirati će se Natječajem LAG-a
Najviši iznos potpore po projektu	Najviši iznos potpore po projektu je do 200.000 EUR
Intenzitet potpore	Intenzitet potpore definiran je lokacijom ulaganja: - ulaganje na području JLS-a koje pripadaju I.-IV. skupini - Intenzitet potpore iznosi do 65% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta, ulaganje na području JLS-a koje pripadaju V.-VIII. skupini - Intenzitet potpore iznosi do 55% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a		1
Broj sačuvanih radnih mjesta		2
R.b.		
1.	Naziv pokazatelja	Razvoj ruralnog gospodarstva R.39 ZPP

	Mjerna jedinica	Broj poduzeća
	Ciljna vrijednost	4
2.	Naziv pokazatelja	Ušteda isporučene energije u odnosu na obnovljive izvore energije
	Mjerna jedinica	mW
	Ciljna vrijednost	0,02MW.
3.	Naziv pokazatelja	Poljoprivrednici/poduzeća koji su ostvarili uštedu isporučene energije u odnosu na obnovljive izvore energije
	Mjerna jedinica	Broj poljoprivrednika/poduzeća
	Ciljna vrijednost	2

Naziv i kod intervencije	„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga,,
Područje obuhvata	Cjelokupno područje LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“
Kratki opis intervencije: - svrha intervencije - doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS - doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP - pripadnost intervencije nekom od članaka Uredbe (EU) 2021/2115 - doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a - opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije - ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS	Svrha: potpora za unaprijeđenje kvalitete postojeće lokalne infrastrukture i izgradnju nove infrastrukture sa ili bez opremanja te povećanje kvalitete pružanja usluga i sadržaja lokalnom stanovništvu. Provedbom ove intervencije će se doprinijeti ostvarenju: -opći cilj 2 „Unapređenje kvalitete života stanovnika LAG područja“ Obrazloženje: Ulaganje u infrastrukturu, sadržaje i usluge je preduvjet da lokalno stanovništvo ima želju i resurse ostati na svojoj zemlji te tamo kvalitetno živjeti od svoga rada. - specifični cilj 2.1. „Promicanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima“ Obrazloženje: Ulaganje u infrastrukturu i usluge doprinosi povećanju kvalitete života na ruralnom području LAG-a kroz povećanja sadržaja i ispunjenje osnovnih uvjeta za dostojanstven život. -specifični cilj ZPP 8. „Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo“ Obrazloženje: Cilj infrastrukturnih ulaganja je osigurati što bolje uvjete za život u ruralnim zajednicama te zadržati radnu snagu na područjima koja su izložena depopulaciji. Navedene aktivnosti će značajno poboljšati kvalitetu života na području LAG-a, omogućit će napredak i razvoj ruralnog gospodarstva kroz poticanje društveno-ekonomske održivosti. Intervencija u većini obuhvata i aktivnosti pripada uvjetima iz članka 73. Uredbe (EU) br.2021/2115. Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata R.37 ZPP-a Obrazloženje: Kroz provedbu ove intervencije planirano je stvaranje 2 nova radna mjesta. Broj sačuvanih radnih mjesta:5 Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata R.41 ZPP-a Obrazloženje: Očekuje se da će 5.000 stanovnika imati koristi od poboljšanja postojeće i izgradnje nove infrastrukture

	Kroz provedbu ove intervencije očekuje se 10 projekata koji su dobili potporu. Dodana vrijednost provedbe ove intervencije se očituje u povećanju socijalnog kapaciteta LAG područja. Intervencija slijedi LEADER pristup te je specifična za ovo područje, kroz načelo inovacije, bottom-up pristup, umrežavanje i suradnju omogućit će se jačanje identiteta (kroz infrastrukturna ulaganja, otvaranje novih radnih mjesta i sl.) te će se potaknuti mlade ljude i obitelji na ostanak na ovom području. Uz navedeno, intervencija slijedi LEADER pristup kroz povećanje/jačanje socijalnog (društvenog) kapitala u lokalnim zajednicama kroz povezivanje i socijalizaciju kolektiva pri čemu se jača solidarnost pojedinca. Doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a naveden je prethodno u uvodnom dijelu. U okviru ove intervencije, uz doprinos inovativnosti, izravno i značajno, doprinosi se i sljedećim elementima: ○ socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti jačanja kapaciteta lokalnih razvojnih dionika, očuvanja kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja te jačanja zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja ○ lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz LEADER-a, kao i putem promotivnih aktivnosti i medijskih objava o projektima ○ rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a (Zeleni plan, digitalna tranzicija i dr.), potpore izvrsnosti, jačanja razmjene znanja i vještina lokalnih razvojnih dionika te društvenih (socijalnih) inovacija Posebnost intervencije u odnosu na intervencije SP ZPP-a je u prilagodbi ulaganja u isključivo male infrastrukture ciljanih korisnika području kako bi se što bolje odgovorilo na potrebe lokalne zajednice. Različitost intervencije u odnosu na nacionalnu razinu, uz ranije navedeno, očituje se i u potpori korisnicima iz civilnog i javnog sektora kao i projektima kojima se ostvaruje dodana vrijednost LEADER-a.. Intervencija doprinosi konceptu Pametnih sela jer se potiče digitalizacija poslovanja - transformacija ruralnih područja korištenjem digitalnih i komunikacijskih tehnologija sukladno kriteriju Digitalna i održiva poljoprivreda, kroz ulaganje u mjere energetske učinkovitosti - sukladno kriteriju Doprinos okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima. Pored navedenog, intervencija doprinosi konceptu Pametnog sela sukladno kriteriju Pametna rješenja za mobilnost ulaganjem u infrastrukturna rješenja osiguravanjem prometne dostupnosti udaljenih ruralnih područja.
Ciljani korisnici	Korisnici u intervenciji su pravne osobe javnog prava te pravne osobe privatnog prava, a detaljan popis prihvatljivih korisnika biti će definiran u Natječaju LAG-a., sukladno LRS. .
Uvjeti prihvatljivosti korisnika	Uvjeti prihvatljivosti korisnika između ostalog su ²² 1.Korisnik mora imati prebivalište ili sjedište, uključujući podružnicu, ovisno o organizacijskom obliku unutar područja LAG-a putem kojeg podnosi zahtjev za potporu, prije dana objave LAG natječaja sve do proteka roka od 5 (pet) godina od dana konačne isplate sredstava potpore, osim u slučaju ako odabrani LAG promijeni obuhvat područja ili u slučaju više sile i izvanredne okolnosti sukladno članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2021/2116; 2. imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu; 3. ne smije biti u postupku predstečaja, stečaja, stečaja potrošača ili likvidacije u skladu s posebnim propisima.

²² Svi uvjeti prihvatljivosti korisnika će biti navedeni u LAG natječaju

	Daljnji uvjeti prihvatljivosti korisnika bit će navedeni u natječaju LAG-a.
Prihvatljive vrste projekta i uvjeti prihvatljivosti projekta	Prihvatljivi projekti su: -adaptacija postojećih građevina sa ili bez opremanja za kulturno-društvenu, obrazovno-odgojnu, turističku i sportsko-rekreativnu namjenu ; kupnja gospodarskih vozila; unaprijeđenje usluga koje pružaju Prijavitelji (ciljani korisnici) na ruralnim područjima koje direktno doprinose povećanju kvalitete života ciljanih skupina; mjere energetske učinkovitosti i/ili ugradnje opreme za korištenje obnovljivih izvora energije Uvjeti prihvatljivosti projekta između ostalog su : -projekt se mora provoditi na području LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“ u naseljima s najviše 25.000 stanovnika -biti usklađen sa općim i specifičnim ciljevima LRS -biti usklađen sa jednim ili više specifičnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027. -ukupni iznos projekta ne smije biti veći od 300.000,00 EUR (bez PDV-a) Detaljne prihvatljive vrste projekata i uvjeti prihvatljivosti projekata biti će navedeni u Natječaju LAG-a.
Načela kriterija odabira	Načela odabira projekata se temelje na: -indeks razvijenosti područja JLS u kojoj se realizira ulaganje (prioritet imaju nerazvijene JLS) - -radna mjesta u projektu (prioritet imaju projekti čijom provedbom se izravno čuvaju radna mjesta ili otvaraju nova radna mjesta -ulaganja u zelenu tranziciju (prioritet imaju korisnici koji provode projekte u kojima se minimalno 30% ukupne vrijednosti projekta odnosi na ulaganje u OIE, povećanje energetske učinkovitosti i/ili doprinos kružnom gospodarstvu), - -područje ulaganja (prioritet imaju ulaganja koja se odnose na odgojno- obrazovnu, sportsko-rekreativnu aktivnost) - partnerski projekti - doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a (prednost imaju projekti koji doprinose dodanoj vrijednosti LEADER-a)
Najniža ukupna vrijednost projekta	Najniža ukupna vrijednost projekta definirati će se Natječajem LAG-a
Najviša ukupna vrijednost projekta	Najviša ukupna vrijednost projekta je do 300.000 EUR (bez PDV-a).“
Najniži iznos potpore po projektu	Najniži iznos potpore po projektu definirati će se Natječajem LAG-a
Najviši iznos potpore po projektu	Najviši iznos potpore po projektu je do 200.000 EUR“
Intenzitet potpore	Intenzitet potpore iznosi do 85% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta.

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a	2
Broj sačuvanih radnih mjesta	5
R.b.	

1.	Naziv pokazatelja	Projekti koji su ostvarili potporu kroz intervenciju
	Mjerna jedinica	Broj projekata
	Ciljna vrijednost	10
2.	Naziv pokazatelja	Povezivanje ruralnih područja Europe: R.41 ZPP
	Mjerna jedinica	Broj ruralnog stanovništva koje ima koristi
	Ciljna vrijednost	5.000
3.	Naziv pokazatelja	R.42 Promicanje socijalne uključenosti
	Mjerna jedinica	Broj osoba
	Ciljna vrijednost	250

Intervencija LRS	Pokazatelj	Mjerna jedinica	Doprinos pokazateljima rezultata ZPP	Ciljna vrijednost po godinama							Ukupno
				2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“	Digitalizacija poljoprivrede	Broj poljoprivrednih gospodarstva koji primaju potporu	R.3				1	2			3

„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“	Rast i radna mjesta u ruralnim područjima	Broj otvorenih radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena (FTE)	R.37					1			1	
„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“	Broj sačuvanih radnih mjesta	Broj sačuvanih radnih mjesta					2				5	
„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“	Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji primaju potporu	R.9				5	5	5		15	
„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“	Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora	MW	R.15				0,01	0,01			0,02	
„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“	Ulaganja povezana s klimom	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji primaju potporu	R.16				1	1			2	

„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje"	Mladi poljoprivrednici koji su ostvarili potporu kroz intervenciju	Broj mladih poljoprivrednika					1	1			2	
„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta"	Rast i radna mjesta u ruralnim područjima	Broj otvorenih radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena (FTE)	R.37					1			1	
„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta"	Broj sačuvanih radnih mjesta	Broj sačuvanih radnih mjesta					1	1			2	
„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,	Razvoj ruralnog gospodarstva	Broj poduzeća	R.39				2	2			4	
„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i	Ušteda isporučene energije u odnosu na obnovljive izvore energije	MW	R.15				0,01	0,01			0,02	

tradicijskih obrta,,												
„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,	Poljoprivrednici/poduzeća koji su ostvarili uštedu isporučene energije u odnosu na obnovljive izvore energije	Broj poljoprivrednika/poduzeća					1	1				2
„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“	Rast i radna mjesta u ruralnim područjima	Broj otvorenih radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena (FTE)	R.37				1	1				2
„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“	Broj sačuvanih radnih mjesta	Broj sačuvanih radnih mjesta					1	4				5
„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“	Projekti koji su ostvarili potporu kroz intervenciju	Broj projekata					5	5				10
„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“	Povezivanje ruralnih područja Europe:	Broj osoba	R.41				1.500	2.500	1000			5.000
„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“	Promicanje socijalne uključenosti	Broj osoba	R.42				150	250	100			500

Prikaz kriterija na temelju kojih projekti iz intervencije doprinose provedbi koncepta Pametnih sela

R.b.	Kriterij koji doprinosi provedbi koncepta Pametnih sela	Kriteriji LAG-a na temelju kojih se projekti svrstavaju u projekte koji doprinose provedbi koncepta Pametnih sela
1.	Inovativna i pametna rješenjima u selima	inovativnost na razini LAG-a (obrazloženo u zajedničkim značajkama za sve intervencije)
2.	Digitalizaciju u poljoprivredi i ostalim društvenim aktivnostima u selima	ulaganja u digitalizaciju u poljoprivredi, te digitalizaciju u nepoljoprivrednim djelatnostima, u javnu društvenu i komunalnu infrastrukturu i usluge, uključujući aktivnosti stjecanja znanja i vještina za digitalnu tranziciju
3.	Doprinos okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima.	ulaganja/aktivnosti kojima se doprinosi zaštiti okoliša i otpornosti na klimatske promjene, uključujući jačanje svijesti i razvoj znanja i vještina za zelenu tranziciju

5.4. Opis procesa odabira projekata na LAG natječajima

Postupak odabira projekata sastoji se od 4 faze:

1. Zaprimanje i registracija projektnih prijedloga
2. Provjera uvjeta prihvatljivosti prema uvjetima postavljenim nacionalnim Pravilnicima i Programom ruralnog razvoja
3. Ocjenjivanje kvalitete prema nacionalnim i dodatnim kriterijima
4. Donošenje odluke o odabiru

Kako bi postupak odabira projekata bio transparentan i jasan potencijalnim prijaviteljima, LAG Zrinska gora Turopolje će prije početka objave natječaja izraditi i objaviti na internetskoj stranici Pravilnik o odabiru projekata. Također, LAG će prije početka provedbe mjera iz LRS-a provesti interne edukacije svojih djelatnika te će provesti veći broj informativnih radionica za potencijalne prijavitelje. Upravni odbor LAG-a će za svaki natječaj donijeti odluku o članovima Odbora za ocjenjivanje projektnih prijedloga. Odbor za ocjenjivanje mogu činiti članovi Upravnog odbora, ali i stručnjaci za područje pojedine mjere pri čemu će se voditi računa da niti jedan sektor nema udio veći od 50%. Zaposlenici LAG-a mogu sudjelovati u postupku odabira projekata, ali bez prava glasa u odabiru projekata (u fazi zaprimanja i registracija prijave). Svi članovi Odbora za ocjenjivanje potpisat će izjavu o objektivnosti, nepristranosti i izbjegavanju sukoba interesa, a u slučaju sukoba interesa bit će izuzeti iz postupka ocjenjivanja projektne prijave.

1. Zaprimanje i registracija projektnih prijedloga
2. Provjera uvjeta prihvatljivosti prema uvjetima postavljenim nacionalnim Pravilnicima i ZPP-u.

U prvoj i drugoj fazi ocjenjivanja sve projektne prijave moraju zadovoljiti sve postavljene kriterije kako bi prošle u sljedeću fazu ocjenjivanja. Administrativna provjera i uvjeti prihvatljivosti vrednuju se odgovorima DA ili NE, a prijave koje ne zadovolje jedan od postavljenih uvjeta isključuju se iz daljnje procedure.

3. Ocjenjivanje kvalitete prema nacionalnim i dodatnim kriterijima

U trećoj fazi Ocjenjivanje kvalitete, projektne prijave koje su uspješno prošle prve dvije faze ocjenjivat će se prema bodovnoj skali nacionalnih i dodatnih kriterija postavljenih na LRS. Faza se odnosi na provjeru usklađenosti Zahtjeva za potporu s uvjetima prihvatljivosti i kriterijima odabira iz LRS, utvrđivanje prihvatljivosti troškova i njihovih iznosa, intenziteta potpore, procijenjenog iznosa javne potpore i utvrđivanje broja bodova po projektu. Bodovi dobiveni ocjenjivanjem prema obje vrste kriterija se zbrajaju i čine ukupan broj bodova prema kojem se rangiraju projektne prijave.

4. Donošenje odluke o odabiru

Odbor za ocjenjivanje će rezultate svojeg rada prezentirati Upravnom odboru koji donosi Odluku o odabiru projekta. Po završetku svake od faza odabira, prijavitelji će pisanim putem biti obavješteni o rezultatima iz provedene faze odabira.

Prijavitelj može podnijeti prigovor zbog:

- a) povrede odredbi ovog natječaja
- b) pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja
- c) pogrešne primjene pravnog propisa na kojem se temelji odluka.

Nakon provedenog postupka, Povjerenstvo za prigovore može:

- usvojiti prigovor i vratiti predmet ponovno u administrativnu obradu
- odbaciti prigovor
- odbiti prigovor.

5.5. Usklađenost LRS sa ZPP

Tablica 30: Usklađenost LRS sa SP ZPP

Opći cilj LRS	Specifični cilj LRS	Intervencija LRS	Usklađenost s specifičnim ciljevima ZPP (uključujući međusektorski/horizontalni)
Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području	1.1. Unaprjeđenje primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade poljoprivrednih proizvoda te poticanje ulaganja mladih poljoprivrednika i generacijske obnove poljoprivrednih gospodarstava	„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje,,	-specifični cilj ZPP 2. „Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanja, tehnologiju i digitalizaciju;“ Obrazloženje: Intervencija doprinosi specifičnom cilju ZPP 2 kroz poticanje ulaganja u digitalizaciju poslovanja (dodatni bodovi prilikom ocjenjivanja). Usmjerenost na tehnologiju i digitalizaciju (mekanizacije, procesa, načina oglašavanja i sl.) predstavlja preduvjet za postizanje konkurentnosti. -specifični cilj ZPP 4. „Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvenciranja ugljika te promicanje održive energije. Obrazloženje: Intervencija doprinosi specifičnom cilju ZPP 4 kroz poticanje ulaganja u energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije (dodatni bodovi prilikom ocjenjivanja). Usmjerenost na OIE, kružno gospodarstvo i energetske učinkovitost predstavlja preduvjet za postizanje održivog poslovanja
	1.2 Povećanje konkurentnosti i usmjerenost na tržište kroz poticanje poslovnih pothvata u nepoljoprivrednom sektoru lokalnog stanovništva	„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,	---specifični cilj ZPP 8. „Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo“ Obrazloženje: Intervencija doprinosi specifičnom cilju kroz nova zapošljavanja prilikom razvoja tradicijskih i umjetničkih obrta te kroz ruralni turizam, gdje će planirati zapošljavanje žena. Razvojem navedenih djelatnosti pozitivno će se utjecati na jačanje značaja ruralnog područja.

Unapređenje kvalitete života stanovnika LAG područja	2.1. Promicanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima i povećanje kvalitete lokalne infrastrukture	„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga,,	-specifični cilj ZPP 8. „Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo“ Obrazloženje: Cilj infrastrukturnih ulaganja je osigurati što bolje uvjete za život u ruralnim zajednicama te zadržati radnu snagu na područjima koja su izložena depopulaciji. Navedene aktivnosti će značajno poboljšati kvalitetu života na području LAG-a, omogućit će napredak i razvoj ruralnog gospodarstva kroz poticanje društveno-ekonomske održivosti.
--	--	---	--

Provedba definiranih intervencija doprinijet će ostvarenju Općih i Specifičnih ciljeva definiranih u LRS. Ostvarenjem navedenog doprinijet će se ostvarenju specifičnih ciljeva ZPP-a:

- **specifični cilj ZPP 2. „Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanja, tehnologiju i digitalizaciju;“**

Obrazloženje: Intervencija doprinosi specifičnom cilju ZPP 2 kroz poticanje ulaganja u digitalizaciju poslovanja (dodatni bodovi prilikom ocjenjivanja). Usmjerenost na tehnologiju i digitalizaciju (mekanizacije, procesa, načina oglašavanja i sl.) predstavlja preduvjet za postizanje konkurentnosti.

- **specifični cilj ZPP 4. „Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvenciranja ugljika, te promicanje održive energije“.**

Obrazloženje: Intervencija doprinosi specifičnom cilju ZPP 4 kroz poticanje ulaganja u energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije (dodatni bodovi prilikom ocjenjivanja). Usmjerenost na OIE, kružno gospodarstvo i energetske učinkovitost predstavlja preduvjet za postizanje održivog poslovanja

- **specifični cilj ZPP 8. „Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo“**

Obrazloženje: Cilj infrastrukturnih ulaganja je osigurati što bolje uvjete za život u ruralnim zajednicama te zadržati radnu snagu na područjima koja su izložena depopulaciji. Navedene aktivnosti će značajno poboljšati kvalitetu života na području LAG-a, omogućit će napredak i razvoj ruralnog gospodarstva kroz poticanje društveno-ekonomske održivosti. Ulaganjem u razvoj umjetničkih i tradicijskih obrta te kroz ulaganja u ruralni turizam planira se zapošljavanje žena kao ranjivih skupina. Mjere koje se odnose na razvoj poljoprivredne proizvodnje će također utjecati na zadržavanje postojećih i zapošljavanje novih djelatnika.

6. KAPACITET LAG-a ZA PROVEDBU LRS

6.1. Kapacitet LAG-a za upravljanje LAG-om i provedbom LRS

Ljudski kapaciteti

LAG trenutno zapošljava četiri osobe sa visokom stručnom spremom iz područja ekonomije i agronomije. Uz zaposlenike (voditelj ureda i tri administrativna stručna suradnika), u poslovanje LAG-a je aktivno uključen i predsjednik koji zastupa LAG. Djelatnici su zaposleni na dvije lokacije. Glavni ured nalazi u Petrinji na adresi Šetalište Kajetana Knežića 11, a područni ured u Vukovini na adresi Stara cesta 14. Djelatnici posjeduju stručna znanja i iskustvo u provedbi projekata u LEDEAR mjeri, ali i u provedbi projekata financiranih iz ostalih nacionalnih i EU izvora: IPA, ERASMUS +, ESF i iz raznih donacija.

Financijski kapaciteti

Očekivani financijski kapaciteti se temelje na očekivanim iznosima članarina: članarina jedinica lokalne samouprave 67.716,35 EUR

- ostale članarine 2.905,00 EUR
- sredstva SP ZPP-a 2.079.333,74 EUR

Izvori predfinanciranja

Izvori financiranja LAG-a u sljedećem razdoblju uključuju:

- sredstva SP ZPP-a,
- članarine,
- donacije Sisačko-moslavačke županije i Zagrebačke županije
- te sredstva drugih izvora- projektno financiranje.

Iznosi godišnje članarine iznose:

- JLS – Općine 0,60 EUR po stanovniku, gradovi 0,85 EUR po stanovniku
- Javne ustanove – 75 EUR
- D.O.O. – 75 EUR
- Obrti – 50 EUR
- OPG – 30 EUR
- Domaće radinosti – 30 EUR
- Udruge – 30 EUR
- Zadruga - 40 EUR

Navedeni podaci pokazuju da LAG Zrinska gora - Turopolje ima kvalitetne ljudske resurse za provedbu Lokalne razvojne strategije, da posjeduje iskustvo u radu i provedbi projekata kao i da može osigurati potrebna financijska sredstva za provedbu LRS-a.

Tablica 31: Kapacitet LAG-a za upravljanje LAG-om i provedbu LRS

Godina provedbe LRS	Planirani broj zaposlenih osoba koji rade isključivo na provedbi LRS (animacija, LAG natječaj, ostali uredski poslovi u vezi provedbe LRS), izražen u FTE	Planirani iznos članarina (ukupno) za predfinanciranje tekućih troškova i animacije	Planirani iznos iz ostalih izvora financiranja za predfinanciranje tekućih troškova i animacije	Ukupno planirani iznos za predfinanciranje tekućih troškova i animacije
2023.	4	70,621,35 EUR	10.000,00 EUR	80,621,35 EUR
2024.	4	70,621,35 EUR	10.000,00 EUR	80,621,35 EUR
2025.	4	70,621,35 EUR	10.000,00 EUR	80,621,35 EUR

2026.	4	70,621,35 EUR	10.000,00 EUR	80,621,35 EUR
2027.	4	70,621,35 EUR	10.000,00 EUR	80,621,35 EUR
2028. (n+2)	4	70,621,35 EUR	10.000,00 EUR	80,621,35 EUR
2029. (n+2)	4	70,621,35 EUR	10.000,00 EUR	80,621,35 EUR

6.2. Opis praćenja (monitoring) i procjene (evaluacija) provedbe LRS

Proces praćenja

LAG Zrinska gora - Turopolje, tijekom cijelog razdoblja provedbe Strategije, provodit će sustavno praćenje postizanja neposrednih ishoda, rezultata i učinaka, a u dva navrata i evaluaciju provedbe Strategije (u sredini perioda provedbe te na kraju provedbe). Za praćenje provedbe će unutar LAG-a biti zadužena 2 tijela:

- Koordinacijsko tijelo za LRS kojeg čine zaposlenici LAG-a te Odbor za praćenje kojeg čine članovi Upravnog odbora LAG-a.
- Koordinacijsko tijelo za LRS prati provedbu te podnosi redovita izvješća o stanju provedbe LRS Odboru za praćenje. Odbor za praćenje također potvrđuje i procedure za praćenje koje je razvilo Koordinacijsko tijelo uključujući i tablični sustav praćenja pokazatelja koji će poslužiti za izradu Izvješća o stanju provedbe.

Izvješće o stanju provedbe LRS Koordinacijsko tijelo podnosi na godišnjoj osnovi, a proces praćenja koji se provodi kontinuirano, osim definiranih pokazatelja obuhvaća također i financijsko praćenje, realizaciju Akcijskog plana i evidenciju broja prijavljenih projekata te statističke pokazatelje. Tijekom praćenja provedbe moguće je dodatno unaprijediti metodologiju prikupljanja podataka te prema potrebi definirati dodatne specifične pokazatelje koji će omogućiti kvalitetniju analizu provedbe Strategije. Izvješća o stanju provedbe također mogu ukazati i na eventualne potrebe za izmjenama u strateškim dijelovima dokumenta ukoliko se utvrdi postojanje rizičnih elemenata koji mogu ugroziti realizaciju provedbenih mjera te nepovoljno utjecati na cjelokupni učinak Strategije.

Proces evaluacije

Evaluacija LRS omogućava mjerenje učinka Strategije, odnosno jesu li u provedbenom razdoblju ostvarene planirane vrijednosti pokazatelja na razini strateških ciljeva. Za razliku od kontinuiranog praćenja provedbe na operativnoj razini, evaluacija se provodi sredinom provedbenog razdoblja (srednjoročna) te na kraju provedbe (završna). U okviru evaluacijskog postupka koristit će se također i svi podaci prikupljeni tijekom praćenja provedbe, a isti će biti uvršteni u Izvješće o evaluaciji. Pokazatelji učinka provedbe Strategije definirani na razini ciljeva također moraju biti mjerljivi i realni u odnosu na planirano razdoblje provedbe, a njihove su ciljne vrijednosti u korelaciji s kumulativnim vrijednostima pokazatelja na razini mjera. Evaluacijski postupak ocjenjuje uspješnost provedbe Strategije u odnosu na stvarno postignute učinke te omogućuje poduzimanje korekcijskih mjera u cilju unaprjeđenja provedbe, odnosno jačanja vrijednosti zadanih pokazatelja. Srednjoročna evaluacija provest će se krajem 2026., a završna krajem 2027. godine. Za srednjoročnu i završnu evaluaciju provedbe bit će ugovoren vanjski evaluator čija Izvješća usvaja Odbor za praćenje, tj. Upravni odbor LAG-a. Koordinacijsko će tijelo odabranom evaluatoru dostaviti sve prikupljene podatke i izvješća praćenja, a evaluator će predložiti plan evaluacije kojeg također potvrđuje Odbor za praćenje. Evaluacija provedbe Strategije temelji se na standardiziranom sustavu kvalitete koji zadovoljava sljedeće kriterije:

- Relevantnost – ocjenjuje primjerenost intervencijske logike u odnosu na utvrđene potrebe za područje LAG-a te primjerenost ciljeva i prioriteta u odnosu na potrebe korisnika
- Djelotvornost – ocjenjuje koliko su učinkovito iskorištena uložena financijska sredstva s obzirom na postignute ishode i rezultate provedbe
- Učinkovitost – utvrđuje u kojoj mjeri je provedba Strategije ostvarila zadane vrijednosti ishoda, rezultata i učinaka
- Utjecaj – utvrđuje intenzitet i opseg promjena koje je provedba Strategije izvršila na lokalnu zajednicu
- Održivost – ocjenjuje vjerojatnost trajanja postignutih učinaka i nakon završetka provedbenog razdoblja

Tablica 32: Plan pokazatelja – pokazatelji rezultata ZPP

Naziv pokazatelja rezultata ZPP (RI)	Naziv mjerne jedinice	Mjerna jedinica	Intervencija LRS (naziv i/ili kod)	Ciljna vrijednost po godinama							
				2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	Ukupna vrijednost
R.3 Digitalizacija poljoprivrede	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za digitalnu poljoprivrednu tehnologiju u okviru ZPP-a	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji primaju potporu	„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“				1	2			3
R.9. Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju, uključujući poboljšanje učinkovitosti resursa	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji primaju potporu	„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“				5	5	5		15

R.15 Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora	Ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uključujući biološke (u megavatima), za koja je dodijeljena potpora	MW	„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje"				0,01	0,01			0,02
			„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,				0,01	0,01			0,02
R.16 Ulaganja povezana s klimom	Udio poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za ulaganja u okviru ZPP-a kojima se doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama te proizvodnji obnovljive energije ili biomaterijala	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji primaju potporu	„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje"				1	1			2

R.37 Rast i radna mjesta u ruralnim područjima	Nova radna mjesta koja primaju potporu u okviru projekata ZPP-a	Broj otvorenih radnih mjesta u ekvivalentu punog radnog vremena (FTE)	„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje"						1		1
			„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,					1			1
			„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“				1	1			2
R.39 Razvoj ruralnog gospodarstva	Broj ruralnih poduzeća, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a	Broj poduzeća	„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,				1	2	1		4
R.41 Povezivanje ruralnih područja Europe:	Udio ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanog pristupa uslugama i infrastrukturi kroz potporu u okviru ZPP-a	Broj ruralnog stanovništva koje ima koristi	„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“				1.500	2.500	1000		5.000

R.42 Promicanje socijalne uključenosti	Broj osoba obuhvaćenih projektima socijalne uključenosti za koje je dodijeljena potpora	Broj osoba	„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga“				150	250	100		500
---	--	------------	---	--	--	--	-----	-----	-----	--	-----

7. FINANCIJSKI I AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS

7.1. Financijski plan provedbe LRS

Kako bi se LRS mogla uspješno provesti, važno je izraditi plan potrebnih sredstava u obliku financijskog plana. Financijski plan predstavlja raspored udjela financijskih sredstava raspoređenih po mjerama i prioritetima za programsko razdoblje. Da bi financijski plan bio strateški usmjeren, važno je sudjelovanje i konsenzus svih uključenih dionika. Financijski plan uključuje raspored financijskih sredstava za cijelo programsko razdoblje.

Financijski raspored sredstava kojima će se financirati projekti iz LRS određen je na temelju utvrđenih problema i potreba te njihove prioritizacije s jedne strane te Odluke o odabiru LAG-a i dodjeli sredstava javne potpore.

Na mjere koje se tiču jačanja poljoprivredne djelatnosti raspoređeno je 50 %. U donjoj tablici je prikazan raspored financijskih sredstava po mjerama, prioritetima i ciljevima.

Ukupna sredstva javne potpore raspoređena su na sljedeći način:

„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje,,

Intervencija „1.1.1. Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje,, obuhvaća 50% ukupnih sredstava za programsko razdoblje te je planirana raspodjela 20% u 2025.g., 20% u 2026. g. te 10% u 2027 godini, od čega će 20% sredstava biti za projekte koji doprinose provedbi koncepta Pametnih sela.

„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,

Sredstva za provedbu „1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,, iznose 10% ukupnih sredstava za programsko razdoblje. Planirano je utrošiti 5% u 2026. godini i 5% u 2027 godini dok će 3% biti utrošeno za projekte koji doprinose provedbi koncepta Pametnih sela.

„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga,,

Sredstva za provedbu „2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga,, iznose 10% ukupnih sredstava te će 5% biti utrošeno u 2026 godini, a 5% u 2027 godini, a 3% će biti osigurano za projekte koji doprinose provedbi koncepta Pametnih sela.

Sredstva za tekuće troškove i animaciju iznose 25% ukupnih sredstava, a godišnje će biti utrošeno 5% sredstava (2023 – 2027 godina), **priprema i provedba projekta suradnje** iznose ukupno 5% sredstava, a godišnje će biti utrošeno 1% ukupnih sredstava (2023 – 2027 godina).

Tablica 33: Financijski plan provedbe LRS

Intervencija LRS	Raspored sredstava po godinama (%)							Ukupno za cijelo programsko razdoblje po intervenciji	Od toga za projekte koji doprinose provedbi koncepta Pametnih sela
	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.		
„1.1.1. Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje,,			20%	20%	10%			50%	10%
„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,				5%	5%			10%	0,3%
„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga,,				5%	5%			10%	0,3%
Tekući troškovi i animacija	5%	5%	5%	5%	5%			25%	n/p
Priprema i provedba projekata suradnje	1%	1%	1%	1%	1%			5%	n/p
UKUPNO	6%	6%	26%	36%	26%			100%	10,6%

7.2. Akcijski plan provedbe LRS

Akcijski plan prikazuje raspored provedbe mjera koje će se provoditi u sklopu LRS-a. Izabrane mjere će se provoditi od 2023. do 2027. godine, dok će se praćenje, izvještavanje i mjerenje učinaka provoditi u razdoblju do 2029. godine.

U 2025. godini se planira objava natječaja za mjere:

- 1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje,
- 1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta i
- 2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga,.

U 2026. godini provesti će se natječaji:

- 1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje,
- 1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta i
- 2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga.

Natječaji će biti otvoreni minimalno 30 dana kako bi se osiguralo dovoljno vremena za kvalitetnu pripremu projektnih prijava, a sukladno Pravilniku te Smjernicama za provedbu postupka odabira projekata. Projekti suradnje kao i mjera koja se tiče tekućih troškova i animacije će se provoditi kontinuirano, cijelo vrijeme trajanje provedbe LRS-a s obzirom da se radi o horizontalnim mjerama koje su nužne za uspješnu provedbu LRS-a i ostvarenje zadanih ciljeva. U tablici je prikazan akcijski plan provedbe LRS-a za vrijeme programskog razdoblja.

Tablica 34: Akcijski plan provedbe LRS

Intervencija LRS	Broj LAG natječaja							Ukupno
	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
„1.1.1 Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje,,			1	1				2
„1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta,,			2	2				4
„2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga,,			1	1				2
UKUPNO			4	4				8

8. PRILOZI**Prilog 1. Naselja u sastavu LAG-a**

Osnovni statistički podaci o LAG-u		
Naziv JLS	Broj stanovnika u JLS	Naselja iz JLS u sastavu LAG-u
Donji Kukuruzari	1.080	15
Babina Rijeka	90	
Borojevići	68	
Donja Velešnja	156	
Donji Bjelovac	31	
Donji Kukuruzari	188	
Gornja Velešnja	56	
Gornji Bjelovac	39	
Gornji Kukuruzari	25	
Knezovljani	63	
Komogovina	76	
Kosteši Bjelovački	25	
Lovča	10	
Mečenčani	103	
Prevršac	82	
Umetić	68	
Lekenik	5.343	18
Brežane Lekeničke	260	
Brkiševina	59	
Cerje Letovaničko	40	

Donji Vukojevac	482	
Dužica	288	
Gornji Vukojevac	67	
Lekenik	1697	
Letovanić	399	
Palanjek Pokupski	7	
Pešćenica	795	
Petrovec	356	
Pokupsko Vratečko	25	
Poljana Lekenička	248	
Stari Brod	159	
Stari Farkašić	73	
Šišinec	55	
Vrh Letovanički	58	
Žažina	275	
Martinska Ves	2.861	16
Bok Palanječki	124	
Desni Dubrovčak	65	
Desno Trebarjevo	273	
Desno Željezno	127	
Jezero Posavsko	56	
Lijeva Luka	197	
Lijevo Trebarjevo	54	
Lijevo Željezno	8	
Ljubljanića	18	
Mahovo	233	
Martinska Ves	540	
Setuš	119	
Strelečko	455	
Tišina Erdedska	265	
Tišina Kaptolska	219	
Zirčica	108	
Glina	7.116	69
Balinac	45	
Baturi	0	
Bijele Vode	33	
Bišćanovo	0	
Bojna	8	
Borovita	5	
Brestik	43	
Brezovo Polje	18	
Brnjeuška	9	
Brubno	0	
Buzeta	50	
Dabrina	54	

Desni Degoj	53	
Dolnjaki	76	
Donja Bučica	28	
Donja Trstenica	0	
Donje Jame	9	
Donje Selište	75	
Donje Taborište	28	
Donji Klasnić	45	
Donji Selkovac	0	
Donji Viduševac	141	
Dragotina	57	
Drenovac Banski	24	
Dvorišće	75	
Glina	4028	
Gornja Bučica	84	
Gornje Jame	0	
Gornje Selište	52	
Gornje Taborište	35	
Gornji Klasnić	14	
Gornji Selkovac	2	
Gornji Viduševac	373	
Gračanica Šišinečka	17	
Hađer	51	
Hajtić	13	
Ilovačak	41	
Joševica	34	
Kihalac	44	
Kozaperovica	25	
Maja	142	
Majske Poljane	143	
Majski Trtnik	18	
Mala Solina	9	
Mali Gradac	73	
Mali Obljaj	12	
Marinbrod	71	
Martinovići	43	
Momčilovića Kosa	15	
Novo Selo Glinsko	89	
Prekopa	125	
Prijeka	30	
Ravno Rašće	69	
Roviška	33	
Skela	33	
Slatina Pokupska	82	
Stankovac	14	

Svračica	35	
Šaševa	17	
Šatornja	144	
Šibine	15	
Trnovac Glinski	16	
Trtnik Glinski	16	
Turčenica	0	
Velika Solina	33	
Veliki Gradac	80	
Veliki Obljaj	9	
Vlahović	43	
Zalaj	18	
Petrinja	19.950	55
Begovići	53	
Bijelnik	34	
Blinja	58	
Brest Pokupski	292	
Cepeliš	38	
Čuntić	16	
Deanovići	20	
Dodoši	46	
Donja Bačuga	78	
Donja Budičina	196	
Donja Mlinoga	84	
Donja Pastuša	6	
Donje Mokrice	43	
Dragotinci	38	
Dumače	240	
Glinska Poljana	83	
Gora	232	
Gornja Bačuga	49	
Gornja Mlinoga	21	
Gornja Pastuša	22	
Gornje Mokrice	84	
Graberje	107	
Grabovac Banski	127	
Hrastovica	402	
Hrvatski Čuntić	42	
Jabukovac	110	
Jošavica	62	
Klinac	16	
Kraljevčani	56	
Križ Hrastovački	139	
Luščani	87	
Mačkovo Selo	18	

Mala Gorica	296	
Međurače	21	
Miočinovići	26	
Mošćenica	2096	
Moštanica	67	
Nebojan	141	
Nova Drenčina	315	
Novi Farkašić	67	
Novo Selište	279	
Pecki	50	
Petkovac	8	
Petrinja	12963	
Prnjavor Čuntićki	48	
Sibić	49	
Slana	54	
Srednje Mokrice	23	
Strašnik	163	
Stražbenica	6	
Taborište	186	
Tremušnjak	16	
Veliki Šušnjar	65	
Vratečko	38	
Župić	74	
Sisak – ruralno područje	12.262	34
Blinjski Kut	194	
Budaševo	1373	
Bukovsko	76	
Crnac	656	
Čigoć	53	
Donje Komarevo	255	
Gornje Komarevo	425	
Greda	763	
Gušće	288	
Hrastelnica	744	
Jazvenik	118	
Klobučak	51	
Kratečko	139	
Letovanci	42	
Lonja	83	
Lukavec Posavski	103	
Madžari	199	
Mužilovčica	57	
Novo Pračno	346	
Novo Selo	536	
Novo Selo Palanječko	447	

Odra Sisačka	687	
Palanjek	355	
Prelošćica	474	
Sela	886	
Stara Drenčina	179	
Staro Pračno	721	
Staro Selo	60	
Stupno	427	
Suvoj	31	
Topolovac	742	
Veliko Svinjičko	226	
Vurot	112	
Žabno	414	
Orle	1765	10
Bukevje	360	
Čret Posavski	103	
Drnek	288	
Obed	39	
Orle	71	
Ruča	215	
Stružec Posavski	71	
Suša	99	
Veleševac	369	
Vrbovo Posavsko	150	
Velika Gorica – ruralno područje	31.039	57
Bapča	109	
Bukovčak	61	
Buševac	1018	
Cerovski Vrh	90	
Cvetković Brdo	25	
Črnekovec	339	
Donja Lomnica	1603	
Donje Podotočje	365	
Drenje	179	
Šćitarjevska		
Dubranec	346	
Gornja Lomnica	497	
Gornje Podotočje	492	
Gradići	1871	
Gudci	384	
Gustelnica	100	
Jagodno	533	
Jerebić	38	
Ključić Brdo	233	
Kobilić	536	

Kozjača	305	
Kuče	1370	
Lazi Turopoljski	30	
Lazina Čička	582	
Lekнено	350	
Lukavec	1260	
Mala Buna	248	
Mala Kosnica	44	
Markuševac Turopoljski	378	
Mičevac	1251	
Mraclin	1026	
Novaki Šćitarjevski	152	
Novo Čiče	1142	
Obrezina	403	
Ogulinac	313	
Okuje	430	
Petina	193	
Petravec	78	
Petrovina Turopoljska	765	
Poljana Čička	623	
Prvonožina	28	
Rakitovec	558	
Ribnica	790	
Sasi	169	
Selnica	468	
Sop Bukevski	68	
Staro Čiče	720	
Strmec Bukevski	378	
Šćitarjevo	573	
Šiljakovina	654	
Trnje	48	
Turopolje	776	
Velika Buna	836	
Velika Kosnica	738	
Velika Mlaka	3395	
Vukomerić	125	
Vukovina	884	
Zablatje Posavsko	69	
Ukupno LAG	81.416	274

Izvor: Državni zavod za statistiku (<https://www.dzs.hr/>, datum preuzimanja 10.09.2022.)

Prilog 2. Kulturna dobra

Registarski broj	Naziv kulturnog dobra	Adresa	Općina/Grad	Vrsta	Pravni status
Z-1449	Crkva sv. Jurja	Mala Gorica, MALA GORICA	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1450	Kurija župnog dvora	Mala Gorica, MALA GORICA 89	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1451	Crkva Majke Božje Snježne	Mala Gorica, MALA GORICA	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4403	Kula Čuntić	Hrvatski Čuntić, HRVATSKI ČUNTIĆ	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1593	Crkva sv. Ante Padovanskog s franjevačkim samostanom	Hrvatski Čuntić, HRVATSKI ČUNTIĆ 28	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1595	Crkva sv. Georgija	Jošavica, JOŠAVICA	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4557	Arheološko nalazište Klinac	Klinac,	Petrinja	Arheologija	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1601	Zgrada u Ulici Lj. Gaja 8	Petrinja, LJUDEVITA GAJA 8	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1599	Zgrada u ulici I. Gundulića 1	Petrinja, IVANA GUNDULIĆA 1	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1917	Zgrada srednje škole	Petrinja, IVANA GUNDULIĆA 3	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1918	Zgrada osnovne škole	Petrinja, IVANA GUNDULIĆA 5	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1598	Gradska munjara	Petrinja, ŠETALIŠTE KAJETANA KNEŽIĆA 21	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-798	Zgrada u ulici V. Nazora 3	Petrinja, VLADIMIRA NAZORA 3	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1600	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 12	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 12	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2122	Kulturno-povijesna cjelina grada Petrinje	Petrinja,	Petrinja	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1597	Crkva sv. Nikole	Petrinja, ULICA GROMOVA	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1594	Stara klaonica "Gavrilović"	Petrinja, ANTUNA MIHANOVIĆA 16a	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3657	Zgrada Vinogradsko - voćarske škole	Petrinja, ZELENİ BRIJEG 2	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1596	Zgrada željezničkog kolodvora	Petrinja, IVANA MAŽURANIĆA	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7285	Spomenik sa spomeničkim mjestom Čavić brdo na Šamarici	Mačkovo Selo, MAČKOVO SELO	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7404	Župna crkva sv. Lovre	Petrinja, ŠETALIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA 4	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-796	Gradska vijećnica	Petrinja, IVANA GUNDULIĆA 2	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-797	Zgrada u ulici M. Gupca 23	Petrinja, MATIJE GUPCA 23	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-799	Zgrada u ulici V. Nazora 5	Petrinja, VLADIMIRA NAZORA 5	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-800	Zgrada u ulici V. Nazora 7	Petrinja, VLADIMIRA NAZORA 7	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-801	Zgrada u ulici V. Nazora 8	Petrinja, VLADIMIRA NAZORA 8	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-802	Zgrada u ulici V. Nazora 9	Petrinja, VLADIMIRA NAZORA 9	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-803	Zgrada u ulici V. Nazora 10	Petrinja, VLADIMIRA NAZORA 10	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-804	Zgrada u ulici V. Nazora 13	Petrinja, VLADIMIRA NAZORA 13	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro

Z-805	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 5	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 5	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-806	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 7	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 7	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-807	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 9	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 9	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-808	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 10	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 10	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-809	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 11	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 11	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-810	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 13	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 13	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-811	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 14	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 14	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-812	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 1	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 1	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-813	Zgrada na Trgu dr. F. Tuđmana 2	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 2	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-814	Stari magistrat	Petrinja, TRG DR. FRANJE TUĐMANA 4	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-815	Zgrada u ulici A. Turkulina 36	Petrinja, ARTURA TURKULINA 36	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1415	Crkva sv. Petra	Taborište, TABORIŠTE	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1416	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Gora, GORA	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1443	Kurija na starom kaptolskom imanju	Mala Gorica, MALA GORICA 83	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1445	Kapela sv. Ivana i Pavla	Gora, GORA	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1446	Crkva sv. Jakova	Mošćenica, ANTE STARČEVIĆA	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1447	Crkva sv. Ilije	Blinja, BLINJA 17	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1448	Kapela Glavosjeka sv. Ivana	Pecki, PECKI	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4820	Tradicijska kuća kbr. 77	Mošćenica, ANTE STARČEVIĆA 77	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5229	Kuća Đureković	Gora, GORA 62	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5561	Tradicijska kuća na kbr. 22	Mala Gorica, MALA GORICA 22	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5788	Arheološko nalazište Gorski grad	Gora,	Petrinja	Arheologija	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6067	Tradicijska kuća Jurinac	Brest Pokupski, BREST POKUPSKI 25	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6577	Tradicijski običaj Petrinjski betlemaši	Petrinja	Petrinja	Nematerijalna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7068	Spomen obilježje civilnim žrtvama II. svjetskog rata	Grabovac Banski, GRABOVAC BANSKI	Petrinja	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7446	Umijeće izrade veza pukan'ce	Čuntić	Petrinja	Nematerijalna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4408	Ostaci starog grada Prevršac	Babina Rijeka,	Donji Kukuruzari	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3488	Kapela sv. Petra i Pavla i barokni pil	Bok Palanječki, BOK PALANJEČKI	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4340	Tradicijska kuća kbr. 18	Desni Dubrovčak, DESNI DUBROVČAK 18	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7076	Spomen obilježje osnivanja prvog partizanskog odreda u Hrvatskoj	Setuš,	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4821	Tradicijsko gospodarstvo na kbr. 12	Lijeva Luka, LIJEVA LUKA 12	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4819	Tradicijsko gospodarstvo na kbr. 8	Lijevo Željezo, LIJEVO ŽELJEZNO 8	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5248	Tradicijska kuća i gospodarska zgrada na kbr. 107	Tišina Erdedska, TIŠINA ERDEDSKA 107	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro

Z-5562	Tradicijska kuća kbr. 3	Martinska Ves, DESNA MARTINSKA VES 3	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5539	Tradicijska okućnica na kbr. 19	Mahovo, MAHOVO 19	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5590	Crkva sv. Martina	Martinska Ves, DESNA MARTINSKA VES 64	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5700	Povijesna seoska cjelina naselja Bok Palanječki	Bok Palanječki	Martinska Ves	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5701	Tradicijska okućnica na kbr. 29	Mahovo, MAHOVO 29	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5858	Tradicijska okućnica na kbr. 11	Mahovo, MAHOVO 11	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6358	Tradijska okućnica na kbr. 33	Desni Dubrovčak, DESNI DUBROVČAK 33	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
P-6055	Tradicijska građevina kbr. 169	Lijeva Luka, LIJEVA LUKA 169	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro
P-6454	Tradicijska okućnica u Lijevom Trebarjevu 1	Lijevo Trebarjevo, Lijevo Trebarjevo 1	Martinska Ves	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro
Z-2117	Kapela sv. Duha i sv. Florijana	Poljana Lekenička, POLJANA LEKENIČKA	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2118	Kapela sv. Fabijana i Sebastijana	Letovanić, LETOVANIĆ	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3203	Kapela sv. Marije na groblju	Brkiševina, BRKIŠEVINA	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3386	Sedam tradicijskih okućnica	Letovanić,	Lekenik	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3035	Crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije	Peščenica, ZAGREBAČKA 101	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2119	Kapela sv. Martina	Stari Brod, STARI BROD	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4404	Kompleks crkve sv. Marte i župnog dvora	Šišinec, ŠIŠINEC 9	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-816	Kapela sv. Josipa	Cerje Letovaničko, CERJE LETOVANIČKO	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5209	Tradicijska drvena kuća kbr. 45	Stari Brod, STARI BROD 45	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5493	Tradicijska kuća kbr. 16	Stari Brod, STARI BROD 16	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5674	Crkva sv. Nikole i sv. Vida	Žazina, CIGLARSKA ULICA 9	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6276	Tradicijska kuća kbr. 83	Letovanić, LETOVANIĆ 83	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7272	Župna crkva Pohoda Blažene Djevice Marije	Stari Farkašić, STARI FARKAŠIĆ	Lekenik	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4394	Memorijalno mjesto pravoslavne parohijske crkve sv. Ilije	Buzeta, BUZETA	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4399	Hotel Casina	Glina, ULICA STJEPANA I ANTUNA RADIĆA 29	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4400	Memorijalno mjesto crkve sv. Ivana Nepomuka	Glina, TRG BANA JOSIPA JELAČIĆA 18	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2917	Zgrada bivše gimnazije	Glina, TRG BANA JOSIPA JELAČIĆA 21	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2919	Kulturno-povijesna cjelina grada Gline	Glina	Glina	Kulturnopovijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1591	Crkva sv. Antuna Padovanskog	Gornja Bučica, GORNJA BUČICA 1	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4398	Crkva sv. Franje Ksaverskog	Gornji Viduševac, GORNJI VIDUŠEVAC	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1592	Crkva sv. Ilije Proroka	Maja, MAJA 2	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro

Z-4397	Crkva Hristovog Vaskrsenja	Majske Poljane, MAJSKE POLJANE	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3387	Tradicijska kuća	Majske Poljane, MAJSKE POLJANE b	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7077	Memorijalno mjesto stradanja civilnih žrtava u parohijskoj crkvi Rođenstva Presvete Bogorodice sa spomenikom Antuna Augustinčića	Glina, ULICA STJEPANA I ANTUNA RADIĆA 10	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5538	Tradicijska kuća kbr. 19	Donje Selište, DONJE SELIŠTE 19	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6032	Kapela Presvetog Trojstva	Slatina Pokupska, SLATINA POKUPSKA	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6868	Kapela Svetog Arhangela Mihaila na pravoslavnom groblju	Donje Selište, DONJE SELIŠTE	Glina	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6929	Arheološko nalazište Brekinjova Kosa	Bojna,	Glina	Arheologija	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3840	Crkva sv. Antuna Padovanskog	Bukevje, BUKEVJE	Orle	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5827	Crkva sv. Petra Apostola i župni dvor	Veleševac, VELEŠEVEC 212	Orle	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6908	Turopoljski dijalekt	Više adresa		Nematerijalna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2911	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Buševac, DOLENEC 23	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2354	Crkva sv. Tri kralja	Donja Lomnica, STEPANSKA 10	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3530	Zgrada osnovne škole	Donja Lomnica, ŠKOLSKA 2a	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4070	Crkva Gospe Snježne	Dubranec, DUBRANEC 2b	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3527	Crkva sv. Antuna Padovanskog	Gustelnica, GUSTELNICA 23	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3258	Ruralna cjelina	Gustelnica	Velika Gorica	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3415	Crkva sv. Fabijana i Sebastijana	Kuće, ULICA SV. FABIJANA 14	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3649	Krčka vrata u šumi Turopoljski Lug	Kuće,	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3763	Crkva sv. Vida	Mraclin,	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3764	Zgrada škole	Mraclin, GALEKOVIĆA LADISLAVA 50	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3528	Crkva sv. Ivana Krstitelja	Novo Čiče, VELIKOGORIČKA ULICA	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3839	Crkva Ranjenog Isusa	Novo Čiče, TRG ANTUNA CVETKOVIĆA	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4250	Stari župni dvor	Staro Čiče, ULICA JURAJA HABDELIĆA 14	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3358	Jurjevski ophodi Turopolja		Velika Gorica	Nematerijalna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4188	Kulturno-povijesna cjelina Velike Gorice	Velika Gorica	Velika Gorica	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4071	Crkva Navještenja Blažene Djevice Marije	Velika Gorica, ŠENOINA ULICA	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4000	Kulturno - povijesna cjelina Velika Mlaka	Velika Mlaka	Velika Gorica	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3194	Crkva Pohoda Blažene Djevice Marije	Vukovina, STARA CESTA 1	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5499	Crkva Ranjenog Isusa	Velika Gorica, AERODROMSKA ULICA	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1722	Stari grad Lukavec	Lukavec, LUŽEC 7	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1894	Kurija Bedeković	Donja Lomnica, DUGA ULICA 28	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro

Z-2439	Crkva sv. Barbare	Velika Mlaka, ŠKOLSKA ULICA 33	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4246	Kurija Alapić	Vukovina, ULICA JURAJA I VJEKOSLAVA STANČIĆA 18	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4334	Zgrada Muzeja Turopolja	Velika Gorica, TRG KRALJA TOMISLAVA 1	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5336	Zgrada stare škole i učiteljska kuća	Novo Čiče, VELIKOGORIČKA ULICA 145 , Novo Čiče, VELIKOGORIČKA ULICA 147	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5743	Tradicijska okućnica	Buševec, SISAČKA ULICA 42	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5873	Zgrada bivše osnovne škole	Kuće, ULICA BRAČE RADIĆA 16	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6253	Kapela sv. Filomene na gradskom groblju	Velika Gorica, ULICA DR JURJA DOBRILE 1	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6184	Tradicijska okućnica	Mraclin, BRAČE RADIĆA 70	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6204	Kapela sv. Roka	Cvetković Brdo, CVETKOVIĆ BRDO 40	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6387	Crkva sv. Martina biskupa	Ščitarjevo, ŠČITARJEVO	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7370	Poklonac Tužnoga Krista	Ščitarjevo, ŠČITARJEVO	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7354	Vila Bedeković	Donja Lomnica, ŠKOLSKA 20a	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7008	Tradicijska okućnica	Buševec, TRG SELJAČKE SLOGE b	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7298	Tradicijska esperanta u Hrvatskoj	Više adresa	Velika Gorica	Nematerijalna	Zaštićeno kulturno dobro
P-6365	Kapela sv. Katarine	Dubranec	Velika Gorica	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro
Z-1444	Tradicijska kuća, kuća Josipa Severa	Blinjski Kut, BLINJSKI KUT-CESTA 11	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3843	Povijesna seoska cjelina naselja Čigoč	Čigoč	Sisak	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3767	Crkva sv. Katarine	Gornje Komarevo, G.KOMAREVO-CESTA 78a	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4401	Župni dvor	Gušće, GUŠĆE 133	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2257	Tradicijska okućnica na kbr. 143	Kratečko, KRATEČKO 143	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4135	Povijesna seoska cjelina naselja Kratečko	Kratečko	Sisak	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1916	Tradicijska kuća kbr. 29	Lonja, LONJA 29	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4395	Kompleks crkve sv. Marije Magdalene i župnog dvora	Sela, SISAČKA 118b	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3340	Gradska munjara	Sisak, MIHANOVIĆEVA OBALA 10	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4129	Zgrada Liebermann	Sisak, RIMSKA ULICA 1	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4132	Zgrada Müller –Weiss	Sisak, RIMSKA ULICA 11	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4131	Zgrada Šipuš,	Sisak, RIMSKA ULICA 15	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4128	Zgrada Kotur	Sisak, RIMSKA ULICA 6	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4130	Zgrada Lovrić	Sisak, RIMSKA ULICA 7	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4125	Zgrada Pavlica	Sisak, RIMSKA ULICA 9	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3339	Zgrada gimnazije	Sisak, TRG HRVATSKIH BRANITELJA 1	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro

Z-4133	Zgrada Bitroff	Sisak, ULICA JOSIPA JURJA STROSSMAYERA 76	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4127	Zgrada Kovačević	Sisak, ULICA SILVIJA STRAHIMIRA KRANJČEVIĆA 10	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2767	Arheološka zona	Sisak,	Sisak	Arheologija	Zaštićeno kulturno dobro
Z-817	Crkva sv. Križa	Sisak, TRG BANA JOSIPA JELAČIĆA 1	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4124	Holandska kuća	Sisak, RIMSKA ULICA 10	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3410	Kulturno - povijesna cjelina grada Siska	Sisak	Sisak	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3769	Povijesna seoska cjelina Mužilovčica	Mužilovčica	Sisak	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-3487	Stari grad	Sisak, OBALA TOME BAKAČA ERDÖDYJA 58	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4126	Zgrada Malog kaptola	Sisak, RIMSKA ULICA 13a	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4407	Zgrada Velikog Kaptola	Sisak, TRG BANA JOSIPA JELAČIĆA 9	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-1915	Tradicijska kuća kbr. 17	Suvoj, SUVOJ 17	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2915	Tradicijska kuća kbr. 172	Topolovac, GORIČICA 172	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2914	Tradicijska kuća kbr. 174	Topolovac, GORIČICA 174	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2913	Tradicijska kuća kbr. 188	Topolovac, GORIČICA 188	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2916	Tradicijska kuća kbr. 14	Topolovac, OSTROVO 14	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2120	Kapela Mučeništva sv. Ivana Krstitelja	Topolovac, STARI TOPOLOVAC	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-4410	Stambeno-gospodarski kompleks obitelji Keglević	Topolovac, STARI TOPOLOVAC 1	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-2835	Kapela sv. Fabijana i Sebastijana	Vurot, VUROT	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5276	Kompleks župne crkve sv. Mihaela Arkandela i župnog dvora	Preloščica, PRELOŠĆICA 123	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5337	Zgrada Kina Sloboda	Sisak, TRG BANA JOSIPA JELAČIĆA 8	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5575	Kulturno-povijesna cjelina naselja Suvoj	Suvoj,	Sisak	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-5733	Park skulptura nastalih u sklopu Kolonije likovnih umjetnika Željezara Sisak postavljenih u javnom prostoru naselja Caprag	Sisak,	Sisak	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6192	Memorijalno mjesto dječjega groblja	Sisak, ULICA ANTE KOVAČIĆA	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6260	Kurija Matovina	Topolovac, GORIČICA 160	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6303	Tradicijska kuća kbr. 101	Preloščica, PRELOŠĆICA 101	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6285	Tradicijska kuća kbr. 59	Hrastelnica, HRASTELNICA 59	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6738	Tvornički kompleks Segestica	Sisak,	Sisak	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro

Z-6764	Kompleks Jodnog lječilišta	Sisak, ULICA NIKOLE TESLE 14	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6792	Arheološko nalazište Zgmajne	Sisak,	Sisak	Arheologija	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6842	Kuća Striegl	Sisak, ULICA SILVIJA STRAHIMIRA KLANJČEVIĆA 9	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-6920	Kompleks vojarne	Sisak, LAĐARSKA ULICA 28	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7299	Povijesna seoska cjelina naselja Lonja	Lonja	Sisak	Kulturno-povijesna cjelina	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7268	Spomenik "Zastava" autora Antuna Augustinčića na gradskom groblju Viktorovac	Sisak, ULICA ANTE KOVAČIĆA	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
P-6012	Umijeće izrade fotografija tehnikama povijesnih fotografskih procesa	Sisak	Sisak	Nematerijalna	Preventivno zaštićeno dobro
P-6030	Tradicijaska okućnica na kbr. 176	Greda, GREDA 176	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro
P-6077	Tradicijaska kuća kbr. 146	Gušće, GUŠĆE 146	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro
P-6272	Tradicijaska kuća	Gušće, Gušće 62	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro
P-6359	Glazbena škola Frana Lhotke/ nekadašnja sinagoga u Sisku	Sisak, Trg Ljudevita Posavskog 2	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro
P-6410	Crkva Pohoda Blažene Djevice Marije	Sisak, Ulica Antuna Grahovara 15	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro
P-6479	Župna crkva svetog Nikole	Gušće, Gušće 135	Sisak	Nepokretna pojedinačna	Preventivno zaštićeno dobro

Izvor: Ministarstvo kulture i medija <https://registar.kulturnadobra.hr/>, datum preuzimanja 27.03.2022.)

Prilog 3. Prometna infrastruktura

Zagrebačka županija (Velika Gorica, Općina Orle)

Cestovna infrastruktura

Područje je izuzetno dobro povezano sa administrativnim i gospodarskim središtem Hrvatska – Gradom Zagrebom. Na području JLS-a koje spadaju pod LAG prolaze državne ceste D30 (Buzin – Velika Gorica – Petrinja – G.P. Hrvatska Kostajnica) i D31 Velika Gorica – Gornji Viduševac. Na prostoru Velike Gorice nalazi se i 167,7 km nerazvrstanih cesta. Osim navedenih prometnica na području LAG-a (Zagrebačke i Sisačko-moslavačke županije) prolazi i autocesta A11 koja spaja jug Zagreba sa Lekenikom. U procesu je nastavak gradnje preostale dionice Lekenik – Sisak. Upravljanje autocestama vrše Hrvatska autoceste d.d. Stanje prometnica na području LAG-a je zadovoljavajuće razine. Jedini nedostaci primijećeni su na rubnim dijelovima nerazvrstanih prometnica u ruralnim dijelovima LAG-a.

Željeznički promet

Glavni željeznički pravci na području JLS-a unutar LAG-a na području Velike Gorice i Općine Orle su M407 Sava – Velika Gorica (6,3 km) i M502 Zagreb GK – Sisak – Novska (26,22 km). Na navedenim trasama odvija se putnički i teretni promet. Najveći udio transporta otpada na dnevne migracije i promet je lokalnog značaja. Pruga je jednokolosječna, a elektrificirana je pruga do Velike Gorice. Prosječna brzina putovanja vlakova je između 50 i 60 km/h.

Zračni promet

Zračni promet obuhvaća prijevoz ljudi i robe pomoću zrakoplova i na području LAG-a Zrinska gora – Turopolje odnosno JLS-a Velika Gorica djeluje jedna zračna luka međunarodnog karaktera (Zračna luka Franjo Tuđman). Navedena zračna luka je najveća zračna luka u RH svrstana u razred i skupinu 4E prema klasifikaciji organizacije međunarodnog civilnog zrakoplovstva. Povezana je sa 46 međunarodnih destinacija, a u redovnom prometu prosječno leti oko 30 zrakoplovnih kompanija. Prema postojećim podacima 1.4 milijuna putnika. U odnosu na 2020. ostvaren je rast od 51,86%, ali je i dalje prisutna niža razina prometa u odnosu na pred COVID-19 eru kada je 2019. ostvaren promet putnika od 3.4 milijuna.

Riječni promet

Riječni promet Republike Hrvatske dio je europskog prometnog sustava Dunavom, Dravom i Savom kojim je Hrvatska povezana sa zapadnom, srednjom i istočnom Europom. Rijeka Sava je najznačajnija rijeka za riječni promet, a plovna je na relaciji Sisak - Beograd i unutar navedenog područja vrši se transport roba i tereta na području LAG-a. Prema Pravilniku o razvrstavanju i otvaranju vodnih putova na unutarnjim vodama, rijeka Sava se klasificira kao Državni vodni put II. klase od Siska do Rugvice.

Sisačko-moslavačka županija (Općina Lekenik, Općina Donji Kukuruzari, Općina Martinska Ves, Grad Petrinja, Grad Glina, Grad Sisak.

Cestovna infrastruktura

Na području JLS-a pod administrativnim granicama LAG-a Sisačko-moslavačke županije prolaze državne ceste D6: GP Jurovski Brod – Ribnik – Karlovac – Glina – Dvor, D30 Buzin – Velika Gorica – Hrvatska Kostajnica, D31: Velika Gorica – Viduševac – D6; D36: Karlovac – Pokupsko – Sisak – Popovača; D37: Sisak – Petrinja – Glina. Površinski sloj kolnika te prometna oprema i signalizacija na autocestama i državnim cestama je u vrlo dobrom stanju, jednako kao i na pripadajućim raskrižjima.

Željeznički promet

Željeznički promet na području LAG-a Zrinska gora – Turopolje već je djelomično opisan unutar obuhvata Zagrebačke županije. Glavni pravci na području LAG-a su Turopolje – Peščenica – Lekenik – Greda – Stupna – Sisak kao i odvojak Sisak Caprag – Mošćenica – Petrinja. Prosječna brzina putovanja putničkog prometa na relaciji Sisak – Zagreb iznosi 48 min.

Zračni promet

Zračni promet civilnog i robnog karaktera ne postoji na obuhvatu LAG-a unutar JLS-a Sisačko-moslavačke županije već je rekreativnog i poljoprivrednog (Šašna Greda – Sisak) karaktera.

Riječni promet

Za veće brodove Sava je plovna upravo od Siska sve do njezinog ušća u Dunav u Beogradu, međutim zbog neadekvatnog održavanja plovnog puta, Sava nije dovoljno uređena za plovidbu. Plovni putovi Une i Kupe nisu uređeni za plovidbu većih brodova te su najvećim dijelom smješteni u I kategoriju, dok samo dio plovnog puta rijeke Une pripada II kategoriji

Prilog 4. Pregled usluga zdravstvene zaštite na području LAG-a

JLS	Opća praksa	Zdravstvena zaštita predškolske djece	Zdravstvena zaštita žena	Dentalna praksa
Donji Kukuruzari	1	0	0	1
Lekenik	1	0	0	3
Martinska Ves	1	0	0	1
Glina	5	1	1	4
Petrinja	12	2	1	9
Sisak	30	4	4	28
Orle	1	0	0	1
Velika Gorica	30	5	3	31
UKUPNO	81	12	9	78

Izvor: Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (<https://hzzo.hr/zdravstvena-zastita/zdravstvena-zastita-pokrivena-obveznim-zdravstvenim-osiguranjem/ugovoreni>, datum preuzimanja 27.03.2022.)

Prilog 5. Usluge prilagođene za treću životnu dob na području LAG-a

Fizičke osobe

JLS	Vrsta usluge	Kapacitet	Broj ustanova
Glina	Smještaj za starije i nemoćne osobe	40	3
Glina	Smještaj za starije i teško bolesne odrasle osobe	10	1
Petrinja	Obiteljski dom smještaj/boravak	20	1
Sisak	Obiteljski dom smještaj/boravak	16	2
Sisak	Smještaj za starije i nemoćne osobe	40	3
Sisak	Smještaj za starije i teško bolesne odrasle osobe	10	1
Velika Gorica	Smještaj za starije i nemoćne osobe	33	2
UKUPNO		169	13

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Evidencija fizičkih osoba koje pružaju socijalne usluge (<https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/socijalna-politika-11977/registri-i-evidencije-12034/12034>, datum preuzimanja 27.03.2022.)

Pravne osobe

JLS	Vrsta socijalne usluge	Korisnici	Broj korisnika	Broj ustanova
Petrinja	Poludnevni boravak	Djeca s teškoćama u razvoju	10	1
Petrinja	Pomoć u kući	Starije i teško bolesne odrasle osobe	n/p	1
Petrinja	Pomoć u kući + organiziranje prehrane	Starije i teško bolesne odrasle osobe	n/p	1
Sisak	Pomoć u kući	Starije i teško bolesne odrasle osobe	20+	2
Sisak	Pomoć u kući + organiziranje prehrane	Starije i teško bolesne odrasle osobe	n/p	1
Sisak	Smještaj	Starije i nemoćne osobe	97	6
Sisak	Smještaj	Osobe s invaliditetom	70	1
Sisak	Smještaj	Žrtve nasilja u obitelji	15	1
Glina	Pomoć u kući + organiziranje prehrane	Starije i teško bolesne odrasle osobe	n/p	1
Glina	Smještaj	Starije i nemoćne osobe	10	1

Velika Gorica	Pomoć u kući + organiziranje prehrane	Starije i teško bolesne odrasle osobe	n/p	1
Velika Gorica	Smještaj	Starije i teško bolesne odrasle osobe	17	1
UKUPNO			147	18

Izvor: Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Evidencija pravnih osoba i obrtnika koji pružaju socijalne usluge (<https://mrosp.gov.hr/istaknute-teme/obitelj-i-socijalna-politika/socijalna-politika-11977/registri-i-evidencije-12034/12034> , datum preuzimanja 27.03.2022.)

Prilog 6. Gospodarski pregled JLS-a a području LAG-a

JLS	Broj tvrtki	Broj zaposlenih	Ukupni ostvareni prihodi	Ostvarena dobit
Donji Kukuruzari	7	28	10.445.008 kn/1.386.290,80 EUR	1.028.067 kn/136.447,94 EUR
Lekenik	76	304	141.238.071 kn/18.745.513,44 EUR	9.873.700 kn/1.310.465,19 EUR
Martinska Ves	22	194	176.603.952 kn/23.439.372,49 EUR	14.340.831 kn/1.903.355,37 EUR
Glina	90	1.039	714.207.069 kn/94.791.567,99 EUR	44.457.218 kn/5.900.486,83 EUR
Petrinja	311	2.068	1.258.682.241 kn/167.055.841,93 EUR	77.715.366 kn/10.314.601,63 EUR
Sisak	868	6.523	3.056.919.529 kn/405.722.944,99 EUR	96.236.211 kn/12.772.740,20 EUR
Orle	18	41	23.528.406 kn/3.122.756,12 EUR	300.594 kn/39.895,68 EUR
Velika Gorica	1.818	13.886	13.225.467.727 kn/1.755.321.219,32 EUR	276.528.658 kn/36.701.660,10 EUR
UKUPNO	3.210	24.083	18.607.092.003 kn/ 2.469.585.507,07 EUR	520.480.645 kn/69.079.652,93 EUR

Izvor: Hrvatska gospodarska komora (<https://digitalnakomora.hr/>, datum preuzimanja 27.03.2022.)

Prilog 7. Indeks turističke razvijenosti JLS-a a području LAG-a

JLS	Županija	Indeks turističke razvijenosti			
		2017.	2018.	2019.	2020.
Donji Kukuruzari	Sisačko-moslavačka	2,18	0,00	0,00	0,00
Lekenik	Sisačko-moslavačka	2,57	5,66	6,33	7,03
Martinska Ves	Sisačko-moslavačka	3,07	3,59	5,21	2,54
Glina	Sisačko-moslavačka	5,28	7,14	7,77	7,41
Petrinja	Sisačko-moslavačka	10,61	11,10	11,61	11,27
Sisak	Sisačko-moslavačka	16,35	17,10	17,52	16,35
Orle	Zagrebačka	0,00	0,00	0,00	0,00
Velika Gorica	Zagrebačka	18,93	20,59	21,40	19,48

Izvor: Institut za turizam (<http://www.iztg.hr/hr/itr/>, datum preuzimanja 27.03.2022.)

Prilog 8. Zaključak održanih radionica

DOGAĐAJ	1. JAVNE KONZULTACIJE S DIONICIMA U SVRHU IZRADE NOVE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
ORGANIZATOR	LAG Zrinska Gora- Turopolje
LOKACIJA	Donji Kukuruzari u prostoriji Općine
DATUM	5. svibnja 2022. godine u 17 sati

ZAKLJUČAK:

- Karakteristike: poljoprivreda kao dopunska djelatnost, staro stanovništvo, odseljavanje stanovništva zbog loših životnih uvjeta, loša prometna povezanost, nizak životni standard
- Kao prednost područja može se istaknuti nezagađenost tla za bavljenje ekološkom poljoprivrednom
- Slabosti se ogledaju u nepovezanosti prostora sa većim sredinama, odseljavanju i starenju stanovništva, nedostatku opće infrastrukture (nepokrivenost internetom, vodovodom (postojeći bunari presušuju - izrazito nakon potresa), nedostatak organiziranog javnog prijevoza, nezainteresiranosti lokalnog stanovništva za upuštanje u poduzetništvo (gašenje poduzetničke zone), nedovoljna informiranost lokalnog stanovništva o potporama i mogućnostima, problemi zapuštenih parcela i uništavanja usjeva od strane divljih životinja, nedostatak društvenih sadržaja, posljedice potresa (otvaranje rupa, presušivanje bunara, škola zatvorena zbog sanacije), nelegalno izgrađeni objekti stradali u potresu što onemogućuje obnovu istih, pretjerana sječa šuma i nelegalno korištenje šumskih površina
- Prijedlozi za strategiju - manje potpore za veći broj korisnika, veća stopa sufinanciranja bespovratnim sredstvima zbog problema zatvaranja financijske konstrukcije projekta

DOGAĐAJ	1. JAVNE KONZULTACIJE S DIONICIMA U SVRHU IZRADE NOVE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
ORGANIZATOR	LAG Zrinska Gora- Turopolje
LOKACIJA	Martinska Ves u Vatrogasnom domu
DATUM	9. svibnja 2022. godine u 17 sati

ZAKLJUČAK:

- Karakteristike: poljoprivreda kao dopunska djelatnost, sudionici zainteresirani isključivo za natječaje koji su sufinancirani u 100%-tnom iznosu, geografska orijentacija prema Sisku
- Prednosti: zainteresiranost mladih poljoprivrednika za daljnji razvoj djelatnosti, bogata tradicija bavljenja stočarstvom (uzgoj konja), vodni potencijal
- Nedostaci: odseljavanje radno sposobnog stanovništva, starenje stanovništva, nespremnost na kreditno zaduživanje s ciljem razvoja poslovanja
- Prijedlozi za strategiju: povećanje postotka sufinanciranja projekata zbog eliminiranja problema zatvaranja financijske konstrukcije

DOGAĐAJ	1. JAVNE KONZULTACIJE S DIONICIMA U SVRHU IZRADE NOVE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
ORGANIZATOR	LAG Zrinska Gora- Turopolje
LOKACIJA	Petrinja, u Ekološkom centru Vrata Zrinske Gore, Prnjavor Čuntički
DATUM	10. svibnja 2022. godine u 17 sati

ZAKLJUČAK:

- Karakteristike: značajne posljedice potresa na infrastrukturi, loši životni uvjeti, ovisnost o obnovi nakon potresa, nedostatak opće komunalne, prometne, društvene i obrazovne infrastrukture, odseljavanje i starenje stanovništva, bogat prirodni potencijal za djelatnost poljoprivrede, tradicija bavljenja poljoprivrednom

- Prednosti: tradicija mesne industrije, pogodni uvjeti za bavljenje pčelarstvom, potencijal razvoja turizma, razvijeno voćarstvo
- Nedostaci: negativna demografska slika, starenje stanovništva i trend iseljavanja, nedostatak turističkih i ugostiteljskih sadržaja, nepovezanost poljoprivrednih proizvođača i pružatelja turističkih usluga, neprepoznatost važnosti bavljenja tradicijskim obrtima, nedostatak djelatnika za nastavljavanje bavljenja poljoprivrednom i obrtništvom
- Prijedlozi za strategiju: edukacija i informiranje dionika o mogućnostima razvoja, pojednostavljenje uvjeta prijave za potpore, prilagodba uvjeta natječaja potrebama područja i dodatni natječaji s ciljem obnove nakon potresa, povezivanje poljoprivrednih proizvođača sa pružateljima turističkih usluga

DOGAĐAJ	1. JAVNE KONZULTACIJE S DIONICIMA U SVRHU IZRADE NOVE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
ORGANIZATOR	LAG Zrinska Gora- Turopolje
LOKACIJA	Glina u Hrvatskom domu
DATUM	11. svibnja 2022. godine u 11 sati

ZAKLJUČAK:

- Karakteristike: nedostatak opće komunalne, komunikacijske, obrazovne i socijalne infrastrukture, razornim potresom uništeni stambeni, gospodarski i javni objekti, nizak životni standard, niska razina obrazovanja stanovništva
- Prednosti: nezagađenost tla i zraka pogodna za bavljenje pčelarstvom, tradicija drvne industrije, razvijena drvna industrija
- Nedostaci: nedovoljan stupanj dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda, nedovoljna motiviranost lokalnog stanovništva za ostanak i bavljenje poljoprivrednom, problemi zapuštenih parcela i uništavanja usjeva od strane divljih životinja, starenje i odseljavanje stanovništva, ovisnost o obnovi nakon potresa, nedostatak sadržaja za privlačenje turista, neodržavanje prometne infrastrukture, loše upravljanje šumama, nedostatak radne snage, neuređeni vlasnički odnosi poljoprivrednog zemljišta, nedostatna suradnja između gospodarskih sektora
- Prijedlozi za strategiju: prilagodba uvjeta natječaja lokalnim potrebama, edukacija i bolje informiranje lokalnog stanovništva

DOGAĐAJ	1. JAVNE KONZULTACIJE S DIONICIMA U SVRHU IZRADE NOVE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
ORGANIZATOR	LAG Zrinska Gora- Turopolje
LOKACIJA	Sisak, Centar Kreativne Industrije Sisak, Ulica Stjepana i Antuna Radića 20
DATUM	12. svibnja 2022. godine u 11 sati

ZAKLJUČAK:

- Karakteristike: dobra prometna povezanost sa Zagrebom, tradicionalno industrijsko okruženje, značajna ulaganja kroz NPOO
- Prednosti i prilike: spalionica otpada, mogućnost doseljavanja stanovništva zbog povećanja troškova života u Zagrebu, širenje industrijskih zona, dobra prometna povezanost sa Zagrebom, ulaganje u prometnu infrastrukturu
- Nedostaci: iseljavanje stanovništva, nizak životni standard, nedovoljna iskorištenost rijeke Save za potrebe transporta, poplavno područje, deindustrijalizacija grada, zastarjeli gospodarski kapaciteti, nerazvijeni turistički kapaciteti, nepostojanje vizije razvoja turističke destinacije, niska razina obrazovanosti stanovništva, niska motiviranost stanovništva za bavljenje poduzetništvom, nedostatna prepoznatost važnosti korištenja novih tehnologija od strane lokalnog stanovništva

- Prijedlozi za strategiju: jačanje poduzetničke i poljoprivredne infrastrukture kroz bespovratna sredstva, pojednostavljenje sustava prijave projekata i administrativno rasterećenje

DOGAĐAJ	1. JAVNE KONZULTACIJE S DIONICIMA U SVRHU IZRADE NOVE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
ORGANIZATOR	LAG Zrinska Gora- Turopolje
LOKACIJA	Lekenik u Društvenom domu u Dužicama
DATUM	24. svibnja 2022. godine u 17 sati

ZAKLJUČAK:

- Karakteristike: dobra prometna povezanost sa Zagrebom, bogat potencijal razvoja turizma, razvijena poduzetnička zona, sredina prepoznata kao pružatelj socijalnih usluga nezbrinutoj djeci, bogata kulturna i povijesna baština, tradicija bavljenja voćarstvom
- Prednosti i prilike: obnova kulturne baštine bespovratnim sredstvima, definirana vizija razvoja turističke destinacije, potencijal razvoja specifičnih oblika turizma, daljnji razvoj ekološke proizvodnje žitarica, daljnje ulaganje u stvaranje dodane vrijednosti u voćarstvu (sokovi, likeri, rakije), ulaganja u odgojnu i obrazovnu infrastrukturu
- Nedostaci: starenje stanovništva, velika ovisnost o vremenskim neprilikama u voćarskoj proizvodnji, nedostatak društvene i obrazovne infrastrukture, nedostatna prometna i komunikacijska infrastruktura potrebna za turistički i gospodarski razvoj
- Prijedlozi za strategiju: pojednostavljenje administracije prilikom prijave i provedbe projekta, informiranje i edukacija stanovništva, ubrzavanje procedura dodjele sredstava

DOGAĐAJ	1. JAVNE KONZULTACIJE S DIONICIMA U SVRHU IZRADE NOVE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
ORGANIZATOR	LAG Zrinska Gora- Turopolje
LOKACIJA	Orle u Bukevju, sa početkom u 17 sati u Društvenom – vatrogasnom domu
DATUM	25. svibnja 2022. godine u 17 sati

ZAKLJUČAK:

- Karakteristike: blizina Zagrebu, dobra prometna povezanost, razvoj konjičkog sporta i prepoznatost destinacije za bavljenje sportom,
- Prednosti i prilike: ulaganje u poduzetničke zone s ciljem privlačenja investitora, razvoj turizma temeljen na prirodnim bogatstvima rijeke Save i Odre i prepoznatosti destinacije za bavljenje konjičkim sportom, daljnje širenje Grada Zagreba i doseljavanje stanovništva zbog neposredne blizine i dobre prometne povezanosti
- Nedostaci: velika ovisnost o suradnji sa susjednim JLS (zajednička odgojna i obrazovna infrastruktura), nepostojanje objekata za smještaj turista, nedostatak popratnih ugostiteljskih sadržaja, nepostojanje poduzetničke potporne infrastrukture
- Prijedlozi za strategiju: ubrzavanje administrativnih procedura, bolja informiranost o planiranim natjecanjima i mogućnostima

DOGAĐAJ	1. JAVNE KONZULTACIJE S DIONICIMA U SVRHU IZRADE NOVE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE
ORGANIZATOR	LAG Zrinska Gora- Turopolje
LOKACIJA	Velika Gorica, u Pučkom otvorenom učilištu Velika Gorica, Zagrebačka ulica 37
DATUM	26. svibnja 2022. godine u 17 sati

ZAKLJUČAK:

- Karakteristike: blizina Zagrebu, visoki stupanj gospodarske razvijenosti, dostupni društveni, obrazovni, odgojni i kulturni sadržaji, razvijeno voćarstvo

- Prednosti i prilike: razvoj turizma, jeftinija stanogradnja u odnosu na Zagreb, veća platežna moć, izrazito dobra prometna povezanost, razvijenost poduzetničkih zona, osiguran tržišni plasman za proizvođača voća i povrća, spremnost poduzetnika za veća financijska ulaganja
- Nedostaci: neriješeni vlasnički odnosi, neuređeno tržište ekološke proizvodnje, neusklađenost normi za certificiranje, poteškoće u dodjeli državnog zemljišta, trajanje postupka dodjele državnog zemljišta, viša cijena poljoprivrednog zemljišta
- Prijedlozi za strategiju: ubrzavanje procedura, povećanje iznosa maksimalnih potpora kroz bespovratna sredstva

Prilog 9. Upravna tijela LAG-a

Redni broj	Naziv člana LAG-a	Imenovani /ovlašteni predstavnik u lag-u (ime i prezime)	Spol (M/Ž)	Sektor
1.	ZAJEDNICA ŠPORTSKIH UDRUGA I KLUBOVA OPĆINE LEKENIK	Božidar Antolec	M	Javni

Tablica 1. „Predsjednik LAG-a“

Redni broj	Naziv člana LAG-a	Imenovani /ovlašteni predstavnik u lag-u (ime i prezime)	Spol (M/Ž)	Sektor
1.	OPG IVANČICA KUDLEK	IVANČICA KUDLEK	Ž	Gospodarski

Tablica 2. „Zamjenik predsjednika LAG-a“

Redni broj	Naziv člana LAG-a	Imenovani /ovlašteni predstavnik u lag-u (ime i prezime)	Spol (M/Ž)	Funkcija (Predsjednik, Zamjenik Predsjednika, Član UO)	Sektor
1.	OPĆINA ORLE	DRAŽEN PODLEJAN	M	ČLAN UO	Jedinica lokalne samouprave
2.	OPĆINA DONJI KUKURUZARI	LUCIJA MATKOVIĆ	Ž	ČLAN UO	Jedinica lokalne samouprave
3.	ZAJEDNICA ŠPORTSKIH UDRUGA I KLUBOVA OPĆINE LEKENIK	BOŽIDAR ANTOLEC	M	Predsjednik	Javni
4.	KUD DUČEC	MARKO KOS	M	ČLAN UO	Civilni
5.	OK GLINA	MARINA TOMIĆ ŠANTEK	Ž	ČLAN UO	Civilni
6.	OPG TIHANA KUŠAN	TIHANA KUŠAN	Ž	ČLAN UO	Gospodarski
7.	OPG HAVIDIĆ VEDRAN	VEDRAN HAVIDIĆ	M	ČLAN UO	Gospodarski

8.	OPG IVANČICA KUDLEK	IVANČICA KUDLEK	Ž	Zamjenik predsjednika	Gospodarski
9.	OPG MIROSLAV GOLUB	MIROSLAV GOLUB	M	ČLAN UO	Gospodarski

Tablica 3. „Lista članova Upravnog odbora“

Redni broj	Naziv člana LAG-a	Imenovani /ovlašteni predstavnik u lag-u (ime i prezime)	Spol (M/Ž)	Funkcija (Predsjednik, Zamjenik Predsjednika, Član UO
1.	DJEČJI VRTIĆ LEKENIK	HELENA ROŽIĆ	Ž	Predsjednica
2.	PČELARSKA UDRUGA PETRINJA	MATIJA BUČAR	M	Član NO
3.	DVD LEKENIK	KLAUDIA MEDVED	Ž	Član NO
4.	OPG MARČINKO KATARINA	IVICA MARČINKO	M	Član NO
5.	OPG NIKOLA PETKOVIĆ	NIKOLA PETKOVIĆ	M	Član NO

Tablica 4. „Lista članova Nadzornog odbora“

Prilog 10. Opis intervencija – proširena verzija

Naziv i kod intervencije	1.1.1. Potpora modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje
Područje obuhvata	Cjelokupno područje LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“
Kratki opis intervencije: - svrha intervencije - doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS - doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP - pripadnost intervencije nekom od članaka Uredbe (EU) 2021/2115 - doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a - opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije - ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS	Na temelju SWOT analize i iskazane potrebe br. 1 „Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“ izrađena je ova intervencija. Povećanje produktivnosti, modernizacija i digitalizacija proizvodnih procesa u poljoprivrednoj proizvodnji te poboljšanje praksi u poljoprivrednoj proizvodnji koje doprinose prilagodbi i ublažavanju klimatskih promjena su od iznimnog značaja u suvremenoj poljoprivrednoj proizvodnji. Ulaganja kroz ovu intervenciju doprinijet će poboljšanju kvalitete materijalne imovine poljoprivrednih gospodarstava kako bi se osigurala njihova tehnička i tehnološka učinkovitost koja je važna za rast produktivnosti te kako bi se osigurao temelj za dugoročnu konkurentnost. Primjena novih i inovativnih tehnologija doprinijet će smanjenju troškova proizvodnje i poboljšanju kvalitete poljoprivrednih proizvoda. S obzirom da je analiza područja LAG-a Zrinska gora - Turopolje pokazala da je konkurentnost poljoprivrednika na području LAG-a u silaznom trendu i manja u odnosu na druge države članice te da je tehnička i tehnološka učinkovitost poljoprivrednika na LAG području nezadovoljavajuća, tijekom participativnog procesa izrade LRS-a se artikulirala potreba br. 1 „Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“. Kroz ovu intervenciju planirana je potpora povećanju konkurentnosti poljoprivrednika na području LAG-a Zrinska gora - Turopolje. Provedbom ove intervencije će se doprinijeti ostvarenju: -opći cilj 1 „Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području“ Obrazloženje: Intervencija doprinosi ostvarenju općeg cilja jer će modernizacijom poslovanja poljoprivrednika omogućiti jačanje tržišne pozicije. - specifični cilj 1.1. Unaprjeđenje primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade poljoprivrednih proizvoda te poticanje ulaganja mladih poljoprivrednika i generacijske obnove poljoprivrednih gospodarstava Obrazloženje: Intervencija doprinosi ostvarenju specifičnog cilja kroz subvenciju aktivnosti ulaganja u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu za ulaganje u primarnu poljoprivrednu proizvodnju, preradu poljoprivrednih proizvoda te se kroz istu potiče ulaganje mladih poljoprivrednika što doprinosi generacijskoj obnovi poljoprivrednih gospodarstava -specifični cilj ZPP 2. „Jačanje usmjerenosti na tržište i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava kratkoročno i dugoročno, uključujući veću usmjerenost na istraživanja, tehnologiju i digitalizaciju;“ Obrazloženje: Intervencija doprinosi specifičnom cilju ZPP 2 kroz poticanje ulaganja u digitalizaciju poslovanja (dodatni bodovi prilikom ocjenjivanja). Usmjerenost na tehnologiju i digitalizaciju (mehanizacije, procesa, načina oglašavanja i sl.) predstavlja preduvjet za postizanje konkurentnosti. -specifični cilj ZPP 4. „Doprinos ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama, uključujući smanjenjem emisija stakleničkih plinova i poboljšanjem sekvenciranja ugljika, te promicanjem održive energije;“

	Obrazloženje: Intervencija doprinosi specifičnom cilju ZPP 4 kroz poticanje ulaganja u energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije (dodatni bodovi prilikom ocjenjivanja). Usmjerenost na OIE, kružno gospodarstvo i energetska učinkovitost predstavlja preduvjet za postizanje konkurentnosti. Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata R.9 ZPP-a Obrazloženje: Očekuje se da će minimalno 15 poljoprivrednika primiti potporu kroz provedbu ove intervencije za ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju. Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata R.15 ZPP-a Obrazloženje: Očekuje se da će instalirani kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije biti minimalno 0,02MW. Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata R.16 ZPP-a Obrazloženje: Očekuje se da će minimalno 2 poljoprivrednika primiti potporu kroz provedbu ove intervencije za ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata R. 3 ZPP-a Obrazloženje: Kroz provedbu ove intervencije očekuje se da će minimalno 3 poljoprivrednika primiti potporu kroz provedbu ove intervencije za ulaganja u digitalnu poljoprivrednu tehnologiju R.39 Razvoj ruralnog gospodarstva putem minimalno 1 ruralno poduzeće, uključujući poduzeća za biogospodarstvo, razvijenih uz potporu u okviru ZPP-a (isključujući nova poduzeća) R.40. Pametna tranzicija ruralnoga gospodarstva putem min. 6 projekata kojima se doprinosi Pametnim selima Broj poljoprivrednika koji će uložiti u digitalizaciju poslovanja: 5 Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme): 1 Broj sačuvanih radnih mjesta: 5 Mladi poljoprivrednici koji su ostvarili potporu kroz intervenciju: 2mladih poljoprivrednika Posebnost intervencije u odnosu na SP ZPP intervencije vidljiva je u tome da predmetna intervencija omogućuje priliku za sufinanciranje ulaganja i manjim poljoprivrednim proizvođačima (min.2000 € SO) te su kriteriji odabira projekata kao i intenzitet potpore prilagođeni ustanovljenim potrebama područja. Dodana vrijednost provedbe ove intervencije se očituje u povećanju konkurentnosti poljoprivrednika LAG područja čime se doprinosi cjelokupnom održivom razvoju i jačanju identiteta LAG područja. Tijekom izrade potrebe „Povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“ i ove intervencije došlo je do interakcije djelatnika LAG-a i stanovnika LAG područja čime su se iste učvrstile te je došlo i do povećanja kapaciteta (znanja, vještina i
--	---

	informacija) stanovništva LAG područja o mogućnostima i potencijalima navedene intervencije unutar LRS LAG-a „Zrinska gora - Turopolje“. Intervencija slijedi LEADER načelo „Inovativnosti“ odnosno kroz poticanje modernizacije poljoprivrednih proizvođača potiče se inovativnost u proizvodnim procesima te potiče inoviranje uz zadržavanje tradicionalnih vrijednosti za ovaj specifičan prostor te se zainteresiranim subjektima otvara mogućnost spajanja inovativnog i tradicionalnog pristupa. Dodana vrijednost LEADER pristupa se temelji na provođenju projekata s jedinstvenim vrijednostima u usporedbi sa standardnim mehanizmima isporuke u odnosu na nacionalnu razinu odnosno ovaj predmetni pristup omogućuje poboljšane rezultate i učinke za LAG područje u usporedbi s provedbom bez LEADER pristupa zbog aktivnijeg uključivanja dionika i boljem razumijevanju problematike područja LAG-a, pa samim time i donošenja adekvatnih intervencija. Doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a naveden je prethodno u uvodnom dijelu. U okviru ove intervencije, uz doprinos inovativnosti, izravno i značajno, doprinosi se i sljedećim elementima: - o socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti očuvanja kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja te jačanja zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja - o lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz LEADER-a, kao i putem promotivnih aktivnosti i medijskih objava o projektima - o rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a (Zeleni plan, digitalna tranzicija i dr.), potpore izvrsnosti, jačanja razmjene znanja i vještina lokalnih razvojnih dionika te društvenih (socijalnih) inovacija Provedba intervencije ima elemente inovativnosti kroz poticanje aktivnosti/ulaganja u modernizaciju poljoprivredne mehanizacije i uvođenje digitalne transformacije malih, srednjih poljoprivrednih proizvođača i partnerstva. Navedeno podrazumijeva uvođenje inovativnih komponenti u proizvodni proces. Intervencija doprinosi konceptu Pametnih sela jer se potiče digitalizacija poslovanja - transformacija ruralnih područja korištenjem digitalnih i komunikacijskih tehnologija sukladno kriteriju Digitalna i održiva poljoprivreda,, kroz ulaganje u mjere energetske učinkovitosti - sukladno kriteriju Doprinosi okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima
Ciljani korisnici	- pravne i fizičke osobe upisane u relevantan upisnik PG-ova na nacionalnoj razini pri nadležnom tijelu. Detaljan popis prihvatljivih korisnika biti će naveden u Natječaju LAG-a
Uvjeti prihvatljivosti korisnika	Uvjeti prihvatljivosti korisnika između ostalog su²³: 1. Korisnik mora imati prebivalište ili sjedište, uključujući podružnicu, ovisno o organizacijskom obliku unutar područja LAG-a putem kojeg podnosi zahtjev za potporu, prije dana objave LAG natječaja sve do proteka roka od 5 (pet) godina od dana konačne isplate sredstava potpore, osim u slučaju ako odabrani LAG promijeni obuhvat područja ili u slučaju više sile i izvanredne okolnosti

²³Svi uvjeti prihvatljivosti korisnika će biti navedeni u LAG natječaju

	sukladno članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2021/2116; 2. imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu; 3. ne smije biti u postupku predstečaja, stečaja, stečaja potrošača ili likvidacije u skladu s posebnim propisima. Ostali uvjeti prihvatljivosti biti će navedeni u Natječaju LAG-a.
Prihvatljive vrste projekta i uvjeti prihvatljivosti projekta	Prihvatljivi projekti su: - aktivnosti ulaganje u izgradnju nove /rekonstrukciju postojećih i/ili opremanje objekata na poljoprivrednom gospodarstvu koji su u funkciji osnovne djelatnosti (objekti za držanje životinja, zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata za uzgoj jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala i gljiva, objekata za skladištenje, hlađenje, čišćenje, sušenje, zamrzavanje, klasiranje,, ostalih gospodarskih objekata koje su u funkciji osnovne djelatnosti, postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika, novi sustavi za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu ako su dio projekta - kupnja poljoprivredne mehanizacije ili opreme i gospodarskih vozila za vlastitu primarnu poljoprivrednu proizvodnju - restrukturiranje postojećih i/ili podizanje novih višegodišnjih nasada. - marketinške aktivnosti - edukacijsko-informativne aktivnosti - promotivne aktivnosti i druge aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRS Uvjeti prihvatljivosti projekta između ostalog su : - projekt se mora provoditi na području LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“ u naseljima s najviše 25.000 stanovnika - projekt mora biti usklađen sa općim i specifičnim ciljevima LRS - projekt mora biti usklađen sa jednim ili više specifičnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027. - projekt se mora odnositi na proizvodnju primarne poljoprivredne proizvodnje ili proizvode dodane vrijednosti poljoprivrednih proizvoda - ukupni iznos projekta ne smije biti veći od 300.000,00 EUR (bez PDV-a)
Načela kriterija odabira	Načela odabira projekata se temelje na: -ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva (prioritet imaju poljoprivredna gospodarstva između 3.000 i 5.000 eura SO), -nositelj poljoprivrednog gospodarstva (prioritet imaju poljoprivredna gospodarstva na kojima je nositelj mladi poljoprivrednik), -ulaganja u prioritetne sektore (prioritet imaju poljoprivredna gospodarstva koja provode projekte u sektorima stočarstva, pčelarstva, voća i povrća), - -pozitivan utjecaj na okoliš (prioritet imaju poljoprivredna gospodarstva koja provode projekte ulaganja u ekološku proizvodnju), -stručna sprema korisnika (prioritet imaju poljoprivredna gospodarstva na kojima nositelj/član imaju srednjoškolsko ili akademsko obrazovanje iz područja poljoprivrede ili veterine) -zajednički projekt (prioritet imaju projekti koje provode zadruge i partnerski projekti)

	-) -doprinos stvaranju novih radnih mjesta (prioritet imaju poljoprivredna gospodarstva kod kojim provedba projekta doprinosi stvaranju radnih mjesta) - doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a (prednost imaju projekti koji doprinose dodanoj vrijednosti LEADER-a)
Najniža ukupna vrijednost projekta	Najniža ukupna vrijednost projekta 300.000 €
Najviša ukupna vrijednost projekta	Najviša ukupna vrijednost projekta definirati će se Natječajem LAG-a
Najniži iznos potpore po projektu	Najniži iznos potpore po projektu definirati će se Natječajem LAG-a
Najviši iznos potpore po projektu	Najviši iznos potpore po projektu 200.000 €
Intenzitet potpore	Intenzitet potpore definiran je vrstom projekta projekta: zajednički projekti intezitet potpore 65% ukupno prihvatljivih troškova projekta; zajednički projekti u kojima su partneri samo mala poljoprivredna gospodarstva intezitet potpore do 85 % ukupno prihvatljivih troškova sukladno čl. 73. Uredbe (EU) br. 2021/2115. ²⁴ , pojedinačni projekti imaju intezitet potpore do 50%.

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a	Kroz provedbu ove intervencije planirano je stvaranje min. 1 nova radna mjesta.
Broj sačuvanih radnih mjesta	Kroz provedbu ove intervencije planirano je očuvanje min. 5 postojećih radnih mjesta.

R.b.		
1.	Naziv pokazatelja	Modernizacija poljoprivrednih gospodarstava R.9 ZPP-a
	Mjerna jedinica	Broj poljoprivrednih gospodarstva koji primaju potporu
	Ciljna vrijednost	Kroz provedbu ove intervencije očekuje se min. 15 poljoprivrednika koji su dobili potporu
2.	Naziv pokazatelja	Energija iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede i šumarstva te iz drugih obnovljivih izvora R.15 ZPP-a
	Mjerna jedinica	MW
	Ciljna vrijednost	Instalirani kapacitet za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije biti min. 0,02MW.
3.	Naziv pokazatelja	Ulaganja povezana s klimom R.16 ZPP-a
	Mjerna jedinica	Broj poljoprivrednih gospodarstva koji primaju potporu

²⁴ Malo poljoprivredno gospodarstvo predstavlja poljoprivrednika koji ima ekonomsku veličinu od 3.000 do 10.000 EUR-a u slučaju ulaganja u sektor voća, povrća i cvijeća, odnosno do 15.000 EUR-a za ulaganja u ostalim sektorima.

	Ciljna vrijednost	Min. 2 poljoprivrednika će primiti potporu za ulaganja u kapacitete za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora
4.	Naziv pokazatelja	R 39 Razvoj ruralnog gospodarstva
	Mjerna jedinica	broj poduzeća
	Ciljna vrijednost	1
5.	Naziv pokazatelja	Digitalizacija poljoprivrede R.3 ZPP-a
	Mjerna jedinica	Broj poljoprivrednih gospodarstva koji primaju potporu
	Ciljna vrijednost	Kroz provedbu ove intervencije očekuje se da će 3 poljoprivrednika primiti potporu kroz provedbu ove intervencije za ulaganja u digitalizaciju
6.	Naziv pokazatelja	R 40 Pametna tranzicija ruralnog gospodarstva
	Mjerna jedinica	Broj projekata
	Ciljna vrijednost	6
7.	Naziv pokazatelja	Mladi poljoprivrednici koji su ostvarili potporu kroz intervenciju
	Mjerna jedinica	Broj mladih poljoprivrednika
	Ciljna vrijednost	2mladih poljoprivrednika koji primaju potporu

Naziv i kod intervencije	1.2.1. Potpora razvoju ruralnog turizma i tradicijskih obrta
Područje obuhvata	Cjelokupno područje LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“
Kratki opis intervencije: - svrha intervencije	Na temelju SWOT analize i iskazane potrebe br.2 „Povećanje konkurentnosti gospodarskih subjekata“ izrađena je ova intervencija. Ulaganje u potporu razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti i nastavak njegovanja tradicijskih zanata od iznimnog su značaja za jačanje tržišne pozicije i povećanja konkurentnosti. Ulaganja kroz ovu intervenciju doprinijet će poboljšanju kvalitete usluga i proizvoda

- doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS - doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP - pripadnost intervencije nekom od članaka Uredbe (EU) 2021/2115 - doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a - opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije - ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS	gospodarskih subjekata s ciljem promocije i jačanja turizma kao glavnog pokretača gospodarstva. Isto tako, razvoj i jačanje u području tradicijskih obrta omogućit će njegovanje tradicije uz istovremeno jačanje tržišne pozicije LAG područja. S obzirom da je analiza područja LAG-a „Zrinska gora - Turopolje“ pokazala da je konkurentnost gospodarskih subjekata na području LAG-a „Zrinska gora - Turopolje“ u silaznom trendu i manja u odnosu na druge države članice te da postoji veliki jaz između razvijenosti sjevernog i južnog dijela LAG područja, tijekom participativnog procesa izrade LRS-a se artikulirala potreba br. 2 Povećanje konkurentnosti gospodarskih subjekata“. Kroz ovu intervenciju planirana je potpora povećanju konkurentnosti gospodarskih subjekata na području LAG-a Zrinska gora - Turopolje. Intervencija u većini obuhvata i aktivnosti pripada uvjetima iz članka 73. Uredbe (EU) br.2021/2115 Provedbom ove intervencije će se doprinijeti ostvarenju: -opći cilj 1 „Unapređenje konkurentnosti poslovanja na LAG području“ Obrazloženje: Provedbom ove intervencije izravno se doprinosi ostvarenju općeg cilja jer će se pokretanjem novih poslovnih pothvata omogućiti jačanje tržišne pozicije, što će povećati konkurentnost. - specifični cilj 1.2. Povećanje konkurentnosti i usmjerenost na tržište kroz poticanje poslovnih pothvata u nepoljoprivrednom sektoru lokalnog stanovništva“ Obrazloženje: Provedbom ove intervencije doprinosi se povećanju konkurentnosti kroz poticanje razvoja djelatnosti ruralnog turizma i tradicijskih obrta financiranjem ulaganja u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu te promidžbu čime se povećava konkurentnost subjekata na području LAG-a Doprinos SC8 cilju ZPP-a je kroz promicanje zapošljavanja i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, poticanje okruženja za razvoj aktivnosti tradicijskih obrta i ruralnog turizma te aktivno sudjelovanja lokalnog stanovništva u kreiranju razvojnih pravaca sredine u kojoj žive. R39 ZPP-a: očekuje se da će minimalno 4 poduzeća dobiti potporu. Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme): 1 Broj sačuvanih radnih mjesta: 2 Dodana vrijednost provedbe ove intervencije se očituje u povećanju konkurentnosti poljoprivrednika LAG područja čime se doprinosi cjelokupnom održivom razvoju i jačanju identiteta LAG područja. Tijekom izrade potrebe „Povećanje konkurentnosti gospodarskih subjekata“ i ove intervencije došlo je do interakcije djelatnika LAG-a i stanovnika LAG područja čime su se iste učvrstile te je došlo
--	--

	i do povećanja kapaciteta (znanja, vještina i informacija) stanovništva LAG područja o mogućnostima i potencijalima navedene intervencije unutar LRS LAG-a „Zrinska gora - Turopolje“. Intervencija slijedi pristup temeljen na osobitostima područja specifičnim za ovo ruralno područje (isključivo poticanje aktivnosti ulaganja u ruralni turizam i tradicijske obrte te poticanje ulaganja u OIE i digitalizaciju, što je razlika u odnosu na SP ZPP). Intervencija slijedi LEADER pristup odnosno specifičnije intervencija je orijentirana prema specifičnostima potreba kroz načela: „Inovativnosti“, „Integralan i višesektorski pristup“, pristup „Odozdo prema gore“ odnosno pristup temeljen na osobitostima područja, navedena načela specifična su za ovo ruralno područje te će se obratiti posebna pažnja kako bi se potaknulo spoj tradicionalnog i modernog u svim sektorima kako bi se doprinijelo održivom razvoju i jačanju zajednice ovog specifičnog teritorija. Uz navedeno, intervencija slijedi LEADER pristup kroz povećanje/jačanje socijalnog (društvenog) kapitala u lokalnim zajednicama kroz očuvanje kulturne vrijednosti njegovanjem tradicijskih zanimanja. Doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a naveden je prethodno u uvodnom dijelu. U okviru ove intervencije, uz doprinos inovativnosti, izravno i značajno, doprinosi se i sljedećim elementima: - o socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti jačanja kapaciteta lokalnih razvojnih dionika, očuvanja kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja te jačanja zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja - o lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz LEADER-a, kao i putem promotivnih aktivnosti i medijskih objava o projektima - o rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a (Zeleni plan, digitalna tranzicija i dr.), potpore izvrsnosti, jačanja razmjene znanja i vještina lokalnih razvojnih dionika te društvenih (socijalnih) inovacija Provedba intervencije ima elemente inovativnosti kroz poticanje aktivnosti/ulaganja u digitalizaciju i promociju turističkih usluga. Intervencija doprinosi konceptu Pametnih sela jer se potiče digitalizacija poslovanja - transformacija ruralnih područja korištenjem digitalnih i komunikacijskih tehnologija sukladno kriteriju Digitalna i održiva poljoprivreda, kroz ulaganje u mjere energetske učinkovitosti - sukladno kriteriju Doprinos okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima Različitost intervencije u odnosu na nacionalnu razinu, uz ranije navedeno, očituje se i u potpori malim poduzetnicima kao i projektima kojima se ostvaruje dodana vrijednost LEADER-a.
Ciljani korisnici	Korisnici u intervenciji su: - mikro i mali poduzetnici na način i pod uvjetima kako je to propisano Prilogom I Uredbe (EU) br. 702/2014 - poljoprivrednici kako je definirano u nadležnom nacionalnom propisu - fizičke osobe koje pružaju ugostiteljske usluge u domaćinstvu
Uvjeti prihvatljivosti korisnika	- Uvjeti prihvatljivosti korisnika između ostalog su²⁵:1. Korisnik mora imati prebivalište ili sjedište, uključujući podružnicu, ovisno o organizacijskom obliku unutar područja LAG-a putem kojeg podnosi zahtjev za potporu, prije dana objave LAG natječaja sve do proteka roka od 5 (pet) godina od dana konačne isplate sredstava potpore, osim u slučaju ako odabrani LAG

²⁵Svi uvjeti prihvatljivosti korisnika će biti navedeni u LAG natječaju

	promijeni obuhvat područja ili u slučaju više sile i izvanredne okolnosti sukladno članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2021/2116; 2. imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu; 3. ne smije biti u postupku predstečaja, stečaja, stečaja potrošača ili likvidacije u skladu s posebnim propisima. - Daljnji uvjeti prihvatljivosti korisnika biti će navedeni u Natječaju LAG-a
Prihvatljive vrste projekta i uvjeti prihvatljivosti projekta	Prihvatljivi projekti su: - ulaganje u adaptaciju objekata i/ili opremanje objekata koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta, postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih potreba korisnika u djelatnosti za koju se dodjeljuje potpora - kupnja strojeva i opreme koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta - kupnja gospodarskih vozila i plovila koji su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta - edukacije koje su u funkciji djelatnosti ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta - promotivne aktivnosti vezane uz prijavljenu djelatnost ruralnog turizma i/ ili tradicijskih obrta - druge aktivnosti koje doprinose ostvarenju ciljeva LRS Uvjeti prihvatljivosti projekta između ostalog su : - projekt se mora provoditi na području LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“ u naseljima s najviše 25.000 stanovnika - biti usklađen sa općim i specifičnim ciljevima LRS - biti usklađen sa jednim ili više specifičnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027. - projekti se moraju odnositi na ulaganje u djelatnost ruralnog turizma i/ ili tradicijskog obrta - ukupni iznos projekta ne smije biti veći od 300.000,00 EUR (bez PDV-a)
Načela kriterija odabira	Načela odabira projekata se temelje na: - dobna skupina korisnika (prioritet imaju korisnici gdje su vlasnici/ nositelji mlađi od 40 godina), - radno iskustvo u ruralnom turizmu ili tradicijskom obrtu (prioritet imaju korisnici koji posluju dulje od 5 godina) - novi proizvod ili usluga (prednost imaju ulaganja kojima se uvode novi proizvodi ili usluge postojećoj djelatnosti ruralnog turizma ili tradicijskog obrta) - stručna sprema korisnika (prioritet imaju korisnici gdje vlasnici/ nositelji imaju srednjoškolsko ili akademsko obrazovanje iz područja u kojem se prijavljuje projekt) - doprinos stvaranju novih radnih mjesta (prioritet imaju poljoprivredna gospodarstva kod kojim provedba projekta doprinosi stvaranju radnih mjesta) doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a (prednost imaju projekti koji doprinose dodanoj vrijednosti LEADER-a) Detaljan opis će se definirati LAG Natječajem.
Najniža ukupna vrijednost projekta	Najniža ukupna vrijednost projekta 300.000 €
Najviša ukupna vrijednost projekta	Najviša ukupna vrijednost projekta definirati će se Natječajem LAG-a
Najniži iznos potpore po projektu	Najniži iznos potpore po projektu definirati će se Natječajem LAG-a

Najviši iznos potpore po projektu	Najviši iznos potpore po projektu 200.000 €
Intenzitet potpore	Intenzitet potpore definiran je lokacijom ulaganja: - ulaganje na području JLS-a koje pripadaju I.-IV. skupini - Intenzitet potpore iznosi do 65% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta - ulaganje na području JLS-a koje pripadaju V.-VIII. skupini - Intenzitet potpore iznosi do 55% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a	Kroz provedbu ove intervencije planirano je stvaranje min. 1 nova radna mjesta.
Broj sačuvanih radnih mjesta	Kroz provedbu ove intervencije planirano je očuvanje min. 2 postojeća radnih mjesta.

R.b.		
1.	Naziv pokazatelja	Razvoj ruralnog gospodarstva R.39 ZPP-a
	Mjerna jedinica	Broj poduzeća
	Ciljna vrijednost	Kroz provedbu ove intervencije očekuje se da će min. 4 poduzeća dobiti potporu
2.	Naziv pokazatelja	Ušteda isporučene energije u odnosu na obnovljive izvore energije
	Mjerna jedinica	mW
	Ciljna vrijednost	Kroz provedbu ove intervencije očekuje se da će ušteda isporučene enrgije biti min. 0,02MW.
3.	Naziv pokazatelja	Poljoprivrednici/poduzeća koji su ostvarili uštedu isporučene energije u odnosu na obnovljive izvore energije
	Mjerna jedinica	Broj poljoprivrednika/poduzeća
	Ciljna vrijednost	Min. 2 poljoprivrednika/poduzeća će primiti potporu za ostvarenje uštede (obnovljivi izvori energije) u ukupnoj isporučenoj energiji.

Naziv i kod intervencije	2.1.1. Potpora razvoju lokalne infrastrukture i usluga
Područje obuhvata	Cjelokupno područje LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“

Kratki opis intervencije: - svrha intervencije - doprinos intervencije općem i specifičnom cilju LRS - doprinos intervencije specifičnom cilju ZPP - pripadnost intervencije nekom od članaka Uredbe (EU) 2021/2115 - doprinos pokazateljima rezultata ZPP-a - opis dodatne vrijednosti intervencije u provedbi LEADER pristupa uz naglasak na posebitosti intervencije koje ju razlikuju u odnosu na SP ZPP intervencije - ako je je primjenjivo opis inovativnih elemenata LRS	Svrha: potpora za unaprjeđenje kvalitete postojeće lokalne infrastrukture i izgradnju nove infrastrukture sa ili bez opremanja te povećanje kvalitete pružanja usluga i sadržaja lokalnom stanovništvu. Intervencija u većini obuhvata i aktivnosti pripada uvjetima iz članka 73. Uredbe (EU) br.2021/2115. Provedbom ove intervencije će se doprinijeti ostvarenju: -opći cilj 2 „Unaprjeđenje kvalitete života stanovnika LAG područja“ Obrazloženje: Ulaganje u infrastrukturu, sadržaje i usluge je preduvjet da lokalno stanovništvo ima želju i resurse ostati na svojoj zemlji te tamo kvalitetno živjeti od svoga rada. - specifični cilj 2.1. „Promicanje zapošljavanja, rasta, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima“ Obrazloženje: Ulaganje u infrastrukturu i usluge doprinosi povećanju kvalitete života na ruralnom području LAG-a kroz povećanja sadržaja i ispunjenje osnovnih uvjeta za dostojanstven život. -specifični cilj ZPP 8. „Promicanje zapošljavanja, rasta, rodne ravnopravnosti, uključujući sudjelovanje žena u poljoprivredi, socijalne uključenosti i lokalnog razvoja u ruralnim područjima, uključujući kružno biogospodarstvo i održivo šumarstvo“ Obrazloženje: Cilj infrastrukturnih ulaganja je osigurati što bolje uvjete za život u ruralnim zajednicama te zadržati radnu snagu na područjima koja su izložena depopulaciji. Navedene aktivnosti će značajno poboljšati kvalitetu života na području LAG-a, omogućit će napredak i razvoj ruralnog gospodarstva kroz poticanje društveno-ekonomske održivosti. Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata R.37 ZPP-a Obrazloženje: Kroz provedbu ove intervencije planirano je stvaranje 2 nova radna mjesta. Broj sačuvanih radnih mjesta: 5 Provedbom ove intervencije doprinosi se pokazatelju rezultata R.41 ZPP-a Obrazloženje: Očekuje se da će 5.000 stanovnika imati koristi od poboljšanja postojeće i izgradnje nove lokalne infrastrukture Dodana vrijednost provedbe ove intervencije se očituje u povećanju socijalnog kapaciteta LAG područja. Intervencija slijedi LEADER pristup te je specifična za ovo područje, kroz načelo inovacije, bottom-up pristup, umrežavanje i suradnju omogućit će se jačanje identiteta (kroz infrastrukturna ulaganja, otvaranje novih radnih mjesta i sl.) te će se potaknuti mlade ljude i obitelji na ostanak na ovom području. Uz navedeno, intervencija slijedi LEADER pristup kroz povećanje/jačanje socijalnog (društvenog) kapitala u lokalnim zajednicama kroz povezivanje i socijalizaciju kolektiva pri čemu se jača solidarnost pojedinca. Doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a naveden je prethodno u uvodnom dijelu. U okviru ove intervencije, uz doprinos inovativnosti, izravno i značajno, doprinosi se i sljedećim elementima: ○ socijalnom (društvenom) kapitalu, putem projektnih aktivnosti jačanja kapaciteta lokalnih razvojnih dionika, očuvanja kulturnih (tradicijskih) vrijednosti područja te jačanja zajedničkog identiteta/prepoznatljivosti područja ○ lokalnom upravljanju putem broja projekata i broja novih korisnika koji do sada nisu provodili projekte financirane iz LEADER-a, kao i putem promotivnih aktivnosti i medijskih objava o projektima
---	---

	○ rezultatima i učincima politike, putem inovativnih projekata, partnerskih projekata, putem aktivnosti jačanja kapaciteta dionika o političkim strategijama EU-a (Zeleni plan, digitalna tranzicija i dr.), potpore izvrsnosti, jačanja razmjene znanja i vještina lokalnih razvojnih dionika te društvenih (socijalnih) inovacija Posebnost intervencije u odnosu na intervencije SP ZPP-a je u prilagodbi ulaganja u isključivo male infrastrukture ciljanih korisnika području kako bi se što bolje odgovorilo na potrebe lokalne zajednice. Različitost intervencije u odnosu na nacionalnu razinu, uz ranije navedeno, očituje se i u potpori korisnicima iz civilnog i javnog sektora kao i projektima kojima se ostvaruje dodana vrijednost LEADER-a. Intervencija doprinosi konceptu Pametnih sela jer se potiče digitalizacija poslovanja - transformacija ruralnih područja korištenjem digitalnih i komunikacijskih tehnologija sukladno kriteriju Digitalna i održiva poljoprivreda, kroz ulaganje u mjere energetske učinkovitosti - sukladno kriteriju Doprinosi okolišnim ciljevima i ublažavanju klimatskih promjena u selima. Pored navedenog, intervencija doprinosi konceptu Pametnog sela sukladno kriteriju Pametna rješenja za mobilnost ulaganjem u infrastrukturna rješenja osiguravanjem prometne dostupnosti udaljenih ruralnih područja.
Ciljani korisnici	Korisnici u intervenciji su pravne osobe javnog prava te pravne osobe privatnog prava, a detaljan popis prihvatljivih korisnika biti će definiran u Natječaju LAG-a.
Uvjeti prihvatljivosti korisnika	- Uvjeti prihvatljivosti korisnika između ostalog su²⁶:Korisnik mora imati prebivalište ili sjedište, uključujući podružnicu, ovisno o organizacijskom obliku unutar područja LAG-a putem kojeg podnosi zahtjev za potporu, prije dana objave LAG natječaja sve do proteka roka od 5 (pet) godina od dana konačne isplate sredstava potpore, osim u slučaju ako odabrani LAG promijeni obuhvat područja ili u slučaju više sile i izvanredne okolnosti sukladno članku 3. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2021/2116; 2. imati podmirene odnosno uređene financijske obveze prema državnom proračunu; 3. ne smije biti u postupku predstečaja, stečaja, stečaja potrošača ili likvidacije u skladu s posebnim propisima. - Daljnji uvjeti prihvatljivosti korisnika biti će navedeni u Natječaju LAG-a
Prihvatljive vrste projekta i uvjeti prihvatljivosti projekta	Prihvatljivi projekti su: -adaptacija građevina sa ili bez opremanja za kulturno-društvenu, obrazovno-odgojnu, turističku i sportsko-rekreativnu namjenu ; kupnja gospodarskih vozila; unaprjeđenje usluga koje pružaju Prijavitelji na ruralnim područjima koje direktno doprinose povećanju kvalitete života ciljanih skupina;; opremanje prostora; mjere energetske učinkovitosti i/ili ugradnje opreme za korištenje obnovljivih izvora energije Uvjeti prihvatljivosti projekta između ostalog su : - projekt se mora provoditi na području LAG-a „Zrinska Gora- Turopolje“ u naseljima s najviše 25.000 stanovnika - biti usklađen sa općim i specifičnim ciljevima LRS - biti usklađen sa jednim ili više specifičnim ciljevima ZPP za razdoblje 2023. – 2027. - ukupni iznos projekta ne smije biti veći od 300.000,00 EUR (bez PDV-a)

²⁶Svi uvjeti prihvatljivosti korisnika će biti navedeni u LAG natječaju

	Detaljne prihvatljive vrste projekata i uvjeti prihvatljivosti projekata biti će navedeni u Natječaju LAG-a.
Načela odabira projekata se temelje na: -indeks razvijenosti područja JLS u kojoj se realizira ulaganje (prioritet imaju nerazvijene JLS) - -radna mjesta u projektu (prioritet imaju projekti čijom provedbom se izravno čuvaju radna mjesta ili otvaraju nova radna mjesta -ulaganja u zelenu tranziciju(prioritet imaju korisnici koji provode projekte u kojima se minimalno 30% ukupne vrijednosti projekta odnosi na ulaganje u OIE, povećanje energetske učinkovitosti i/ili doprinos kružnom gospodarstvu), - -područje ulaganja (prioritet imaju ulaganja koja se odnose na odgojno- obrazovnu i sportsko-rekreativnu aktivnost) - partnerski projekti - doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a (prednost imaju projekti koji doprinose dodanoj vrijednosti LEADER-a)	Načela odabira projekata se temelje na: - indeks razvijenosti područja JLS u kojoj se realizira ulaganje (prioritet imaju nerazvijene JLS) - - radna mjesta u projektu (prioritet imaju projekti čijom provedbom se izravno čuvaju radna mjesta ili otvaraju nova radna mjesta - ulaganja u zelenu tranziciju(prioritet imaju korisnici koji provode projekte u kojima se minimalno 30% ukupne vrijednosti projekta odnosi na ulaganje u OIE, povećanje energetske učinkovitosti i/ili doprinos kružnom gospodarstvu), - - područje ulaganja (prioritet imaju ulaganja koja se odnose na odgojno- obrazovnu i sportsko-rekreativnu aktivnost) - partnerski projekti - doprinos dodanoj vrijednosti LEADER-a (prednost imaju projekti koji doprinose dodanoj vrijednosti LEADER-a) - Ostali će se definirati LAG Natječajem
Najniža ukupna vrijednost projekta	Najniža ukupna vrijednost projekta definirati će se Natječajem LAG-a
Najviša ukupna vrijednost projekta	Najviša ukupna vrijednost projekta je 300.000 €
Najniži iznos potpore po projektu	Najniži iznos potpore po projektu definirati će se Natječajem LAG-a
Najviši iznos potpore po projektu	Najviši iznos potpore po projektu je 200.000 €
Intenzitet potpore	Intenzitet potpore iznosi do 85% od ukupnih prihvatljivih troškova projekta.

Pokazatelji

Broj novostvorenih radnih mjesta (puno radno vrijeme), doprinosi R.37 ZPP-a	Kroz provedbu ove intervencije planirano je stvaranje min. 2 nova radna mjesta.
Broj sačuvanih radnih mjesta	Kroz provedbu ove intervencije planirano je očuvanje min. 5 postojećih radnih mjesta.

R.b.		
1.	Naziv pokazatelja	Projekti koji su ostvarili potporu kroz intervenciju
	Mjerna jedinica	Broj projekata
	Ciljna vrijednost	Kroz provedbu ove intervencije očekuje se da će potpora biti dodijeljena za min. 10 projekata
2.	Naziv pokazatelja	Povezivanje ruralnih područja Europe: R.41 ZPP-a
	Mjerna jedinica	Broj ruralnog stanovništva koje ima koristi
	Ciljna vrijednost	Kroz provedbu ove intervencije očekuje se da će min. 5.000 korisnika imati koristi od poboljšanja postojeće i izgradnje nove lokalne infrastrukture i usluga namijenjenih ruralnom stanovništvu.
3.	Naziv pokazatelja	R.42 Promicanje socijalne uključenosti
	Mjerna jedinica	Broj osoba
	Ciljna vrijednost	250

9. POJMOVI I KRATICE

LEADER	Liaisons Entre Actions de Developement de l' Economie Rurale i.e. Links Between Actions for the Development of the Rural Economy – veze među aktivnostima za razvoj ruralnog gospodarstva
LAG	Lokalna akcijska grupa
APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
LRS	Lokalna razvojna strategija je strategija lokalne akcijske grupe kako je kako je definirano člankom 32. Uredbe (EU) br. 2021/1060
PRILOG I. UGOVORU	Prilog I. Ugovoru o Europskoj uniji odnosno popis iz članka 38. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL C 202 (2016)) na kojemu se nalaze poljoprivredni proizvodi, osim proizvoda ribarstva kao i proizvodnje pamuka i kulture kratkih ophodnji
LAG INTERVENCIJA	LAG intervencija je instrument potpore sa skupom uvjeta prihvatljivosti i koju LAG navodi u LRS, a provodi se putem LAG natječaja
PROJEKT	Projekt je aktivnost ili skup aktivnosti, a sastoji se od prihvatljivih i, ako je primjenjivo, neprihvatljivih troškova te pripada određenoj LAG intervenciji; sukladno članku 3. stavku 4. Uredbe (EU) br. 2021/2115 projekt je istoznačan pojmu „operacija“
KORISNIK NA LAG NATJEČAJU	Korisnik na LAG natječaju je svaki subjekt koji je podnio zahtjev za potporu na LAG natječaju te je odgovoran za pokretanje projekta ili za pokretanje i provedbu projekta sufinanciranog iz Strateškog plana
LAG NATJEČAJ	LAG Natječaj je natječaj koji objavljuje i provodi LAG za svaku pojedinu LAG intervenciju
ULAGANJE	Ulaganjem se smatra ulaganje u dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu kojima se doprinosi postizanju jednog ili više specifičnih ciljeva utvrđenih u članku 6. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) br. 2021/2115
DUGOTRAJNA MATERIJALNA IMOVINA	Dugotrajna materijalna imovina je imovina koju fizička ili pravna osoba posjeduje za korištenje u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba i usluga, za iznajmljivanje drugima, u administrativne svrhe, ili za potrebe razvoja lokalne infrastrukture, a koja se očekuje koristiti dulje od jednog razdoblja. To je ona imovina koja je namijenjena za korištenje na neprekidnoj osnovi u svrhu aktivnosti te pravne ili fizičke osobe. Dugotrajna imovina obuhvaća zemljišta i šume, građevinske objekte, postrojenja i opremu, alate, pogonski inventar, namještaj, transportna sredstva, dugotrajnu biološku imovinu
DUGOTRAJNA NEMATERIJALNA IMOVINA	Dugotrajna nematerijalna imovina se definira kao nemonetarna imovina bez opipljivih, tj. fizičkih obilježja, a koja se može zasebno identificirati. Oblici nematerijalne imovine su: izdaci za razvoj, patenti, licencije, franšiza, koncesije, softver, zaštitni znaci, trgovački znak ili ime, <i>goodwill</i> i dr.
NEPRODUKTIVNA ULAGANJA	Neproductivna ulaganja su ona ulaganja koja ne dovode do značajnog povećanja vrijednosti ili profitabilnosti korisnika odnosno koja ne ostvaruju značajan dohodak, prihod ili dobit, ali pri tome imaju pozitivan utjecaj na primjerice: socijalnu uključenost, pomoć ranjivim skupinama, edukaciju, prijenos znanja i vještina, jačanje teritorijalnog identiteta, očuvanje baštine, okoliš i klimu i sl.
TEMELJNE USLUGE I INFRASTRUKTURA U RURLANIM PODRUČJIMA	Pod temeljnom uslugom i infrastrukturom u ruralnim područjima podrazumijeva se ulaganje koje kumulativno ispunjava sljedeće: - podiže kvalitetu života u ruralnim područjima (kulturno-društvenu i/ili obrazovno-odgojnu i/ili sportsko-rekreativnu i/ili

	rekreacijsku i/ili turističku i/ili komunalnu i/ili zdravstvenu i/ili javnih usluga itd.) - namijenjeno je javnoj upotrebi/korištenju - mora biti javno dostupno različitim pojedincima i interesnim skupinama - ne smije biti profitnog karaktera (operativni prihodi ne smiju biti veći od operativnih troškova) - provodi se u naselju s najviše 25.000 stanovnika.
MLADI POLJOPRIVREDNIK	Mladi poljoprivrednik je osoba starija od 18 i mlađa od 40 godina (do navršene 41 god.) u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu, koja posjeduju odgovarajuće vještine i znanje o poljoprivredi te po prvi puta uspostavlja poljoprivredno gospodarstvo ekonomske veličine od 10.000 EUR do 100.000 EUR na kojem ima status nositelja/odgovorne osobe ili je status nositelja/odgovorne osobe po prvi put stekla unutar 5 (pet) godina do dana podnošenja zahtjeva za potporu, a u slučaju trgovačkog društva je i odgovorna osoba isključivo ukoliko je vlasnik najmanje 50% temeljnog kapitala društva.
MALO POLJOPRIVREDNO GOSPODARSTVO	Malo poljoprivredno gospodarstvo predstavlja poljoprivrednika koji ima ekonomsku veličinu od 3.000 do 10.000 EUR-a u slučaju ulaganja u sektor voća, povrća i cvijeća, odnosno do 15.000 EUR-a za ulaganja u ostalim sektorima.
PODUZEĆE	Poduzeće je svaki subjekt koji se bavi gospodarskom djelatnošću, bez obzira na njegov pravni oblik, a sve u skladu sa člankom 1. Priloga I. Uredbe (EU) br. 2022/2472
MIKRO ILI MALO PODUZEĆE	Mikro ili malo poduzeće je poduzeće kako je definirano Prilogom I. Uredbe (EU) br. 2022/2472
JAVNA POTPORA	Javna potpora je svaki oblik potpore koji potječe iz proračuna javnopravnih tijela (tijela državne uprave, druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje imaju javne ovlasti) i proračuna Europske unije
INTENZITET POTPORE	Intenzitet potpore je postotni udio javne potpore u prihvatljivim troškovima
PRIHVATLJIVI TROŠKOVI	Prihvatljivi troškovi su troškovi koji mogu biti sufinancirani bespovratnim sredstvima LAG intervencije
NEPRIHVATLJIVI TROŠKOVI	Neprihvatljivi troškovi su troškovi koji ne mogu biti sufinancirani bespovratnim sredstvima LAG intervencije